

n minden szö
közönség
rel, kompakt
rel fizetendő.

menti

ittal vezetett
gyorsíró is-
különléte gó-
magyar-nómet
tatás. A tel-
dija havi 10
kedelmi aka-
tanárok ál-
szakantár-
zágos Magyar
ésület minisz-
yással szerve-
amál nyilván-
Alapította
án az 1863.
vényül egye-
ok. Tájékoz-
Gabelsberger
zárólag Hegge-
taza 7, előbb
Liszt Ferenc-
alatt. A címre
nk! Az egye-
ás iskolája
Országos* és
er Szakisko-
megevesztég
ozzák. Telefon

N ANDOR

nyve:

S PÁLYÁK

arcképek

3 kor.

ható:

nykereskedés
s Fiai) R. T.-nál
ndrássy-ut 21
nykereskedésben.

NAEUM
NYVTÁR

b kötete:

adalom birne-
ének tökéle-
ettel megírt
énye:

ELE

UNZIO:

ÜZ.

Ford. (372 old.)
Y. (445 o.)
Ára
sben

elentek:

MÁS: Komé-
(424 old.)
Gloria. No-
3 old.)
számár 5fr.
(87 old.) For-
arsányi K.
al orvos. Reg.
ét város. Reg.
nt M. (445 o.)
RANCE: A Pín-
igete. Regény.
ny Gy. (320 o.)
z orvos fele-
lás novellák.
1.)
Szerlem az
gában. (1152
ét kötet.
társai. Murát.
Az örök. Ei-
(374 old.)
RD: A kültő
zony. Regény.
1.)
A boldog-
dervise. (372
1.)
Egy élet.
(372 oldal.)
A barát ná-
yéb novellák.
ford. (384 o.)
NO: Hét so-
tendő és más
sek. (384 o.)
M: Az őcsike-
ejéty. (384 o.)
RANCE: A
szomjaznak.
84 oldal.

Kor 190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

190

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Miért késik a fuzió?

Budapest, április 21.

Az ellenzéki pártok egyesítése nem új keletű eszme. A fuzió kívánsága egy napon virágzott ki a parlamenti erőszakkal, amely az egész kisebbséget egyazon tűzvonalba kergette. A küzdő tábor a Lukács—Tisza-féle rémuralommal szemben közös taktika alapján pártközi vezérlő-bizottsággal az élén, vivta a maga nagy csatáit, de megtalálta a meg-egyezés módját a választójog kérdésében is. Gyakorlati program tekintetében alig észlelhető eltérés a szövetszert pártok között, különösen pedig a függetlenségi frakciók között. De az ellenzékhez tartozó kisebb 67-es csoportok is olyannyira a nemzeti irányzat követői s annyira igyekeztek a nagyobb függetlenségi pártok gyakorlati programjához közeledni, hogy a 67 és 48 közötti határsértések ma már megszűnőben vannak. Ezt az egyértelműséget a nagy harcok közös vérkeresztsége csak még jobban megszilárdította s józan fővel a magyarázatát nem találhatja meg senki annak, hogy mégis miért kell ez egyes csapatok különállását föntartani, amikor ezek egy seregben, egy zászló alatt, egységes vezérlettel, egységesen megszabott programmal sokkal jelentősebb, talán döntő sikert tudnának elérni.

És mégis mit tapasztalunk? Azt, hogy a fuziónak, amelyet a kormány minden hatalmával sem volna képes megakadályozni, éppen ellenzéki részről akadnak kerékkötői, jóllehet a fuzió a többségnek a legfenyegetőbb veszedelme lenne s a kisebbségnek egyetlen reális bázisa a váltógazdaság előkészítésére. Furcsa és érthetetlen tehát, hogy valahányszor az utóbbi tíz hónapon keresztül Kossuthék vagy Andrásnyék részéről hangot adtak a fuzió szükségességének, a Justh-párt vezetősége erre minden alkalommal kitérő nyilatkozatokkal válaszolt. Rendszerint azt mondogatták, hogy ők szívesen elősegítik az ellenzéki együttműködés bármilyen megerősítését, de az egyesüléshez nem járulhatnak hozzá, mert a personal unio-t, a Justh-párt e sarkalatos programpontját, amelynek a párt évtizedes népszerűségét köszönheti, el nem ejthetik. Egy-egy ilyen Justh-párti kosár után a fuzió eszméje újra meg újra lekerült ideiglenesen a napirendről s a munkapárt kárörvendően jót nevetett a markába.

Ez a félszeg és, valljuk meg őszintén, komikus helyzet hova-tovább egyenesen tarthatatlanná válik. A Kossuth-párt a legnagyobb pártja az ellenzéki szövetségnek, de dicsekedhetik — a Justhék kivételével — a többi árnyalatok teljes rokonszenvével is, minél fogva szavának, akaratának sulya, erkölcsi

értéke s fölénye teljesen nyilvánvaló. Álljon tehát a sarkára s a törpe minoritással szemben tudja érvényesíteni szavát és akaratát, amit politikai szempontból okosnak, helyesnek, célszerűnek vall. Hiszen amugyis tiszta sor, sajnos, hogy a testvér függetlenségi párt, a Justh-párt, ugyis csak kifelé tartja a barátságot a Kossuth-párttal, míg befelé a Justh-párt vezetői és alvezérei rosszul titkolt gyűlölettel néznek még mindig Kossuthékra s nem akarnak együtt dolgozni Kossuthal és Apponyival. Egyenesen elszomorító, hogy, amikor a közvélemény szemében teljesen megérlelődött a fuzió szüksége, ugyanakkor az ellenzék körében a kérdést még formai táncszokás tárgyává sem lehet tenni, mert Justhék mindig találnak módot a nagyfontosságú, vitális kérdés elodázására.

Hiába Andrassy Gyula, Károlyi Mihály, Mezössy vagy Vázsonyi minden igyekezete, hiába Apponyi, Déry v. Rakovszky rábeszélése, hiába minden szó vagy írás, Justh Gyula és társai valósággal leintik mindig ezt az akciót. Frappáns nyilatkozatokra, öles cikkekre a viszhang soha nem több, mint egy-néhány kertelő, visszautasító sor a Justh-párt lapjában, egy lekicsinylő, negligáló kézlegyintés. Érthető, hogy ez a megszegyenítő eljárás nagy mértékben elkerüli a fuzió híveit és propagálói: az ellenzék legkiválóbb, legértékesebb vezető embereit. Annál helytelenebb azonban, hogy mégsem tökélik el magukat elhatározó lépésre, meddő kapacitálás helyett tette, mert csak ily módon teremthetnek fait accompli-t, oszlathatják el az örökös félreértéseket. A mostani határozatlanságukat és sikertelen kísérletezéseiket gyöngeségnek hiszi az ellenfél, a beatus possidens munkapárt s nyugodtan rombolja tovább a korrupciótól aláaknázott magyar alkotmányt.

Itt valaminek történnie kell! Justhékkel véglegesen tisztázni kell a viszonyt. Hiszen igazán nem lehet komolyan beszélni arról, hogy a personal unio az egy olyan közelálló, oly könnyen megoldható probléma, amelyet a mostan dülő élet-halálharcban, mint faltörő kost előre kell tolni! De mindentől eltekintve, kétségtelen, hogy a Justh-párt vezetői sem ontánának érte akár egy csöppnyi vért is, — nékik a personal unio kérdése csak a takarójuk, az álarczuk, amely mögé az igazi szándékot bujtatják. A personalis unio időszertlenül felvetése rut játék, nem is egy nagy eszmével, — amely végső szent ideálként bentélhet minden magyar szívében — hanem egy frázissal, amivel el akarják a figyelmet terelni arról, hogy belőlük hiányzik az egyesülésre való komoly animus. Nem, ők nem akarnak

egyesülni s hogy miért nem, ezt most bolygatni nem akarjuk, ez az ő dolguk.

Csináljunk csak egy kis számadást az ellenzéki pártarányokról! Vagy:

Kossuth-párti	52
Justh-párti	36
Pártonkivüli 48-as	16
Kisgazda párti	3
Néppárti	15
Pártonkivüli 67-es	20
Demokrata	3
Disszidens	9

Ez összesen 152. (Néhány bizonytalan pártonkivülit és egész bizonyos ellenzékét nem számítottunk ide.)

Másfélszáz ellenzéki között van 36 Justh-párti s merjük állítani, hogy ennek a kis csoportnak a nagyobbik fele is épp oly hive az új, egységes párt megalakításának, mint a többi, nem Justh-párti. Százhusz-százharmincz ellenzéki képviselő kész a fuzióra, szemben tizenöt-husz emberrel, akik a maguk szeparatistikus törekvéseit, úgy látszik, nagyobbra becsülik az országos érdeknél. Szóval, egy hatalmas, tekintélyes, tömör pártot lehetne alakítani Kossuth Ferencz, Apponyi Albert, Andrassy Gyula, Károlyi Mihály, Mezössy Béla, Déry Zoltán, Zichy Aladár, Náray Lajos, Vázsonyi Vilmos és híveik részvételével. És még sem alakítják meg, mivel Justh Gyula, Holló Lajos és Batthyány Tivadar más véleményen vannak. Huszan százharmincz ellen! Hát nem komikus ez, hogy a nagy többség deferál ennek az elenyésző kisebbségnek?! Szabad-e annak bekövetkeznie, hogy a munkapárt csufondárosan rámutathasson az ellenzékre:

— Ime, ezek akarnak felváltani bennünket a kormányzásban, ezek a gyenge politikusok, akik még maguk közt sem tudnak megegyezni!

Nem, ennek nem szabad bekövetkeznie! A vezérek tudjanak végre akarni Ez a gyengeség, ez a deferálás nem jó politika, egyáltalán nem politika. Ez így tovább nem maradhat. Álljanak össze — semmi mással, csak a maguk kitűzött céljával törődve — azok, akik egymáshoz valók s akik egymással fuzionálni készek. Az a százhusz-százharminc ember egyesüljön s hagyja magára azt a tizenöt Justh-párti különcöt. Mert csakis egy nagy, egységes, programban, taktikában és vezérlésben egységes párt veheti fel eredménytel a döntő ütközetet az egységes munkapárttal. Csakis egy hatalmas, szolidáris ellenzéki párt remélhet győzelmet s vihatja ki az ország részéről oly hőn óhajtott, a felszabadulást jelentő váltógazdaságot. Amíg így apró-cseprő töredékekre, egymásra féltékeny, pártoskodó frakciókra darabolt ellenzék viszi

a harcot a gyűlölt kormány ellen, addig diadalt sohasem fog elérni s nem fogja elháríthatni az erőszak, a korrupció és a reakció veszedelmét a nemzet feje felől!

Lukács László a királynál.

— Fontos konferenciák Bécsben. —

A delegációt elhalasztják őszre,

— Hírek a politika világából. —

Budapest, április 21.

A tavaszba ékelődött télben lefagytak a fák zsenge rügyei, a gyümölcsösök áldástrejtő virágai, de a félhivatalos tudósító kevésbé áldásos szóvirágait nem fogta meg a dér. Ezek virágzanak tovább s hirdetik a miniszterelnök bécsi dicsőségét. „Máxfél óráig időzött a király dolgozó szobájában“... „őfelsége mindvégig kegyesen fogadta előterjesztéseit“... és így tovább. A miniszterelnök tehát igen szilárdan áll, marad és tovább kormányoz a közvélemény, a nemzet őszinte akarata ellenére. Válatkozás nincs s úgy lehet, nem is lesz belátható időn belül, mert Bécs nem akarja.

Lukács Bécsben részt vett a mai közös miniszteri tanácskozáson, amelyet holnap is folytatnak. Ezek igen fontos konferenciák, mert a külpolitikát s a vele összefüggő minden intézkedést itt tárgyalják meg. Mint jelentik, nemcsak a király, hanem *Ferencz Ferdinánd* trónörökös is beható figyelemmel kíséri ezeket a jelentős megbeszéléseket. A félhivatalos tudósításokból kiviláglik, hogy az európai helyzet még mindig igen komoly, mert azt mondják, hogy az a hír, mintha a déli határról visszaszólitának a csapatokat, kórai. Egyben azt is közlik, hogy az újabb létszámemelés híre nem időszerű. Ez azonban nem jelenti azt, hogy nem igaz. Hiszen a legközelebbi sorozások csak a jövő tavasszal lesznek, tehát még ráérnek a kellemetlen valósággal kirukkolni s ezenfelül egyelőre megelégszenek azzal, hogy

— a kötelezően tett ígéret s a két éves szolgálat törvénybe iktatott elve ellenére — bent tartják a harmadéves katonákat a hiányos koretek kitöltésére.

Az 1914. évi közös költségvetés megszavazása céljából összehívandó delegációk nem most a nyárelőn, amint eredetileg tervbe volt véve, hanem csak ősszel ülnék majd össze. Ezt a halasztást egyrészt az osztrák belpolitikai zavarokkal okolják meg, másrészt pedig azzal, hogy el akarnák kerülni a külpolitikai kérdések veszedelmes feszegetését. Ugy hiszik azonban, hogy ehhez az eltoláshoz némi köze a magyar válságnak is volt. Lukács kétségtelenül tudja, hogy, ha már mindent gyorsan lefolytat, nincs reá több szükség jól fel-fogott életosztóne parancsolta tehát neki, hogy minél tovább húzza a delegációs terminust. Így addig biztos abban, hogy el nem bocsátják, mert nincs olyan új kormány és új többség, amely szívesen rögtön azzal kezdené a működését, hogy az amugy is már agyon zsarolt országra újabb súlyos terheket rójjon. Marad tehát Lukács és a munkapárt, ez a bécsi ut szomorú mérlege.

Mai híreink itt következnek:

A vasárnapi audiencia.

Lukács László miniszterelnök vasárnap délben külön kihallgatáson jelent meg a királynál. Az audienciáról, amely máxfél óráig tartott, félhivatalosan a következőket jelentik Bécsből:

Lukács László miniszterelnök vasárnap délelőtt államügyeket intézett el titkárával, dr. *Latinovits* Endrével és *Vértessy* Gézával, az ő felsége személye körüli miniszterium államtitkárával. Tíz órakor a miniszterelnök *Haus* altengernagynak, a tengerészeti parancsnoknak látogatását fogadta. *Haus* altengernagy, aki kitünően beszél magyarul, félóra hosszat tanácskozott a kormányelnökkel. Fél-tizenkettőkor Lukács miniszterelnök Schönbrunnba hajtatott, ahol déli tizenkét órakor a király kihallgatáson fogadta. Két óra felé a miniszterelnök visszatért a bankgassei magyar

palotába és azután a Sacher-szállóba ment ebédelni. Délután a miniszterelnök *Thallóczy* Lajos közös pénzügyminiszteriumi osztályfőnök látogatását fogadta. Hétfőn délelőttre a két miniszterelnöknek a közös miniszterekkel tartandó megbeszélését tüzték ki. Ezért Lukács miniszterelnök egyelőre Bécsben marad. Lukács miniszterelnök vasárnapi legfelsőbb kihallgatása máxfél óra hosszat tartott. Már fél kettőre járt az idő, amikor a kormányelnök távozott a király schönbrunni dolgozó-szobájából. A kihallgatáson szóba került valamennyi aktuális politikai kérdés. A miniszterelnök ezzel kapcsolatban jelentést tett a magyar országgyűlés harmadik ülészakánának küszöbén álló megnyitásával összefüggő ügyekről és az előterjesztések egész sorát tette meg. Az előterjesztésekhez a király megadta hozzájárulását. A miniszterelnökhöz a király mindvégig igen kegyes volt.

Közös miniszteri tanácskozás.

Ma délelőtt tíz órakor a külügyi hivatalban miniszteri megbeszélés folyt, amelyen gróf *Berchtold*, közös külügyminiszter, *Bilinski* lovag, közös pénzügyminiszter, *Krobotin* lovag, hadügyminiszter, valamint Lukács és gróf *Stürgkh* miniszterelnökök vettek részt. Amint félhivatalosan jelentik, kizárólag *fesz-telen eszmecsere* folyt a függő kérdésekről, amely nem bírt a formális közös miniszteri értekezlet jellegével. Amióta ugyanis a két kormányelnöknek alkalmat volt a közös miniszterekkel legutóbb együtt megbeszélést folytatni, azóta több, mint két hónap telt el és számos függő kérdés, valamint azóta előfordult külügyi események szükségessé tették a ma délelőtti találkozást.

A közös miniszteri tanácskozás máxfélóra hosszat tartott és — mint hírlik — a külpolitika részéről felmerült aktuális kérdésekkel foglalkozott. Ezzel kapcsolatban a delegációk egybehívásáról is tárgyalt a közös minisztertanács. Noha kévessel előbb még úgy volt, hogy a delegációkat ez év június havában fogják összehívni, mégis a minisztertanácsban elhangzottak arra engednek következtetni, hogy a delegációk a tavaszon nem ülnék össze, hanem csak ősszel. Erre nézve nemcsak a külpolitika, hanem a belpolitika részéről is nyomós indokok merültek fel. A delegációkban ugyanis a balkáni eseményekkel kapcsolatban olyan vélemények is merülhetnek fel, amelyek a külügyi kormány törekvé-

Házasságtörés.

Írta: Dr. Irsay Arturné.

Nyugtalanul és kissé feldultan érkezett haza az asszony. Barátjánál volt és kevésbé megköszönt. Fél év óta viszonya volt és nem érzett semmiféle lelkifurdalást. Meghozta neki azt a boldogságot, amelyet a házasságban keresett és nem talált meg. Barátja szabályozni szeretné volna a viszonyt; akarta, hogy az asszony váljon el férjétől és menjen nőül hozzá. De nem tudta ezt megtenni annak a férfinak, aki tizenhat esztendőn át gyötörte. Tudta, hogy a férje a maga módja szerint szereti és hogy a válással különösen hiúságán gyógyíthatatlan sebet ütne.

Amikor a szobába lépett, látta férjének fürkésző, átható tekintetét, mely oly sokszor izgatta, vagy ösztökélte, vagy pedig ha elkesve érkezett haza, számadást kívánt arról, hogy az egyik-másik órát hol töltötte, mint ha szuggesztív erővel akart volna belőle valami titkot kivenni.

Ah, mennyire ösmerte ezt a pillantást! Hányszor érezte, hogy rajta pihen, ha társaságból, valamely barátnőjétől, vagy pedig sétautról érkezett haza! Hányszor kergette az asszony arcába a vért és hányszor vitt ajkára keserű szavakat!

— Minden asszony rossz, — volt a férj jelszava. — Az egyetlen, amit mi férfiak tehetünk, abból áll, hogy vigyázunk rájuk és nem adunk nekik alkalmat.

Alkalmat! Rut, gunyos kacagás tört ki

ilyenkor a mélységből. Ne adjunk nekik alkalmat! Ebből állt a férj egész bölcsesége. Hiába akarta neki megmagyarázni, hogy rossz nőnek nincs szüksége alkalomra és a tisztességes nem ösmert alkalmat. Sokkal mélyebb gyökeret vert a férfi lelkében a bizalmatlanság és féltékenység, semhogy ezeket logikus argumentumok megrendíthették volna. Bizalmatlan volt, mert féltékeny volt és féltékeny, mert az asszonyt mindazzal az önző szerelemmel szerette, melyre bünös temperamentuma képes volt.

De az asszony kimondhatatlanul szenvedett. Ifjúságát és érettebb nőiességét elkésé-ritette az örökös nyomás, amely alatt állt. És védekezése előbb heves lázadás és azután hosszú időn át rezignált megadás volt, amelynek utána rezgett néha a keserűségnek a gyűlöletig felfokozott érzése.

Csak félv előtt történt, hogy erős lelki tusa után átlépett azon a Rubikonon, amelyen a legtöbb asszony csaknem minden meg gondolás nélkül, könnyű szívvel ugrik át. Mindaddig a férjéhez lelkileg is hű maradt.

Letette kalapját, kabátját és az asztalhoz lépett, ahol a férje újságot olvasva ült. Futólag megcsókolta és horgolási munkát vett elő. Mindketten mintegy automatizálva foglalkoztak azzal, ami előttük volt. A férfi el volt telve az egyetlen és egy pont körül forgó gondolattal. Az asszony ebben magát fogva, szuggerralva érezte. Tompa súlylyal nehezedett ez rá s a vidám, friss képeket, amelyekkel agya még rövid idő előtt el volt telve, ezek megfojtották, elriasztották. Hirtelen olybá tűnt föl előtte, mintha élete el volna hi-

bázva, el volna satnyulva ebben a hideg, bizalmatlan atmoszférában s mintha elviselhetetlenül hosszú volna az. S egyszerre vilámszerűen járta át a gondolat, hogy talán jobb lesz mindent megváltoztatni s hogy minden, amit a szokás hatalma alatt változhatatlannak és befejezettnek tartott, nem egyéb, mint egy fejezet élete történetében.

A vér az arcába szökött. Feltekintett s szemé találkozott férjének pillantásával, azzal a változhatlan, bizalmatlan pillantással.

— Hol voltál?

— Felolvasás volt az Akadémián.

— Mostanáig?

— Mostanáig.

— Hisz azt mondtad, hat órakor kezdődik.

— Igen. Nos?

— S most kilencz óra. Nem tart ilyen soká semmiféle felolvasás.

— Csak félhétkor kezdődött és azután... Magyarán akart s beszámolni, mint rendesen, de hirtelen megakadt. Most már elég volt. A kellő pillanat elérkezett.

— És azután? — kérdezte a férj makacsul ragaszkodva az asszony utolsó szavához.

— És azután semmi, — volt a ~~darab~~ válasza.

— Ez nem felelet.

Az asszony még mindig hallgatott, de ajkán gonosz mosoly jelent meg.

— Kérlek, felelj.

— Nincs válaszom. Elmentem és haza jöttem. Ez az egész.

— Nem ez az egész. Valamit titkolsz. Hol voltál?

seinek súlyát kifelé esetleg gyengíthetnék és épp azért látszik célirányosnak a delegációk egybehívásának elhalasztása. Ezenkívül is az osztrák belpolitikai viszonyokban több éles elletét áthidalása van küszöbön, különösen a csehországi kiegyezés és a galicziai választójogi reform kérdésében, amelyekre csak ártalmas lehetne, ha azok a delegációban per longum et latum pertraktáltak. Mindazáltal a delegációk egybehívására nézve pozitív döntés nem történt, de azért valószínű, hogy az évben fognak egybeülni.

Szóba került ezenkívül a közös minisztertanácsban a monarchia déli határszélein szolgáló tartalékosok hazabocsátása is. Erre nézve — hír szerint — az a megállapodás jött létre, hogy a tartalékos legénység szabadságolása csak akkor veheti majd kezdetét, ha a szerb csapatok Durazzót már elhagyták. Addig a déli határon a felemelt békeleltetésre okvetlenül szükség van.

A tanácskozás 12 órakor ért véget, Lukács miniszterelnök ezután Krobotin hadügyminiszterrel ennek automobiljában a Magyar Házba ment, ahol a hadügyminiszterrel háromnegyed óra hosszáig tanácskozott.

A miniszterelnök a délután folyamán két óra tanácskozott még gróf Berchtold közös külügyminiszterrel és gróf Stürgkh osztrák miniszterelnökkel is.

A közös miniszteri tanácskozást holnap folytatni fogják és ennek folytán Lukács László holnap még Bécsben marad. Az sincs kizárva, hogy a miniszterelnök holnap újabb kihallgatáson jelenik meg a királynál.

Justh Gyula Budapesten.

Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke a napokban befejezi brixeni kúráját és visszatér a fővárosba. Valószínűleg ehó 24-én érkezik Budapestre, hogy részt vegyen a parlament megnyitását megelőző ellenzéki tanácskozásokon. A kúra rendkívül jó hatással volt a pártvezérré.

Gyakorol a Tisza őrsége.

A most szervezett parlamenti őrségbe besorozták — mint azt félhivatalosan jelentik — már berukkoltak szolgálattételre és a legénység elfoglalta a részére kijelölt lakosztályokat. Az őrség tagjai ma kapták meg az egyenruhájukat és ezentúl rendszeres gyakorlatokat folytatnak naponta reggel nyolcz órától a képviselőház udvarán. A május

5-iki ülés alkalmával az őrség már szolgálatot teljesít. Szóval Tisza már erre a művére is egész bátran rátehet egy — zárókövet!...

Harcz a választójogért.

A Választójog Országos Szövetsége kedden este a Reform-Klub helyiségeiben Bakonyi Samu országgyűlési képviselő elnöklete alatt végrehajtott bizottsági ülést tart. Ezen a további agitáció módzatait és az általános politikai helyzetet vitatják meg. Ez a végrehajtott bizottság fog foglalkozni a Budapestben, a parlament megnyitása előtt rendezendő nagy választójogi gyűlés tervével.

A balassagyarmati ügyvédi kamara vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését, amelyen szóba került a választói jog kérdése is. Dr. Csermák Ernő orsz. képviselő, a kamara elnöke indokolta, hogy miért szükséges a kamarának ebben a kérdésben állást foglalnia. A kamara megbízásából dr. Kovács Lajos foglalta össze terjedelmes tanulmányban a kamarának a törvényjavaslatra vonatkozó álláspontját. Az elaborátumot némi módosítással elfogadták és úgy határoztak, hogy azt belefoglalják az igazságügyi kormányhoz felterjesztendő szokásos évi jelentésbe.

A jegyzők államosítása.

A jegyzők államosításáról nagyfontosságú nyilatkozatot tett Varga Gábor, a rumi kerület munkapárti képviselője, amely a jegyzők körében nagy felütést keltett. Csak most szivárgott ki az a hír, hogy Trettet József vasvári jegyző 25 éves jubileuma alkalmából Varga Gábor képviselő felszólalt az ünnepi lakomán és kijelentette, hogy „a fejével áll jól azért, hogy a jegyzők államosítása május havában keresztül fog menni. Ha másként nem, úgy egy egyszakaszos törvénnyel. Ez — mondotta — befejezett dolog és ez ellen nincs appellátá. A nyilatkozat a jelenvolt jegyzők körében nagy rezszust keltett.

Budapest, április 21.

Az igazságügyi államtitkárság. Munkapárti híradások nyomán mi is megírtuk, hogy a megüresedett igazságügyi államtitkárságra már most, a miniszterelnök bécsi útja alkalmából döntés történik. Erre nézve félhivatalosan azt közlik, hogy az igazságügyminiszter az államtitkári állás betöltésére nézve még nem ahtározott s minden idevágó közlemény időelőtti, illetve téves.

Támadás Désy Zoltán ellen.

— Meggyanusítják a mandátumát. —
Kormánypárti aknamunka.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 21.

A kormány egyik félhivatalos szócsöve, a német nyelvű „Pester Lloyd“ ma este azzal a furcsa és igazán nevetséges lepleléssel szolgált a nyilvánosságnak, hogy Désy Zoltánt is kormánytámogatással választották meg a marosvásárhelyi második választókerületben.

A kormánypárti félhivatalos úgy jut erre a meglepő eredményre, hogy felállít egy merőben önkényes tételt, amely szerint mindazokat a Kossuth-párti képviselőket, akik ellen a kormány az 1910-es választásokon nem állított ellenjelöltet, a főispánok épp úgy támogatták Justh-párti ellenfeleikkel szemben, mintha kormánypártiak lettek volna. Erre nézve azonban a német nyelvű félhivatalos egyetlen kézzelfogható bizonyítékot nem produkál, aminthogy erre a tételre nehéz is volna csak egyetlen sovány bizonyítékokat is összehozni.

Tény az, hogy a kormány a Kossuth-párt egynemely kerületében az 1910-es választáson nem állított fel jelöltet, de ebből nem lehet tőkét kovácsolni az egyes képviselők megválasztása ellen. Mert a kormány elsősorban nem azért nem állított fel ellenjelölteket az ilyen Kossuth-párti kerületekben, mintha nem akart volna, hanem azért, mert nem mert jelöltet állítani és nem akadt olyan botor vállalkozó, mely kitette volna magát abban a kerületben a biztos és szégyenteljes bukásnak.

Es ha valahol így volt ez, hát így volt a marosvásárhelyi második kerületben. Itt 1905-ben Nyiri Sándor, egy valóságos miniszter bukott el Bedőházy Jánossal szemben, aki bár régi függetlenségi politikus volt, de sohasem volt Marostordában olyan tekintély és vezéregyéniség, mint Désy Zoltán. Mit akar tehát a kormány ebben a kerületben Désy

Az asszony felállt és egyenesen, elhatározva nézett a férj szemébe.

— Nos hát, ha minden áron tudni akarod, nem voltam felolvasáson, nem mentem o la, nem onnan jövök; én — pillanatra megakadt, azután gyorsan folytatta — a szeretőmnél voltam.

A férj türelmetlenül vont vállat.

— Ne csinálj rossz tréfákat; ez izetlenség. Egyszerűen tudni akarom, hol voltál? Az asszony megismételte halkán, önféjűen:

— A szeretőmnél voltam.

— Hallod-e! Ne ingerelj! Tudod, hogy nem hiszem el ezeket az együgyűségeket. Tudni akarom, hol voltál?

S harmadszor ismételte az asszony, ezuttal hangosan és kihívóan:

— A szeretőmnél.

Pillanatra hallgatott a férj.

— Nagyon jól tudod — szolt azután — hogy ezt nem hiszem és nem hihetem. De jogom van követelni, hogy a feleségem megmondja nekem, hol tartózkodott?

— Hittél mindig nekem, amikor időmről beszámoltam?

— Igen, — felelt a férj kissé bizonytalanul.

— Nos, akkor miért fürkésztél mindig újra, meg újra? Hisz akkor láthattad, hogy céltalan. De mert mindig újra meg újra kérdezted, az azt bizonyítja, hogy nem hittél. S ma azt mondom, igazad volt, mert sohasem voltam ott, ahol mondtam, hanem a szeretőmnél voltam. Hallod? A szeretőmnél. Mi-

alatt azt hitted, hogy őrzöl, megcsaltalak. Hallottad? Megcsaltalak.

— Igaz ez?

— Igaz.

— Nem hiszem.

Az asszony gunyosan nevetett.

— Nyugodtan elhíheted, mert igaz.

— Lehetetlen.

— Miért lehetetlen? Hisz annyi éven át a szeme közé néztél ennek a lehetőségnek, hogy ösmerős lehet előtted.

— Légy okos, Anna. Tudod, hogy szerencsétlen természetem van. Féltékeny vagyok. Jó! Gyötörtelek ezzel a féltékenységgel. Megengedem. De komolyan sohasem kételkedtem benned. Scha! Esküszöm, scha!

— Nem mondtad-e százszor, hogy vigyázni kell az asszonyra, különben megcsal? Nos, vigyáztál. De nem eléggé. Mert látod: mégis megcsaltalak.

Rövid ideig csönd volt. Azután megszólalt a férj és arra törekedett, hogy nyugodtan, üzletszerűen szóljon:

— Hogy nem igaz az, amit mondasz, azt tudom. Ellentmond egész természetednek, lényednek és mindennek, amit benned ismerlek. Ha igaz volna, akkor sem mondanád meg. Egyetlen asszony sem vallja be, ha csak a férj rajta nem kapja. Ami engem érdekel, csak az, hogy mi czéled volt ezzel? Beszút akarsz állni rajtam?

— Válni akarok.

— S te azt hiszed, hogy csak úgy, könnyűi szerrel beleegyezem a válásba, mert jónak találtad ezt a mesét kigondolni?

— Nem azért, hanem mert viszonyom van

— Nem igaz.

— Pedig igaz.

S az asszony kénytelen volt hirtelen, hangosan és szívből kacagni.

— Nem a leggroteszkebb dolog-e, hogy tizenhat év óta leszen vagy, hogy engem házasságtörésen kapj rajta s most, hogy bevalom, nem hiszed?

S ujólag nevetésben tört ki.

A férj megváltotta és felszabadította ezt a kacagást. Keblére vonta az asszonyt, aki csak kevéssé állt ellent és megcsókolta.

— A tréfa drasztikus volt. S ha nem is volt izléses, de bevalom, megérdemelttem. Megígérem, hogy megemberelem magamat és nem gyötörlek többé.

Egy perczig gondolkozott az asszony. Azután győzött a cohasió törvénye; az attól való rettegés, hogy egy egész életprogramot feldöntsön. Talán arra is gondolt, hogy már nem elég fiatal és szenvedélye ama másik férfit iránt nem eléggé erős. Szóval, beleilleszkedett a hirtelen támadt szituációba.

— De meg kell ígérem, hogy soha-soha sem fogod kérdezni, hol töltöm az időmet. Akkor hadd maradjon tréfa az egész . . .

— Jó, megígérem, — szolt a férj különös indulattal, — csak most mondd meg, hol voltál? . . .

Az asszony félig kacagva, félig komolyan, de mindenesetre titkolt és mégis kifejezett daczczal szolt:

— Mondtam már, hogy a szeretőmnél.

A férj a mellére horgasztotta a fejét és tovább olvasta az újságot.

Zoltántól? Semmit. Ez a mandátum Désy Zoltán számára oly biztos volt, hogy azt még akkor sem lehetett volna tőle elvitatni, ha Székely-Ferenc akkori igazságügyminiszter nem a marosvásárhelyi első, hanem a második kerületben lép fel. Désy akkor is és tekintélyes szótöbbséggel megválasztották volna.

De nem erről volt szó. Marostordában a Kossuth-párt számára nem volt 1910-ben kegyelem. Erősdy nem adott. Gernyeszegen elbukott Farkas Albert, Akosfalván Szenner Istvánt és csak egy hajszál tartotta, hogy ugyanez a sors ne érje a marosvásárhelyi vidéki kerületben gróf Bethlen Istvánt, a szárszékben Urmánczy Nándort és a nyárszékben Gál Sándort. Ennek az ellenzéknek a vezére pedig még ma is Désy Zoltán, akit a legbiztosabb kerületben, a marosvásárhelyi második kerületben léptettek fel. Hát itt a kormány egyszerűen nem mert jelöltet állítani. Hiszen a kerület hangulatáról Bernády György, a város akkori polgármestere és a kerületnek régebbi országgyűlési képviselője körülményesen felvilágosította a kormányt és a kerület eme hangulata Erősdy előtt sem volt titok. Így nem kapott Désy ellenjelöltet és nem arért, mert „kiméletesek” akartak vele szemben lenni. Ez Marostordában a kormány részéről egyáltalában nem szokás.

De különben is ha tökélet akarnának kovácsolni abból, hogy állítólag kormánypárti támogatással választották meg mindenkit, akinek nem volt kormánypárti ellenjelöltje, akkor megállapíthatjuk azt is, hogy a Ferencvárosban Springer Ferencet is kormánypárti támogatással választották meg, mert az ő ellenjelöltje se volt kormánypárti. Ezt pedig talán még félhivatalos németnyelvű lapjaink sem merné komolyan állítani.

Budapest, április 21.

Képviselői beszámoló. A somogyiszlai kerület képviselője, Hegyi Árpád, vasárnap beszámolót tartott kerülete három községében: Attalán, Csomán és Pulán. A beszámolóban megjelent polgárság népgyűlés alakult és határozati javaslatot fogadott el, amelyben tiltakozik a parlamenti erőszak, a választójogi reform elfogadott formája és a tartóhatatlan kormányrendszer ellen. Követeli a választójogi reform revízióját és kimondja, hogy az állami vagyon jogtalan elvonásával létrehozott parlamenti többséget megbélyegzi, a jogtalanul elvont 4 millió 800 ezer koronának az állampénztárba való visszafizetését követeli.

A közigazgatás államosítása ellen. Fehérmegye állandó választmánya kimondta, hogy a közigazgatás államosítását az országra nézve veszélyesnek tartja és ezért feliratot intéz az országgyűléshez és a kormányhoz, hogy az államosítás tervétől álljon el. Az állandó választmány határozata a május 5-iki törvényhatósági közgyűlés napirendjére kerül.

Ujabb köztársasági alakulás. A köztársasági várt ellen Makón elkövetett rendőri brutalitás nagy felháborodást idézett elő Háromszék vármegyében is és ennek a hatása alatt alakították meg a vármegyei köztársasági pártot. Dr. Dienes Odön szerkesztő, dr. Szacsavay Gyula, dr. Petrovsky Jenő ügyvédek, Kiss Lajos, Megyasay Mihály református lelkészek, Szombathy István nyug. csendőrhadnagy, törvényhatósági bizottsági tagok, a vármegyei közelet vezetői nagy sikerrel járó mozgalmat indítottak a köztársasági párt érdekében, melynek eredménye az, hogy e hó 26-án a törvényhatósági közgyűléssel kapcsolatban megalakítják a háromszéki vármegyei köztársasági pártot. Az érdeklődés általános és meggyőzte nagy feltűnést keltett. A hatóságok valósággal konsternálva vannak és nem tudják, mit csináljanak. Külön utasítást kértek a belügyminisztertől és hír szerint a makónál is erőszakosabb fellépésre készülnek. A háromszékiek el vannak erre készülve, de az alakuló közgyűlést minden körülmények között megtartják.

Désy Zoltán beszámolója.

— Apponyi a választójogért. —

Késik az ellenzék egyesülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 21.

Désy Zoltán marosvásárhelyi beszámolója elé feszült várakozással tekintett az egész ország. Hiszen Désy Zoltán személye a magyar közéletben olyan értékes egyéniség, hogy senki előtt sem lehet immár közömbös az, hogy a politika eseményeiről mit mond és hogy vélekedik. De ennek a mostani politikai ténykedésének mégsem elsősorban a saját személyisége kölcsönzött különösebb érdekességet, hanem az a körülmény, hogy miként vélekednek az ellenzék különböző pártjai a fuzióról, mely a jövő demokratikus átalakulás bázisául szolgálna.

Konstatálhatjuk, hogy a Désy Zoltán beszámolójához fűzött eme várakozás nem nyert kielégülést, illetve csak részben elégitett ki az ott elhangzott felszólalásokban. Désy és Apponyi egész határozottsággal a fuzió mellett szólottak, de nem talált a fuzió eszméje feltétlen pártolásra a Justh-párt kiküldött szónoka részéről, amit nem győzünk eléggé csodálni és helyteleníteni. Hiszen ma már túlháladott álláspont az, hogy az ellenzék a fuzió keresztülvitele nélkül nem számíthat eredményekre. A demokratikus átalakulást és a mai korhadt rendszer lebontását csak egy konszolidált, egységes vezérlettel bíró ellenzék tudja keresztülvinni, nem pedig egy sokféle széthúzó, egymással versengő tábor. Ezért volt érthetetlen a Justh-párt marosvásárhelyi állásfoglalása, amiből mi nem tudjuk és nem is akarjuk azt kimagyarázni, hogy ez az egész Justh-pártnak a legeslegutolsó szava volna ebben a kérdésben.

Désy Zoltán beszéde — ami magát a beszédet illeti — teljességgel kielégítette várakozásainkat. Tüzes ellenzéki beszéd volt, a melynek minden szavát aláírjuk. Ugyanígyen volt gróf Apponyi Alberté is, akinek különösen a demokratikus választójogról elmondott okfejtései fognak a közvéleményben erős visszhangot találni.

A marosvásárhelyi beszámolóról és az ott elhangzott beszédekről szóló tudósításunk itt következik:

A bevonulás.

Désy Zoltán, a Kossuth-párt alelnöke, vasárnap beszámoló beszédet mondott Marosvásárhelyen. A beszámolóra elkísérték gróf Apponyi Albert, Lovász Márton, Bottlik István, Héderváry Lehel, Preszly Elemér, Urmánczy Nándor, Sümegi Vilmos, Vertán Endre és Jármay István orsz. képviselők. Utközben több küldöttség csatlakozott hozzájuk.

A marosvásárhelyi pályaudvaron több ezer főre menő közönség lelkes éljenzése fogadta a kerület képviselőjét és gróf Apponyi Albertet, valamint a megjelent képviselőket. Dr. Erős József üdvözlő beszédére gróf Apponyi Albert és Désy Zoltán válaszoltak, majd hosszú kocsisorban a Transylvania szállóba vonultak, ahol a még sokkal nagyobb közönség várta az érkezőket, amire az erkélyről gróf Apponyi Albert, Désy Zoltán, Lovász Márton, Sümegi Vilmos orsz. képviselők és Apáthy István egyetemi tanár intéztek beszédeket a néphez. Délben Ugron Gábor nyug. főispán látta vendégül ebédre a beszámolóra lejtő képviselőket és küldöttségeket.

Délután 3 órakor volt a beszámoló beszéd a Transylvania nagytermében, melyet mintegy 1200 főnyi ember zsúfolásig töltött meg.

Dr. Bedő Sándor nyitotta meg a gyűlést, üdvözölte a megjelent képviselőket.

Ekkor Désy Zoltán állott fel szólásra és mondotta el beszámoló beszédét:

Désy Zoltán beszéde.

Azt kérdeik, miről számolunk be, amikor nem vettünk részt az országgyűlésen? Nem akarok erős szavakat használni, de az általam elmondottakból ki fog derülni, hogy amíg volt országgyűlés, amíg lehetett parlamentről beszélni, teljesítettük-e és teljesítettem-e én is ott kötelességemet. Nagyobb dicséret pedig minket nem illethet, legalább engem személyemben, mint az, hogy abban a bizonyos gyülekezésben, amely csendőrszuronyok védelme alatt tanácskozik saját érdekeinek istapolásáról, hogy abban a gyülekezésben egyetlen egyszer részt nem vettem.

(Bankkérdés és véderő.)

Az első komoly kérdés, melylyel a parlament foglalkozott, a bankszabadalom meghosszabbítása volt. A kormány és a többség s a vezér, gróf Tisza István is elejtette a készíttetések felvételének ügyét, holott a leghatározottabban lekötötték magukat mellette. A másik kérdés volt a véderő. A munkapárt alakuló gyűlésén gróf Héderváry Károly a véderőjavaslat terheivel szemben ígerte a kilenczes bizottság programjának végrehajtását. A javaslatot beterjesztették, de ez utóbbiról szó sem volt. Az ellenzék akkor nyult az obstrukció fegyveréhez, amelyhez elvarátai nevében ő is csatlakozott. Ezért vállalja is a felelősséget, mert bár a parlament rendes munkaképességének biztosításáért áldozatokra képes, nem mondhat le arról a fegyverről, amelylyel egyetlen céljuk volt megakadályozni a közjogi tekintetben való visszaesést, amelyet ez a törvényjavaslat képviselt az addigi 67-es állapotokkal szemben. Az obstrukciónak azonban más célja is volt: a kormányt rákényszeríteni, hogy a király és a kormány ígérete a választójog kérdésében teljesítsék.

Ismerteti ezután azokat a tárgyalásokat, a melyeket Berzeviczy folytatott az ellenzékkel, majd a rezolúció kérdésével foglalkozott, melybe Khuen-Héderváry belebukott, mert a munkapárt Tiszával az élen, saját, elhatározott akaratát dobta, sutba.

(A béke-miniszter.)

Ezután így folytatja: Azután jött a béke-miniszter és sikerült neki mindnyájunkat meg egyszer felültetni. A szövetkezett ellenzék, hogy megkönnyítse a békét, úgy a katonai kérdésekre, mint a választójogra nézve részletes tervezetet dolgozott ki és kötelezte magát, hogy ennek a tervezetnek keresztülvitelével mindenkor kapható a békére. A munkapárt programja volt a 9-es bizottsági programnak végrehajtása, erről a programról egy szót sem hallottunk tőlük, ellenben megszavaztak egy javaslatot, amely óriási vér- és pénzaldozattal terheli az országot, de megszavazták a javaslatot, amely nemcsak, hogy nem enyhítettte el a nemzet és uralkodó között fennálló irt, nemcsak, hogy hecsületes békére nem vezetett, de kiáltóbbá tette az ellentétet.

(A választójog.)

Mielőtt áttérnék az alkotmányjogi részre, rámutatok még egy nagy vívmányukra, a választójogra. Ebben a dolog úgy áll, hogy a kormány csinált egy törvényjavaslatot, amely mindennek nevezhető, csak nem demokratikus, nem jogkiterjesztő javaslatnak, mert csak fokozza az eddigi fennálló különbségeket és másik lényegesebb hibája, hogy nem törli el a választási visszaéléseket, sőt az elnöki jogkör kiterjesztésével újabb visszaélésekre ad alkalmat, tehát nem zárja le a küzdelmet, amely folyik évtizedek óta ebben az országban, nem nyugtatja meg a jogfosztottakat, de a jogosultak gondolkodó részét sem, mert hiszen ebben a kérdésben nem szabad, hogy jogosult és jogosulatlan között különbség legyen.

(Örültek és gazemberek.)

Mindezek a bűnök azonban eltörpülnek a június 4-én s azóta történtek mellett. Június 4-ike tényei a házelnök s a miniszterelnök legsajátosabb ténye, ami azonban később történt, szeptember 17. és 18-án és azóta, már a többség ténye is, amelynek egy része röhögve nézte a rendőrkordon mögött, amikor az ország legnemesebb fiait csirkefogók elfogására alkalmas rendőrök dobálták ki. Ezekre az állapotokra semmi más szó nincs, mint örültek és gazemberek. (Hosszas, lelkes éljenzés és taps.)

(Lopott pénzen.)

Ezzel rátértek egy dologra, melylyel legóvatosabban nekem kell foglalkoznom, de vannak részletei, melyekkel teljes tárgyilagossággal foglalkozhatom. Újból felhozom, nem a bíróság előtt akartam vádaskodni, május 23-ikán jelentkeztem a Ház akkori elnökénél, engedélyt kértem sürgős interpellációra, ő nem találta sürgősnek az ügyet. Egészen igaz volt, mert amint később meggyőződtem, ő már részletesebben ismerte a dolgot, mint

én. Mondják már most meg önök, amikor valaki úgy nézi, tegyük fel, hogy elhiszi nekem, hogy tényleg lopott pánzen hozták össze a többséget, hogy néz ki az a mellverdesés, hivatkozás a nemzeti itéletre, hogy néz ki az az önértékes hang, amely a többség jogait vindikálja és rendreutasítja a kisebbséget, hogy néz ki a puritánság, az a félelmes- és gáncsnélküliség, amelyvel sokan megfizteltük azt az urat. De egy cikkre emlékszem, „Legyen már elég” a címe, írta gróf Tisza István, amelyben kitanit engem, legyen már elég a vádaskodásból, az ország hitelének, becsületének bemozolásából. Ezen a téren leczkét, tanítást el nem fogadok és el nem fogadom olyantól, aki lopóki pénzbel került be a képviselőháza. (Élénk helyeslés és taps.) Akkor leszünk egyenlő ellenfelek, ha kimutatja, hogy a saját pénzén választották meg, addig az elemi tisztesség parancsolja, hogy aki egy bíncselekmény jövedelméből részesül, az ne álljon fel annak védelmére. (Ugy van! Ugy van!)

(Vádolják az ellenzéket.)

Most újabb vád hangzik, hogy nemcsak munkapártiak kapták ezt a pénzt, hanem ellenzékiek is. Ismételték követelték, hogy nevezzék meg azokat és nincs olyan tagja a pártnak, akit abban a perczben ki ne dobnának, ha ez rá sülné, de hallgatnak, mert rágalmozni tudnak, bizonyítani gyávik és tudatlanok.

(Az ellenzék feladata.)

Két út áll az ellenzék előtt. Ha folynak a törvénysértések tovább, az ellenzék is folytatja a harcot a megkezdett uton, addig, míg össze nem ütöknek s az egyik fél ott marad. A másik eset, hogy mit fog tenni az ellenzék, hogy a sérelmeket orvosolja. Beszéljünk nyíltan. Ha ezeket a sérelmeket valaki komolyan akarja orvosolni, úgy hogy annak gyökereit elvágja, senki annak ellene nem lesz, csak örömeinkre fog szolgálni, ha visszaállítva látjuk a jogrend uralmát, a parlamentarizmust és biztosítva a magyar ember legfőbb kincsét, a becsületet, de ezt nem lehet egy pár főnek, különösen olyan értéktelen főnek feláldozásával keresztülvinni.

(Ezzel a többséggel nem tárgyalunk.)

Ha tavaly júliusban a munkapárt magához tér és föláldozza Tiszát és Lukácsot, ezen az áron lehetett volna beszélni. Az azóta történetekbe már a munkapárt vonatott be és ezzel a többséggel mi parlamentárisan többet ebben az életben nem tárgyalunk. Az egyénekkel állhatunk valamikor szóba, akiről kiderül, hogy orkölösleg intáit, de maga a párt, amely az önök, az ön, az ő pénzéből jött létre, azzal a párttal tisztességes másik párt szóba nem állhat. Rendeljük el a választásokat, bízzák a vezetést tisztességes, jogtisztelő emberekre, ekkor beszélhetünk arról, hogy mi is rátérünk a normális parlamenti eszközök használatára. Arra, hogy itt normális politika folyjon, vissza kell állítani az alkotmányos állapotokat, ennek az alkotmányunk visszaállítására egyik, vagy másik ellenzéki párt kevés, talán kevesen vagyunk, ha mindnyájan egyesülünk is 67-es és 48-asok, de egyesítünkünk kell a küzdelem komolysága és nagysága miatt minden embert ebben a küzdelemben és nem szabad egymás közötti differenciáiról beszélni, amíg az alkotmányosság helyreállítva nincs, a történet jog-sérelmek orvosolva nincsenek és eleje nincs véve, hogy azok megismételteszenek.

Tombolva éljeneztek és tapsolták Décsy Zoltánt a beszéd befejeztével, majd Ugron Gábor ny. főispán üdvözölte Décsyt, akinok Bedő Sándor indítványára bizalmat szavaztak.

Apponyi beszéde.

Gróf Apponyi Albert állott fel ezután szólásra. Az erőszak és politika korrupció-tünetéről rónotta le Décsy — úgy mond — a leplet s ezek ellen való sikeres küzdelem s a nemzet életfáján rágódó betegségeknek kiküszöbölése és végleges gyógyítása ma talán a legelső feladat. A királyi tábia itélete ennek a feladatnak a megoldását rendkívül megkönnyíti. A kételyek s az alkételemek meg fognak szűnni. Az a kérdés, hogy szabad-e az államháztartás megillető pénzt pártzsebkra fordítani? Illová sülyed az ország, ha e rettentő kérdésre azt a rettenetes választ adná, hogy szabad. Micsoda következménye volna az ilyen elvnek az államháztartásra. Ezzel egy rettentő méltó terjedne el a közfelfogásban. Hol marad azután az alkotmányos küzdelem és a mérkőzés lehetősége. Az a cinikus cíveletés, hogy az ellenzék is költökezik a választásra, sajnos, így van, mert a mi törvényeink hiányossága bizonyos legalizált költségeket elkerülhetetlenül tesz. De lehet-e egyezkedni anyagi eszközök összehasonlítani a megszámlálhatatlan milliókkal? Hogyan, minő eszközökkel fogják nemcsak a már elkövetett erőszakosságokat és visszaéléseket megtorolni és egyszerűs mind a jövőben megakadályozni? Először is tántoríthatatlan küzdelemmel, amely nem enged a kérdést mellékvágyra terelni. Követni, hogy

az ellenzékkel szemben általánosságban hangzattott vádak precizizoztassanak és tisztáztassanak. Követelik, hogy nevezteszenek meg azok a képviselők, hírlapok és hírlapírók. Legyen világosság az egész vonalon és a bűnösök pusztuljanak.

(A demokratikus választójog.)

Lehetetlenül kell tenni az erőszakot és a korrupciót azáltal, hogy olyan politikai czélokot tűznek maguk elé, amelyek lesújtó erővel hatnak a közvélemény előtt. Ezek közt első helyen áll a becsület demokratikus választói reform. Nemzeti jövőnknek menedéke a demokratikus, becsületes általános választói jog megteremtése, és a tükös szavazás által a polgárok felszabadítása. Ezzel szemben különösen az erdélyi részekben hangzattadják, hogy veszélyeztetni jövőnk. Alaposan tanulmányozta a kérdést s konstatálja, hogy a magyarság helyzete a demokratikus jogkiterjesztés által nem válik kedvezőtlenebbé. De ha elveszítene is a magyarság néhány kerületet s ezt a veszélyt szembeállítjuk azzal a másik veszéllyel, hogy egy tehetetlen régi képviselőtünk és megfélemlített s korrumpált választó közönségünk legyen, akkor az ő válasza nem lehet kétséges.

És ha megteremtettük a demokratikus, becsületesen az általános szavazati jogot, ha sutba dobtuk azt a szörnyű alkotást, melylyel a jelenlegi kormány saját bevallása szerint nem a nemzeti akarat teljes kidomborítását és hatályosságát, hanem a kormányzat kontinuitását akarja eszközölni, ha a nemzetet lábára állítottuk, ha a nemzetet olyan helyzetbe hoztuk, hogy érvényesülni, akarni tud, akkor következik a politika, amely ilyen alaptól kiindul. A demokratikus választójogi politika egy demokratikus irányú szociálpolitikát von maga után, mely azután polgár és polgár közt érdekeinek felkarolásában, jogainak megvédésében ha különbséget tesz, csak annyiban tesz különbséget, hogy többet csinál annak érdekében, aki a maga érdekében kevesebbet tud tenni, ha belefekszik azok érdekeinek oltalmazásába, aki saját jogai oltalmában erőtlén, ez egy oly irányt jelent, mely irány hivatva van boldogítani a népek millióit és mely boldogítja, tehát hozzájárulja ennek a magyar államnak dicsőségét trikolórájához. mely rájuk néve a méltányosság, egyenlőség és testvériség lobogójává válik. Egy ilyen politika megalapozza az alkotmányok biztosítékait, megvédi a közszabadságot, a jogkiterjesztésnek, megfelelő demokratikus szociálpolitikát folytat, amely a közgazdasági önállóságnak kivívását tűzi ki czélul és ezen a téren lankadatlanul előre halad, mely ez az egyes polgár és különösen a szegényebb polgár boldogulását czélozza, egy ilyen politika körül tömörülhetnek az ellenzéki pártok anélkül, hogy bárki is elvi álláspontjáról lemondani kénytelen.

(A jövő perspektívája.)

Igy látja a jövő perspektíváját. Mindez nagy és súlyos küzdelembe fog kerülni, de érdemes ezeket a küzdelemeket megvívni, mert az egyik oldalon nem látok mást, mint a tovább legurulást azon a lejtőn, melyre a nemzet jutott, egészen a megsemmisülés örvényéig, másik oldalon munkás és küzdelemes élet árán bár, de megelégedést, előrehaladást látok, úgy hogy valamint mi 48-iki dicső őseinktől egy Magyarországot átvettünk, mely boldogabb, szabadabb és erősebb volt, mint az a Magyarország, melyet ők éltek, úgy mi is a mi utódainkra egy Magyarországot hagyunk, mely szabadabb, függetlenebb, erősebb, dicsőbb, mint az, amelyben mi éltünk és küzdöttünk, ezért élni és küzdeni érdemes, ebben a küzdelemben akarom eltölteni életem hátralévő éveit és erre kérem önöket.

A többi szónokok.

Hosszas lelkes éljenzéssel és tapsal fogadták a nagyszabású beszédet, mely után Lovász Márton orsz. képviselő szólott. Báró Horváth Emil a dési, Fogarasi Albert a nagyenyedi, Apáthy István a kolozsvári függetlenségi párt üdvözlését tolmácsolta és kifejezte az erdélyi magyarság nagybecsülését Décsy Zoltánnal szemben.

Hédervány Lehel orsz. képviselő nagy tetszéssel fogadott beszéde után dr. Bedő Sándor zárta be a beszámoló gyűlést.

Este a Központi-szállás éttermében bankott volt Décsy Zoltán tiszteletére, amelyen számos felkészítő hangzott el.

KÜLFÖLD.

A galicziai választójog. Bécsből jelentik: Glombinski és gróf Skarbak lengyel reichsrati és tartománygyűlési képviselők, akik ma reggel érkeztek ide, a délelött folyamán lovag Zaleski pénzügyminiszterrel tanácskoztak a választójogi reform dolgában. A két képviselőt délután gróf

Stürgkh miniszterelnök fogadta, akik úgy a miniszter, valamint a miniszterelnök előtt kijelentették, hogy pártjuk csak oly föltétel mellett járul hozzá a választójogi reformnak a jelenlegi tartománygyűlési ülészakban való elintézéséhez, ha a javaslatokban alapvető módosításokat eszközölnek. ellenkező esetben pedig elkerülhetetlen volna a tartománygyűlés feloszlatása. Gróf Stürgkh miniszterelnök délután fogadta a tartománygyűlési centrum pártnak Cartoryski herceg vezetése alatt álló képviselőcsoporthoz.

A Krupp-féle vesztegetési ügy a német parlamentben. Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés költségvetési bizottságának mai ülésén a hadügyi javaslatok tárgyalása során a centrum párt határozati javaslatot nyújtott be, amely arra kéri a birodalmi kancellárt, hogy a hadsereg és a haditengerészet részére rendelt felszerelések szállításai dolgában képviselőkkel és szakemberekkel álló bizottságot küldjön ki, amelynek az lesz a feladata, hogy visszaélések meggátolására vonatkozó javaslatokat terjeszzen a törvényhozás elé. Parlamenti körökből származó hírek szerint ez az indítvány következménye a Liebknecht képviselő által a birodalmi gyűlésen szóba hozott Krupp-afférnek.

Franciaország és a világbéke. Párisból jelentik: Barthou miniszterelnök — aki tegnap a tanítók egyesületének ünnepélyén elnökölt — beszédet mondott, amelyben a katonai követelések melletti foglalkozást állást. Szólván az ország védelmének szükségességéről, kifejtette, hogy a francziáknál nincsen tisztább nemzet. A legutóbbi idők eseményei bizonyítják, mennyire ragaszkodik Franciaország a világbékéhez. A nép és a sajtó döntő fontosságú pillanatban megmutatták, hogy nem engednek a sovinizmus tulkapásainak és megtartják nyugalmukat és méltóságukat. Franciaország a békéért küzd, de megvédi jogát, érdekeit, méltóságát és hi marad érdekeihez, hagyományaihoz, civilizatóri missziójához.

A galicziai nők választói joga. Lembergől jelentik: Tegnap délelben a tartománygyűlés épülete előtt több lengyel és ruthén egyesület női tagjai gyűltek össze és Goluchowsky gróf, tartományi marsallhoz küldöttéget menesztettek, amely a nők aktív és passzív választójogát követelte, bármelyik választójogi javaslat kerüljön is tárgyalásra. A tartományi marsall megjegyezte, hogy a petíziót a tartománygyűlés elé terjeszti, de nem mulasztotta el rámutatni a nagy nehézségekre, melyek a kívánság teljesülésének útjában állanak.

EGYHÁZAK.

— (A hercegprimás Esztergomban.) Esztergomból jelentik: Csernoch János hercegprimás titkára kíséretében másfélheti fővárosi tartózkodása után visszaérkezett székvárosába. A főpásztor május elsejéig marad Esztergomban s napenként fogad délelött 11 órától déli 1 óráig.

— (A veszprémi püspök lemondása.) A közelmúltban ismételt felmerült a lapokban az a hír, hogy báró Hornig Károly, a veszprémi egyházmegye bíboros püspöke lemond a püspökségről és Rómába megy. Ezekkel a híresztelésekkel szemben a legilletékesebb helyről szerzett értesülés alapján megállapítható, hogy báró Hornignak egyáltalán nincs szándékában egyházmegyéjétől megválni. A beteg főpap, aki egész életében távol tartotta magát a nyilvánosságtól, még a politikától is, tisztán tudományos munkásságának és a püspökség anyagi ügyei fellendülésének él s sohasem foglalkozott olyan tervekkel, hogy ő Rómába szeretne menni.

— (Az új gyulafehérvári püspök.) Beavott helyről arról értesülünk, hogy Mailáth Gusztáv Károly, erdélyi püspöknek kalocsai érseké váló kinevezése befejezett ténynyé vált. A püspök őszszel foglalja el az érseki széket. A megüresedett gyulafehérvári püspökséget ehhez képest szintén csak az őszi hónapokban töltik be. Legújabb és egyben legvalószínűbb jelölt is erre a méltóságos Fetszer Antal nagyváradi fölszentelt püspök.

Háboru és béke között.

— Szélcsend a békeakcióban. — Késik a balkáni válasz.
— Nikita ismét lemondással fenyegetőzik. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 21.

Az európai diplomácia mennél gyorsabb tempóban szeretné lebonyolítani a balkáni esődöt, de a békekötés mégsem megy olyan simán, ahogyan az európa békéjére kívánatos volna. A Balkán-szövetség válasza a hatalmak jegyzékére csak ma érkezett meg. Némi időbe fog kerülni, míg a válasz alapján megkezdődhetnek a béketárgyalások. — Szóvan arról is, hogy Törökország és Bulgária megbízottai a csatlódsai vonalon aláírják az előzetes békefeltételeket. Ez a hír ilyen precíz formában még nem fedti a valóságot s legfeljebb szóbeli megállapodásról lehet szó. Montenegró is daczol még s Nikita most ismét azzal fenyegetőzik, hogy kénytelen lesz lemondani. Szóval itt a béke, már nagyon közel van, de azért megfogni még sem lehet. Holna, majd holnap, mondja a diplomácia.

Mai táviratainkat itt adjuk:

Békekötés előtt.

Válaszolt a Balkán-szövetség.

Bécs, április 21. Szerbia a hatalmaknak a balkáni szövetségesek részéről átnyújtandó válaszában azt a két módosítást kívánja, hogy a jegyzék a hadikárpótlásnak elvben való elismerését követelje, továbbá pedig Szerbia úgy találja, hogy Albánia északi és északkeleti határait Dibra, Djakova és Truga városokhoz nagyon is közel vonták meg, Szerbia tehát azt kívánja, hogy ezeket a helyeket Albániától szélesebb földszárvál választják el.

Belgrád, április 21. A szövetséges balkáni államok válaszáat a hatalmak mediációis javaslatára ma adták át a hatalmak képviselőiknek.

Aláírják az előzetes békét.

Konstantinápoly, április 21. E hét folyamán a török és bolgár főparancsnok a csatlódsa-vonalon találkozni fognak az előzetes béke aláírása végett.

Konstantinápoly, április 21. A külügyminiszter határozottan megczáfolja azon híreket, amelyek szerint Iszed pasa főparancsnok és Zia pasa tábornok, akik ma érkeztek ide, Bulairban a szerb és görög meghatalmazottakkal együtt aláírták a fegyverszünetre vonatkozó szerződést. Mindazonáltal ninosen kizárva, hogy, mint Bulgáriával, e két ország képviselőivel szóbeli megállapodás jött létre a fegyverszünet kérdésében.

Döntőn a hágai békebíróság.

London, április 21. A „Daily Telegr.” értesülése szerint az orosz kormány azt akarja indítványozni, hogy a pétervári és londoni konferenzia befejezése után még függőben maradó kérdéseket eldöntés végett terjesszék a hágai békebíróság elé.

Kié lesz Szaloniki?

Páris, április 21. A Temps pétervári levelezője jó forrásból értesül, hogy Bulgária Szaloniki bírádért nem tervez döntő lépést. Mindazáltal a bolgár kormány a legerélyesebben követelni fogja Kosztrivit, Kaitát és Vadénát. A bolgár kormány elismeri, hogy a görög kormánynak teljes mértékben joga van Bulgáriával tárgyalni a békeszerződés területi pontjaira, mivel Bulgária és Görögország előzetesen erre vonatkozólag nem kötöttek szerződést.

A hadifoglyok kicserélése.

Konstantinápoly, április 21. Görögország a németek közvetítésével azt az ajánlatot tette Törökországnak, hogy kezdjék meg a hadifoglyok kicserélését, oly feltétel alatt, hogy azok nem vesznek részt a további háborus operációkban. Az első szállítmány 7000 ember volna, akiket Mersinában szállítanak partra.

Konstantinápoly, április 21. A porta jegyzékben közölte a német nagykövetséggel, hogy Görögországnak a hadifoglyok visszaküldésére vonatkozó feltételeit elfogadja. Ötezer török hadifoglyot Merzinában fognak partra szállítani. Görögország Chiosból visszavonja csapatait.

Törökország nagy kölcsöne.

Konstantinápoly, április 21. Hír szerint Dsavid basa tárgyalásai két párisi pénzoporttal nagy kölcsön megkötése dolgában kedvezően alakulnak.

Védekezés a „Hamidie” ellen.

Port-Said, április 21. Az ideérkezett hajóhadnak, hír szerint, az a feladata, hogy a szövetségesek esetleges szállítmányait megvédje a Hamidie támadásai ellen.

A montenegrói konfliktus.

Nikita trónja inog.

Páris, április 21. A „Temps” jelenti Cetinjéből: Nikita király és miniszterei között napok óta véleményeltérések vannak. Pénteken a miniszterek a király előtt kifejezték ama meggyőződésüket, hogy a király a Skutari-kérdésben tanúsított magatartása miatt nem viselheti tovább a koronát. A király maga is méltányolta minisztereinek érveit és kijelentette, hogy hajlandó lemondani, ha a trónörökös elvállalja a királyságot. Erre vonatkozólag rögtön megkérdezték a trónörökös, ez azonban határozottan elutasító választ adott.

Felszólítás a csapatok visszavonására.

Kattaró, április 21. Épp most egy osztrák-magyar torpedónaszád érkezett ide, fedélzetén egy tiszttel, aki azonnal tovább utazott Cetinjébe. Azt hiszik, hogy a tisztt a nemzetközi flotta parancsnokságának a felszólítását viszi magával a montenegrói kormányhoz, hogy az ostromló csapatokat Skutari alól vonja vissza, mert különben Antivarit, Dulcignot és San Giovanni katonasággal fogják megszállani. A montenegrói kormány alighanem kész arra, hogy a hatalmak óhaját teljesítse, maguk a csapatok azonban nem akarják a hadilásokat kiüríteni.

Itt azt beszélnek, hogy Meduában görög szállítóhajók Skutari ostromától visszatérő szerb csapatokat vesznek fel, hogy azokat Szalonikiin át visszavigyék Szerbiába. A szerbek tüzéréggel jönnek és görög szállítóhajókból álló flotta vár rájuk, hogy őket hazaszállítsa.

Titkos egyezség a monarchia és Bulgária között.

London, április 21. A „Daily Mail” azt állítja, hogy Bulgária és Ausztria-Magyarország közt titkos egyezmény áll fenn, amely ezt a két államot a Szerbiával való konfliktus esetére, kölcsönös támogatásra kötelezi. A szerződést mult nyáron maga Ferdinánd király kötötte.

Bombázás meghívott kritikusok előtt.

Bécs, április 21. A külügyminisztériumból érkezett hiteles jelentések szerint Marti.

novics montenegrói fővezér készül az általános ostromra. Néhány hírlapíró megfigyelt Cetinjéből az általános roham megfigyelésére. Tegnapelőtt óta ujult erővel ágyuzák a montenegrói útegek Skutarit.

A törökországi összeesküvők pöre.

Konstantinápoly, április 21. Minthogy Sabah Eddin herceg nem felel meg a haditörvénysek azon felhívásának, hogy az összeesküvők porében jelenjék meg, tanuképpen leendő kihallgatására, elfogató parancsot adtak ki ellene. Azt hiszik, hogy a herceg elmenekült.

Elfogott görög összeesküvők.

Konstantinápoly, április 21. A szmirnai rendőrség egy görög házban bombákat foglalt le és két embert letartóztatott.

Pesti komédiák.

Ujitások a mozi körül.

Tekintettel az általános moziörületre, magam is beléptem az ujitók sorába. Noha néhány öletes momentantiém szabadalmazás alatt áll, feltételesen a nyájas olvasótól, hogy nem fogja tulajdonítani egyiket sem.

Én nem hozatom el se azt a Asztát, se az Y-dert, se Duczi bácsit. Ez már nem vonz. Még kevésbé Costellót, vagy Abelard Bandikat, aki unokákat ringat a térdén. Nem. Én megváltottatom a vetítési felületet. Ezentul nem közönséges fehér vászonra fognak vetíteni (méterje 2 korona 35 fillér) s nem zinnfehérrel füstölt falakra. Hanem igenis vetítettek divatos női szövetekre, mert míg egy napon például Aszta Nyilzen kokakásos fog megjelenni a közönség előtt, másnap külön lesz minden közreműködő, mint a zsiráf. Ezzel új divatszót is hozok forgalomba. A manuschkák a papuschkákhoz így fognak szólani: „Vetíts nekem egy kosztümöt á la Henny Porten!” (Szabadalmi czim: Tönkre vetítés férji zsebekre és mozi-falakra alkalmazva 3567789876/1913. szám.).

Uj találmányom a szabad térben mozgó pofonok. Ugyanis jelen voltam több ízben különböző pesti mozikban, amidőn a sötétség leple alatt aprécseprő pofonok viszhangoztak el. Az okot legelőször az szolgáltatta, hogy egy-egy vállalkozó szellemű fiatalember felcsapott „fog”-almazónak és anélkül, hogy előzetesen informáltatta volna magát a szomszédnéja családi állapotát illetőleg. Kezdetben azt hitte a szomszédné, hogy a csipős álliatkák, mint másoronkivüli szám szerepelnek, de amikor rájött, hogy a csipés kézimunka, figyelmeztette rá a férjet, aki leszótt egy pontot. A fiatalember azzal védekezett, hogy ő nem vallás-erkölcsi alapon jár a moziba. De a pofon cicsutant. Ekkor észrevettem, hogy a csattanás iránt a nézők sorában rendkívüli érdeklődés mutatkozott és a ráadás látványosságból csak a közel-ülőknek jutott ki. Találmányom lehetővé teszi, hogy a pofonok szabadterben mozogjanak és mindenki láthassa. (Szabadalmi czim: Egy- és kétsiku eroplán-pofonok, amelyek drót nélkül kormányozhatók a sötétben. 678043/1913. szám.).

Ugyancsak tapasztaltam, hogy a közönség mindabból, amit a mozi nyújt, legjobban szereti a sötétséget zene nélkül. Ezért engedélyt kérek mozgófénykép-előadásoktól mentesített mozi-terem padokkal és ülésekkel, világítás nélkül, de belépőjegyekkel. 7654809/1913. szám.).

Ami a személyzetet illeti, nem találok rossznak a jegyszédőlányoknak sürűbben való alkalmazását sem. Miután a nézőtöron pedig dohanyozni nem szabad, kis szivarimitációkat hozok forgalomba. (Szabadalmi czim: Papirszipka, melyen keresztül bárki szívhatja a fogát. 32850571/1913. szám.).

A mozik levegője legtöbbször fülledt és meleg, amely alkalmakkor átjártott lábvizet szoktak szabban-habban szétfröcsenteni. Ha spriczer, hadd legyen spriczer! Ugy szintén az ülések

alatt apró jégszekrényeket óhajtok elhelyezni. Igen alkalmasak arra, hogy amikor a papuschkának kellemetlen a mamuschka jelenléte, lévén a moziban sok szép nő, a mamuschkát jégre lehet tenni. (Szabadalmi cím: Müborspriczerek alkalmazása jégre tett hitvesek fölött 54892672/1913. szám.).

Végül hitves címírodát fogok berendezni. A moziképek czimei rettenetesek. Megesett például, hogy az egyik moziban „Lobogó szenvedély“ címen játszottak egy képet, mire az egyik szomszéd „A szenvedély lobogója“ címen mutatta be, a másik szomszéd pedig „Szenved és lobog“ címen. Viszont az ilyen felirások: „János szeretve lesz, mi által reménye“, vagy „Georgette titokhatókat végez“ és „A vikomt golyótló találva meghazsodlik“, tűnjenek el. Ennek a szabadalomnak azonban nem árulom el a számát.

Fakir.

Oroszország karmaiban.

— Dolgozik az orosz diplomácia. — Felbujtatott szlávok. — Bomlás a hadseregben. — Letartóztatott katonatisztek. — Bravura nem kém. — Ujabb nyomozások. — Szent-Endre és Pancsova szenzációja. — A további kutatás. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 21.

A háboru ugyan jó messzire tőlünk gyilkolt, öldösött, de az ágyuk tüze vörösre festette az ég alját, a melege hozzánk is elért. Felforrta a vérünk, remegő izgalommal vártuk, mikor üt az óra, mikor kell a kegyetlen fegyverek elé sietni. . . Ebbe a fojtott, várakozással, remegéssel telített hangulatba váratlanul csapott bele a szenzáció: orosz kémek fogtak Budapesten. Az öldöklő rém mintha közelebb jött volna. . . De ez csak a kezdet volt. Megindult a hírlavina, kiderült, hogy valóságos kémgyűri fog bennünket körül, az oroszok a verő-eriünkön tartják a kezeiket, a legtökösabb gondolatainkat is tudják. Szomorú és kétségbeesítő szenzáció volt ez, hiszen igaz, leleplezett arcát mutatta élénk a látszólag olyan barátságos orosz diplomácia. Illetékes helyekről most olyan bizonyítékoknak és adatoknak jutottunk a birtokába, amely egy csapásra megdönti az eddigi híreszteléseket. De a czáfolat csak erősebb szenzáció, borzalmasabb és szomorubb, mint az előbbi volt. *Az orosz diplomácia igenis dolgozik, de tul van már azon, hogy kémekkel rakja tele a monarchia testét; sokkal tovább mentek már el.* Az orosz diplomácia gyújtani akart. Föl akarta égetni a határainkat, hogy a tűz mind közelebb és közelebb jöjjön hozzánk, így hozza a halált. Saját határainkon belül akarta a lelket belénk fojtani. Jó és minden szempontból fontos, hogy ebben az ügyben mindenki világosan lásson. A tiszta képet leplezetlenül meg kell mutatni.

Az orosz diplomácia az ügynökök seregét kergette ránk. Milliós és millió rubellel akarta a délszláv tisztjeinket ellenünk fellázítani, a nemzetiségeket ellenünk izgatta, ellenünk akarta felfegyverezni.

Nyugodtan és büszkén vallhatjuk meg: az akciójuk csődöt mondott. Az igazságnak tartozunk azzal, hogy elmondjuk, hogy a nyomozás ugyan nem járt a kellő eredménnyel, sokszor és sok helyütt elhamarkodások történtek, de a végeredmény mégis csak az, hogy letörtük az ellenünk irányuló mozgalmat, az aknamunkát megakadályoztuk.

Bravura, Jandricsok testvérek és a többiek nem kémek, ennek az ügynökségnek tagjai. A nyomozás még tovább folyik, a névsor erősen fog bővülni.

Ezekről az újabb részletekről, a várható vizsgálódásokról tudósítunk a következőket jelenteni:

Az orosz rém.

Amikor a háboru felütötte a fejét és ránk is kezdett vigyorogni, önkénytelenül felmorult az a kérdés, hogy mi lesz a hadseregünk délszláv tisztjeivel, a Szerbiából és a többi Baikán-államokból hozzánk bevándorolt más magyar állampolgárokkal? A vér sohase válik vízzé és ez a pont erősen kezdett kisértetni. Apró zendülések Bécska alatt kis-mutatót is adtak, úgy, hogy illetékes helyeken ezek a kérdések nagyon sűrűn szerepeltek a szönyegen.

És igazuk volt és csak ennek köszönhető, hogy a ránk-törő veszedelemnek elejét tudtuk venni.

Mert ez a dolog nemcsak minket foglalkoztatott, de erősen izgatta az orosz diplomáciát is és itt találta az idejét annak, hogy erős rést üssön rajtunk. Arról beszéltek, hogy katonáinknak Szerbiát kell megrendszabályozni és az akkor beállító fordulást akarta az orosz kihasználni. Vér vér marad, csak egy pár millió rubel kell hozzá s hamarosan a barátságos arcot mutató orosz fölé fordulnak a sokácok. A terv egy-kettőre meg volt. Valóságos ügynök sáskasereget bocsátottak a monarchia minden részébe. A szláv tisztiekben fel akarták ébreszteni az esetleges lelkiük mélyén szunnyadó nemzeti öntudatot. Arra számítottak, ahol a szép szó, frázisok nem használtak, ott a csillogó arany, a rubell. Ez lett volna a munka erősebb és kényesebb része. Amikor a tisztiek fellázítása már sikerült volna, a sor a szláv lakókra került. Az ügynökök kitünően dolgoztak. Hol mint utazók és kereskedők léptek föl, hogy a megjelenésük ne keltsen feltűnést, máskor pedig mint mérnökök, nyelvmesterek és tanárok szerepeltek.

Ügyesen befészkeltek magukat a társadalom minden rétegébe, az orosz, a szláv „szent ügynek“ mindennütt ezer és ezer hívet szereztek. Sok magasrangú hivatalnokot, államtisztviselőt nyertek meg a maguk számára, úgy, hogy a veszedelem már irtózatossá mérvet öltött. Az ügynököknek még ez sem volt elég. A munkás és a polgári osztályt is fel akarta gyújtani.

Az ügynökök egyre bátrabbak lettek és most már az ovatosságukból is sokat elveszítettek. Röpíratokkal próbáltak továbbdolgozni. Egy pár lázító irat a hadvezetőség kezébe került és ez nyakát szegte az egész mozgalomnak.

Bécs, Budapest, Zágráb.

A hadvezetőség a bécsi rendőrséggel szövetkezett és együtt látták hozzá a nehéz munkához, hogy a felbujtogatókat kézrekerítsék. Az esztrák eszszár városban hamarosan csejt értek. Jandricsok dolgai már régen tudomásukra jutott, sőt azt is megtudták, hogy a hazaáruló testvéreknek tizenegy társuk van Bécsben. A legpompásabb kémgyűriit vonták köréjük. Minden lépésükről tudtak, a levelek csak úgy kerültek hozzájuk, hogy előbb a hadvezetőség egy-egy fényképmásolatot készített róluk. Belevonták a leplező akcióba *Hötendorfi Conrad* fiát is, aki olyan információkat adott a két testvérnek, amelyre a monarchiának épp szüksége volt. Jandrics tudtán kívül hamis hírekkel szolgált Oroszországnak. De azért egyetlen letartóztatás se történt, mert még mindegyik bűnös nem volt a hadvezetőség kezében.

A szálak Zágrábig vezettek el, ahol már teljesen diadalt ült az aknamunka. *Itt husz-huszonöt katonatisztre bizonyult rá a bűnösség, akiket le is tartóztattak.* Két polgári egyént: két magánhivatalnokot is megfosztottak a szabadságuktól.

A náluk talált levelekből azt is sikerült kinyomozni, hogy *Budapesten öt ügynök dolgozik.* Az öt ügynök közül csak egynek a nevét tudták meg: *Bravura* Miklós kezébe szaladtak a szálak a magyar fővárosban. Erre intézkedett úgy a katonai hatóság, hogy a budapesti rendőrség tartóztassa le az állítólagos nyelvtanárt és másik négy társát nyomozza ki. A rendőrség eleget is tett a parancsoknak, de az ügy a sajtóba került és így a nyilvánosság révén a *büntársaknak sikerült elmenekülni.*

A katonai hatóság nagyon megijedt, amikor a közlemények napvilágot láttak, hiszen ők még tovább akarták folytatni a kutatást. Most azonban a szépen kigondolt és megcsinált manővert félbe

kellett szakítani: letartóztatták a bécsi lázítókat, az állítólagos kémeket.

Vizsgálat mindenfelé.

A bécsi magas körök boszankodtak egy kicsit, dorgálások repültek mindenfelé, hogy a hírlapi közlemények milyen rombolást csináltak, de most már minden hiába való volt. A csendes aknamunkát az ügynökök ellen már nem folytathatták tovább, erőlyes lépésre, gyökeres orvoslásra határozták el magukat.

Az irtóháboru már megkezdődött.

A hadtestparancsnokságon csütörtökön adták ki, pénteken már expedálták is azokat a szigoruan bizalmas rendeleteket, amelyek az egyes városok rendőrségéhez intéztettek és igen magas állásu egyének megfigyelését, esetleges letartóztatását parancsolták meg.

A kompromittált egyének — mint már megemlítettük — leginkább igen magas pozíciókat betöltő államhivatalnokok, városi tisztviselők. Mind, egytől-egyig, magyar állampolgár, de szerb származásu.

A hadvezetőség most már okult a nemrégien ért kudarczán és most ezerszer nagyobb körültekintéssel és óvatossággal járt el. Érintkezésbe lépett az államrendőrséggel, a budapesti detektiv-testülettel, a határrendőrséggel, kioltajtott, kitanított emberekkel dolgozik.

Ezek az alaposan tájékoztatott nyomozó közegek ott élnek, oda vannak kirendelve az egyes városok rendőrsége mellé és valósággal ellenőrző szolgálatot teljesítenek. A detektívek a legkülönbözőbb maszkban és álruhában, mint nyugdíjazott színészek, elbocsájtott katonatisztek, szerb származásu kereskedők igyekeznek az ügynökök közelébe férkőzni, hogy így előbb érjenek eredményt.

Magyarország igen sok városában dolgoznak erősen, biztos tudomásunk szerint azonban csak ezekben a városokban kutatnak a lázítók ellen:

Szabadka, Ujvidék, Pancsova, Temesvár, Budapest és Szentendre rendőrsége van mozgósítva

és előreláthatólag a közeli napokban szenzációkat leleplezéseket érünk meg.

Az ügyvéd ur és a gépirónó szerelme.

A *szentendrei* nyomozás egyik kedves epizódjáról kell megemlékeznünk, annál is inkább, mert nem hiszszük, hogy elibe vágnánk a vizsgálatnak, hiszen — úgy tudjuk, — be van fejezve.

Szentendrén már régen letelepedett dr. J. Miklós ügyvéd. Szerb származásu ember, a magyar társaságokat erősen kerülte is. Az utóbbi időben azonban nagyon gyanusan viselkedett. Mindennap bejárt a *szentendrei* városházba. Az ügyvéd elvonult életet élt, a misztikus látogatások nagyon is feltűntek. Kilesték minden lépését és hamarosan szörnyű pletyka kelt szárnyra. *Egy gépirónóval volt viszonya.* Az emberek mosolyogtak egy kicsit rajta, de aztán napirendre tértek a dolog fölött.

A hadvezetőség azonban a rendőrség figyelmét felhívta dr. J. Miklósról. Csak ekkor derült ki, hogy a *gépirónó* is szerb leány, véletlenül a *katonai ügyosztály* dolgait intézi és így mindjárt más világításban tűnt föl „a szerelmi kettős“.

A nyomozás azonban még sokkal súlyosabb adatokat szerzett meg. Kiderítette, hogy

az ügyvéd sorra járta a szerb lakókat, lázító beszédeket intézett hozzájuk, egy Belgrádból küldött térképet osztogatott, mely Szerbiát ábrázolja, de úgy, hogy a határok egész Szabadkáiig felkuszának.

Az ügyvéd és a gépirónó letartóztatása szinte csak órák kérdése. A város polgármestere már úgy intézkedett, hogy az ügyvéd ne léphessen be a hivatalos helyiségekbe, a leányt pedig jelszó nélkül iratok másolására szorították.

A pancsovai árvaszéki ülnök.

Míg az összes városokban sikerült a rendőrségnek és a hadvezetőségnek a nyomozás adatait titokban tartani, addig *Pancsován* már sutlagnak a szenzációiról.

Együttani ügyvédet: K. M. dr.-t most akar-

tak megválasztani a város árvaszéki ülnökének. A napokban kellett volna elfoglalnia az állását, de *Dániel Tibor* főispán egyszerűen töröltette a nevét. A hirtelen dezavválás oka hamarosan kiszivárgott: a hadvezetőség bizalmas irata erősen kompromittálta az ügyvédet. A hirtelen lefolytatott nyomorás pedig csak megerősítette a súlyos vádat. Az ügyvéd hetenként egyszer lement Belgrádba. — Mindig azt állította, hogy ott egy roknát látogatja meg, pedig

Belgrádban az orosz lázitókkal érintkezett.

Még csak egyszerű intézkedést várnak Panceván és akkor a rendőrség azonnal akcióba lép, letartóztatja a lázitó ügyvédet.

Csendélet Dalmáciában.

Spalatóból jelentik: A hatóságok folytatják azoknak a dalmát államhivatalnokoknak bünvádi eljárását, akik a legutolsó tüntetések alkalmával Montenegró és Szerbia iránt barátságos viselkedést tanúsítottak, *Caric* tanár és *Horvat* költő ellen közcsendháborításért, *Micic* ügyvéd ellen pedig hazaárulásért indították meg az eljárást, az utóbbit egyuttal felfüggesztették az ügyvédség gyakorlatától. A dalmáciai országos tanács leiratot intézett Spalato polgármesteréhez azzal az utasítással, hogy akadályozzon meg minden tüntelést Montenegró és Szerbia mellett, mert a demonstrációk ismétlődése esetén a kormány ismét fölcsatolja a községi képviselőtestületet.

Ez az igazság. Így dolgozott az orosz diplomácia. Így akarta körülöttünk fölégetni az egész határt, hogy aztán a füst megöljön bennünket. Az ország szívében is fente a kést, a kegyelem döfést itt akarta megadni.

Az aknamunka azonban kudarcot vallott.

TÁVIRATOK.

A belgiumi sztrájk.

Brüsszel, április 21. A tegnapi nap teljes csendben telt el. Liègeben tizenötezer sztrájkoló gyűlést tartott, amelyen *Vandervelde* szocialista képviselő is beszélt. A beszédekben a sztrájkolókat *nyugalomra* intették. Ma a sztrájkolók száma valószínűleg félmillióra fog emelkedni. Mától kezdve a *gyémántkőszűrők is sztrájkolnak*. Rotterdamban egyetlen Anverszről jövő hajóról sem rakják ki az árut. Két hajó ezért vissza is tért Anverszbe. A polgármester megerősíti azt a hírt, hogy a *gáz-munkások kedd estére fölmondtak*. Az újságzedők vasárnap elhatározták, hogy nem sztrájkolnak; kerestük ötven százalékát a sztrájk-kasszájának adják ugyan, de politikai dolgokba nem akarnak belecselezni. Két lap kivételével valamennyi megjelent s érdekes, hogy ez a két lap éppen a *Le Peuple*, a szocialisták félhivatalosa és a *Petit Bleu* volt, amelynek kiadója hetenként százezer frankot ad a sztrájkolóknak.

Brüsszel, április 21. Az egyes ipari centrumokból eddig beérkezett hírek szerint a sztrájkban változatlan a helyzet. La Louvieréből jelentik, hogy a *flamand ezred két katonája tegnap dezertált*. A szökevényeket egy ődjárat üldözőbe vette. A menekülők lövöldöztek üldözőikre, akik a tüzelést viszonozták. Az üldözők egyike életét vesztette. A szökevényeket eddig nem tudták elfogni.

Brüsszel, április 21. Charleroiiban két katona megszökött, akiket a sztrájk miatt őrségre rendeltek. Több vadászkatonát küldtek a szökevények hajszolására, azok lövöldöztek üldözőikre, egy vadászt megöltek, egy másikat halálosan megsebesítettek. A katonaság közt nagy az elégedetlenség, mert a sztrájkolók ellen alkalmazták őket. Sok tünet szól amellett, hogy a katonaság rokonszenvez a sztrájkoló munkásokkal.

Közgazdasági táviratok.

Berlini értéktőzsde.

Berlin, április 21. (Értéktőzsde.) Szilárd alapirányzat mellett a mai tőzsde lefolyása jóval nyugodtabb volt, mint a napokban, mert a spekuláció hathatós ösztönzések híján tartózkodó volt.

A megnyitás irányzata egyenetlen volt. Gözhajós-értékek, főleg Hanza-részvények realizációk miatt szenvedtek, mert egy nagy bank jelentése szerint a hajózási forgalmat lanyhulásával kell számolni. Bányaeértékek is előbb gyöngülésre hajlottak, de rövidesen Phönix-részvények vezetésével részben megszilárdultak. Az osztrák értékek, mindenekelőtt déli vasut és államvasut bécsi hatása alatt emelkedtek. A többi változások jelentéktelenek voltak. Később a piac szilárd alapirányzata határozottabban nyilvánult meg, főleg a bányapiacson, általában azonban nagyobb élénkülés nem volt észrevehető. A készáruipiac ipari értékei szilárd irányzatot követtek és élénk üzlet tárgyai voltak különösen a nehéz papírok. Napi pénz 4 százalék, utolsó pénz 3 és egynegyed százalék. magánkamatláb 4 és fél százalék.

UJDONSÁGOK.

Dal ötvenezer koronáról.

* * *

Ne tessék ajkbiggyesztéssel beszélni ötvenezer koronáról. Sok pénz ez. Annyi pénz, amennyit az emberiség tulnyomó többsége soha sem látott együtt, egy országban. S csak aránylag kevesen vannak, akik ekkora összeget tudnak keresni egész életükben.

S mégis nyomorultan kicsiny összeg, ha közéleokra szánták. Mennyivel kisebb összeg ez, ha megfontoljuk, hogy a főváros gondviselése ennyi pénzt és nem többet szánt azoknak, akiket a munkanélküliség átka ért utól. Most kezdődik az ötvenezer koronának a munkanélküliek közt való szétosztása. Kellő körültekintéssel és óvatossággal fogják kiosztani a pénzt, nehogy érdemtelenek kapják és az érdekesek megrövidüljenek.

Helyes! Isten áldja azokat, akik legalább ennyivel emlékeztek meg azokról, akik szertnének dolgozni, de munkát nem kapnak. Hanem képzeljük el közel tizenötezer munkanélküli való embert és számítsuk ki hamarjában, mennyi pénz juthat a legjobb esetben egyre-egyre?

Éppen annyi, mely talán néhány napi éhezéstől és iszonyu koplalástól menthet meg valamely familiát. De kérdezem: elégséges volna-e ez az összeg, ha ötször annyi volna is, hogy állandóbban segíthetne ezen az irtózatossá nyavalyán? Bár-hogyan osztanák is föl, csak ideig-óráig segítene azokon a szerencsétleneken. A pénz igen hamar elfogy és visszatér a régi inség, a nyomor, a gond és kétségbeesés. Új pénzkiosztásra már akkor nem lehet kilátás, de ha volna, sem segítene gyökeresen, legfőképpen még néhány napig lehetne valahogy eléledgelni belőle.

Nem volna-e jobb, hasznosabb, mélyrehatóbb, ha efemer jelentőségű pénzkiosztás helyett valamely olyan nagystíli foglalkoztató-műhelyt koválna a főváros, a mely egyszer s mindenkorra véget vetne a munkanélküliség súlyos veszedelmének és átkának? Hisz akkor a munkanélküli valók nem alamizsnát kapnának, hanem megszolgáltnak mindent és ellenértéket nyújtanának. S vége is volna minden bajnak, gondnak. A főváros is nyerne a munkán, amelyet a munkanélküliek szolgáltatnának s ezek sem néznének újabb inség elé.

Ugy emlékszem, van is erre vonatkozólag egy elaborátum a főváros irattárában. De természetes, hogy az irattárban hever és holt betű marad. Nálunk csak a fölösleges dolgok valósulnak meg; a szükségességek soha. (t.)

NAPIREND: Naptár. Kedd, április 22.

Róm. kath.: Szótér, Zelma. — Protestáns: Zeñr. — Görög-ország (április 9): Eupszik. — Zsidó: Nizan 15. — A nap két reggel 5 óra 1 perczkor, nyugszik délután 6 óra 57 perczkor. — A hold két este 9 óra 37 perczkor, nyugszik reggel 5 óra 18 perczkor. — Idegenek állítása a Mária Terézia-laktanyában reggel 8 órakor (6-ik nap). — Idegenek állítása a központi városházán reggel 8 órakor (1. nap). — Muzcumok: A Nemzeti

Museum régiségára nyitva 9—2-ig. — Erzsébet Museum nyitva 9—12-ig és 3—4-ig. — Ernst Museum (Nagymező-utca 8) nyitva 9—4-ig. — Iparművészeti Museum nyitva 9—1-ig. — Mezőgazdasági Museum nyitva 10—1-ig. — Ráth Museum nyitva 10—4-ig. — Szechenyi Museum nyitva 10—12-ig. — Tanszer Museum nyitva 3—7-ig. — M. kir. Kereskedelmi Museum külkereskedelmi, hírszolgálati és közszállítási osztálya nyitva 9—2-ig; vám- és tarifaosztálya 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtára 9—2-ig és 6—8-ig. — *Képtárak*: A Micsarnok tavaszi tárlata nyitva 9—5-ig, belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon tavaszi kiállítása nyitva 9-től fél 6-ig, belépődíj 1 korona. — Ligeti Miklós szobrászművész gyűjteményes kiállítása az Ernst Museum-ban (Nagymező-utca 8) nyitva 9—4-ig, belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Museum régi képtára nyitva 10—2-ig. — Történelmi Képesarnok nyitva 10—2-ig. — A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Museum-ban nyitva fél 10-től fél 2-ig, belépődíj 1 korona.

— **Időjárás.** Hazánkban tegnap jobbra esendes, enyhe idő uralkodott, reggelre azonban északnyugat felől súlydott a hőmérséklet és többnyire élénk szél keletkezett. Csapadék az elmúlt 24 óra alatt a Dunántulon, az északi hegyes vidékeken, meg az Alföldön sokhelyütt esett kisebb-nagyobb mennyiségben (5—12 cm.). A hőmérséklet napi közepé északnyugattól délkelet felé 1—5 fokkal a normális felett tartózkodott; a maximum 23 C-fok volt Temesvárott, a minimum 2 C-fok Árvaváralján. Tátrafüreden. Selmezbányán. — *Prognózis a következő 24 órára*: Tulnyomóan száraz és éjjel igen hűvös idő várható. (Sürgöny-prognózis: Hűvös, elvétve csapadék.)

— **Vilmos császár Strassburgban.** Berlini jelentés szerint Vilmos császár jövő vasárnap Strassburgba érkezik és szomlét fog tartani a helyőrség fölött. Különös érdekességet ad ennek a látogatásnak az a körülmény, hogy a híres vakriadó óta a császár most először lesz Strassburgban. Vilmos császár Strassburgból Kuxhafenbe utazik s ott száll az Imperátorra, amelyen megleszi az utat Gibraltárig.

— **Évszázados ünnepély Lipcsében.** Lipcséről táviratozzák: Az 1818 évi néposata emlékművének októberben leendő felavatásán a német hazafiszevetséghez eddig érkezett jelentkezések után itélve összesen *husz fejedelem vesz részt* és pedig a német császár, *I. Ferencz József* király képviselőjében *Ferencz Ferdinánd* trónörökös, az orosz császár képviselője, valamint az összes szövetségi fejedelmek.

— **A pápa jobban van.** A római legújabb jelentések örvendetes fordulatot jelentenek a beteg pápa állapotára. Az orvosok tegnap este konstataáltak, hogy a pápa állapotában a *javulás tartós*. A beteg a mai napot is lázmentesen töltötte és némi táplálékot vett magához. A pápa állapotáról kiadott jelentés megállapítja, hogy a szent atya már négy nap óta *lázmentes*. A bronchiális tünetek mulófélben vannak és a pápa *erőbeli állapota is egyre javul*. A pápa egészségi állapotáról ma reggel 8 órakor kiadott bulletin a következőképp szól: A pápa állapota állandóan javul és *gyógyuláshoz közeledik*. Ezért bulletin nem is fognak többé kiadni. Rómából jelentik: A „Corriere d'Italia” jelentése szerint a pápa erőállapota állandóan ki-elégítő és a nagyobb mérvű táplálkozás folytán egyre javul. A szent atya már szívesen foglalkozna egyházi ügyekkel, de az orvosok teljes nyugalmat ajánlanak. A pápa valószínűleg egy-két nap múlva már elhagyhatja betegágyát, teljes gyógyulásról azonban 10—12 nap előtt nem lehet szó. A pápa nővére, fivére és unokahuga ma is a Vatikánban voltak és meglátogatták a pápát, akivel hosszasan elbeszélgettek.

— **A toskánai hercegnő utazása.** Triestből táviratozzák: Alice főhercegnő, toskánai hercegnő három leányával, Margaréta, Germana és Ágnes főhercegnőkkel, tegnap este ideérkezett.

— **A román király születésnapja.** Bukaresti jelentés szerint *Károly* román király 74. születésnapja alkalmából az érseki székesegyházban ünnepélyes Te Deum volt.

— **Uj ezredtulajdonos.** Pécsről jelentik: *Báró Leithner* Ernő tábornagy, a 3. gráci hadtest parancsnoka, ma délután ideérkezett, hogy megismerkedjék mint ezredtulajdonos a pécsi 69. gyalogezred tisztikarával és legénységével. Az ezredtulajdonost a pályaudvaron az ezred törzstisztjeinek élén *Baumgartner* Emil, a 69. gyalogezred parancsnoka fogadta és bemutatatta neki az ezred tisztikarát. A tábornagy magyar beszédet intézett a legénységhez, melyet azután megvendégelt

— **A rigómezei ütközet emléknapija.** Belgrádból táviratozzák: A Prada jelentése szerint a rigómezei ütközet emléknapiját június 28-án ünnepélyesen fogják megülni az emlékezetes csatatéren. A requiemem a király, a trónörökös, Putnik vajda, a kormány tagjai, a képviselők és számos vendég lesz jelen.

— **Corzan Avendano Béla halála.** Gróf Károlyi Mihálynak Egyetem-utcai palotájában, az uradalom számvevőségi hivatalában ma délelőtt váratlanul elhunyt **Corzan Avendano Béla**, gróf Károlyi Mihály uradalmi főszámvevője. Ma korán reggel még jó kedvvel jött hivatalába és egész délelőtt szakadatlanul dolgozott. Nem panaszkodott semmiféle rosszultról, fogadta a feleket és intézte hivatalos ügyeit. Délben hirtelen rosszul lett és rövid néhány perc múlva meghalt. Corzan Avendano Béla évtizedek óta állott a gróf Károlyi-család szolgálatában, a család leglelkismeretesebb, legmegbízhatóbb tisztviselői közé tartozott és széles körben nagyrabecsülést és rokonszenvet váltott ki mindenkiből. Halála, amely igen váratlanul érte, gyászba borítja a Károlyi-uradalomnak nagyszámú tisztviselői karát, akik benne egy jólelkű, kedves barátot veszítettek és meghatódott, igaz részvétellel fogadja ezt a szomorú gyász hírt mindenki, aki ezt a puritán jellemű és tiszta szívű férfit valaha az életben csak ismerte is. **Károlyi Mihály** gróf intézkedésére az elhunyt főszámvevő holttestét a palotában lévő uradalmi hivatal egyik termében helyezték ravatalra és innen temetik kedden délután. A gróf diszbeöltözött huszárjai állanak őrt a ravatal mellett és a palota nagy erkélyére kitépték a gyászlobogót.

— **A Konstantin-emléknap.** Rómában a gazdagon díszített vatikáni bazilikában ma délelőtt a Konstantin-jubileum alkalmából emlékünnepség folyt le. Rampolla bíboros, a bazilika főpáστοra a pápa képviseletében nagymisét celebrált, melyen rendkívül nagyszámú ajtatos hívő és zarándok volt jelen.

— **A magyar költő sorsa Fiumében.** Fiumében szombaton délután sorozás volt. A magyar fiúk felszalagolták magukat *nemzetiszínű kolárdákkal*. Az egyik legény a Dante-téren elkiáltotta magát:

— *Eljen a magyar!...* Amikor elhangzott a kiáltás egy rendőr ragadta meg a fiatal legényt, hátulról lelételte a *nemzetiszínű szalagját* és két rendőrtársával bevitte a főkapitányságra. A magyarok közül több előkelő főtisztviselő panaszt tett **Wickenburg** kormányzóval a magyarok ez újabb inzultálása ellen.

— **A német Birodalmi bank elnöke haldoklik.** Berlini jelentés szerint *Havenstein* a német birodalmi bank elnöke halálán van. A múlt szombaton jobbra fordult állapota és úgy látszott, hogy fel fog épülni, ma azonban aggasztó lett a betegség és az orvosok várják a katasztrófát.

— **Újabb legendák Rudolf trónörökös felől.** A londoni könyvpiacon május elsején jelenik meg *Larisch-Mönich* grófné könyve: „*A mayerlingi tragédia igaz története*” és a bécsi udvar már most mindent megtett, hogy kijeszközzölje ennek az emlékiratoknak elkobzását. A grófné elbeszélése minden eddigi verzióval homlokegyenest ellenkezik s nem is ettől, mint inkább attól fél az osztrák udvar, hogy a grófné a tragédiával kapcsolatosan *indiszkrétül fog elkövetni*, mert a katasztrófa idején Bécsben élt s úgy ő, mint leánya és fiai bejáratosak voltak az udvarhoz. Magát a tragédiát úgy tünteti föl *Larisch-Mönich* grófné, hogy *Rudolf* trónörökös *nem merényletnek* esett áldozatul, *nem is önkézevel* vetett véget életének, hanem pezsgős dáridó közben *baléset következtében halt meg*.

— **A portugáliai exkirály házassága.** Manuelnek, a portugáliai exkirálynak révbe ér mégis a hánytt-vetett hajója. Berlini jelentés szerint *Manuel* volt portugál király tegnap eljegyezte *Augusta Viktória* hercegnőt, *Hohenzollern Sigmaringen Vilmos* herceg leányát. A menyasszony huszonkét éves, anyai részről a Bourbon-házból származik és völgyényének unokatestvére. *Manuel* huszonhárom éves.

— **Sirlelet a Margitszigeten.** Ma este a Margitszigeten a munkások asatás közben sirleltre bukkantak. Őt koponyát találtak, mindenfelé elszórt csontok heverték. A leletet beszállították az anatómiai intézetbe, ahol megállapították, hogy a sir ötszáz esztendő lehet.

— **Gróf Károlyi József utikalandja.** A magyar nép kuruczvérsége mellett kedves bizonyosság a gróf *Károlyi József* utikalandja, amely a közeli nagy havazások alkalmával történt meg. Gróf *Károlyi József* az automobiljával elakadt a fejérmegyei Páközd környékén. Befuródott az automobil a hóba és nem lehetett onnan kimozdítani, a gép nem bírta legyőzni a hóhegyet. Segítség után kellett nézni. Parasztemberek jöttek arrafelé. A sofőr kérte őket, hogy segítsenek.

— **Az uttul igazodik,** — mondták az emberek — hogy kormányparti-e az ur, a kié a masina, vagy *balparti*, mert ha kormányparti, akkor nincs annyi pénze nem lehetett onnan kimozdítani, a gép nem bírta legyőzni a hóhegyet. Segítség után kellett nézni. Parasztemberek jöttek arrafelé. A sofőr kérte őket, hogy segítsenek.

— **Kormányparti a fene** — hangzott a felelet. Erre a parasztek hozzáláttak a munkához. Közben a soffőr *odasugta nekik*, hogy az az ur, akié a gép, gróf *Károlyi József*, fő-fő függetlenségi. Erre tisztelettel megemelték a kalapjukat és egy-kettőre aztán olyan buzgalommal kapaszkodtak az automobilba, hogy rögtön kihúzták. És ne adj isten, hogy bármit is elfogadtak volna. Tiltakoztak

— **Egy krajczárt se veszünk el, jó szívvvel tettük, függetlenségünk tettük,** de ha kormányparti lett volna, ígérhetett volna akármennyit, nem húztuk volna ki. És most következik az az ugynevezett *point*: a parasztek gróf *Zichy János* tánczi uradalmának munkásai voltak.

— **Ünnepelt miniszteri tanácsos.** A pénzügyi számvevőségi tisztviselők vasárnap tartott országos kongresszusának napjával egyidőre esett dr. *Végh Mihály* pénzügyminiszteriumi miniszteri tanácsosnak 25 éves szolgálati évfordulója. A 2000 főnél nagyobb létszámú pénzügyi számvevőségi tisztviselők jelentős ünneppé avatták szeretett igazgatójuknak szolgálati jubileumát. Solyom Jenő pénzügyi főtanácsos fejezte ki a pénzügyi számvevőségi tisztikar szeretetét és jókívánatait. Az ünnepelt miniszteri tanácsos mély meghatottsággal köszönte meg a számvevőségi tisztviselői kar megemlékezését.

— **Meghalt képviselő.** Dr. *Tiszahegyesi Bogdán Zsvikó* országgyűlési képviselő vasárnap hajnalban hatvan éves korában meghalt. *Bogdán Zsvikó* pályafutását Nagyikindán mint ügyvéd kezdte. A szerbeknek kultúráját segítette elő, a magyar lakosságot pedig azzal nyerte meg magának, hogy szerb testvéreit a magyarosodás felé ösztönözte. Nagyikinda polgármesterének választotta *Tizenöt évig* maradt a díszes állásában s ez alatt a Délvidék kulturájának és gazdasági érdekeinek előmozdításában elévülhetetlen érdemeket szerzett magának. Szülővárosa, *Tiszahegyes* dispolgárának, a törökbecsei kerület pedig képviselőjének választotta meg. Az elhunyt hozátartozóihoz számos részvétírat érkezett. Ma délután négy órakor *Bikár Radivoj* szerb esperes a görög-keleti szerb egyház szertartása szerint szentelte be a halottat, azután a nyugati pályaudvarról Nagyikindára szállították, ahol a görög-keleti szerb templomban helyezik ravatalra. Temetése holnap, kedden délután 2 órakor fog végbemenni a templomból s a nagyikindai családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

— **Kémkedéssel gyanúsított francia százados.** Speyerből táviratozzák: A birodalmi ügyész rendelkezésére Lemerle francia százados ellen kémkedés gyanúja alatt elrendelt letartóztatást nem tartották fenn. Lemerle tegnap elutazhatott a német-francia határra.

— **Az aradi milliomas asszony városának.** Arad lakói lözött egyik legkülönösebb és leggazdagabb urasszony *Fischer Eliz*, aki sok bogarasesetekkel szórakoztatja, foglalkoztatja már évtizedek óta az aradiakat. A többszörös milliomas asszony most ismét beszéltet magáról, magához kérte báró *Urbán Iván* főispánt és *Zimmermann Károly* doktort, az aradi kórház igazgató-főorvosát és közölte velük, hogy *egy millió koronát* a számvetés számára állítandó körtelem ezéjaira, *egy millió koronát* pedig a szegények otthonának adományoz.

— **A lefoglalt halászgőzös.** Cuxhavenből táviratozzák: A „*Portugál*” nevű hollandi halászgőzöst jogosulatlan halászás miatt *Norderney*-nél a B. 62. torpedónaszád lefoglalta és idehozta.

— **A fiumei Danubius-sztrájk.** A fiumei Danubius hajógyárban félbeszakadt a sztrájk. A Danubius hajógyár március 12-ike óta kizárt munkásai a sztrájktagyán tegnap gyűlést tartottak, amelyen határozati javaslatot fogadtak el. A határozat kimondja, hogy a munkások a gyárvezetőség jogosulatlan magatartásával szemben egyelőre helyesebbnek tartják, ha elállnak a harcztól és annak folytatását kedvezőbb időkre halasztják el. A határozati javaslat végül felszólítja a munkásokat, hogy hétfőn reggel 8 órakor pontosan gyűljenek össze a sztrájktagyán, ahonnan csoportosan mennek a gyárba. Ma reggel a munkások egy része tényleg munkába állt, körülbelül 1200 ember. — Újabb fiumei jelentés szerint a Danubius igazgatóságának az az értesítése, hogy sztrájkoló munkások ma reggel munkába állnak, hamis információ volt. A sztrájkolók nem álltak munkába és csak a napszámosok dolgoznak ma is, akik eddig is megszakítás nélkül dolgoztak és a sztrájkolókhöz nem csatlakoztak. — A kizárt kikötőmunkások ügyében változás nem következett be. Vasárnap a fiumei kikötőbe csak az *Adria* „*Árpád*” nevű gőzöse futott be Marseilleből, a „*Barletta*” olasz gőzös pedig elindult Venéziába. Vasárnap 24 gőzös és egy vitorlás horgonyzott ottan. *Egan Lajos* miniszteri tanácsos a munkágyekekről részletes jelentést tett gróf *Wickenburg Istvánnak*. Fiuméből jelentik: A munkaadók egyeletének végrehajtó bizottsága délután *Steinacker Artur* elnöklésével tartott ülésén megjelentek a munkáscsoportok vezetői is és bejelentették, hogy kedden reggel megkezdik a munkát, illetőleg gondoskodnak arról, hogy munkásaik ismét dolgozzanak. Az egyesület ezt tudomásul vette és végül megállapodtak a munkaadók egyesülete és a munkáscsoportok vezetői abban, hogy a jövőben fölmerülő panaszokat a munkáscsoportok az egyesület elé viszik. Egy bíróságot alakítanak, amelyben a munkások öt tagot választanak. Ez a bíróság lesz hivatalos a felmerülő panaszok tárgyában ítélezni.

— **A bakkarat halála.** A rendőrség végre elérkezettnek látta az időt arra, hogy azokat a társasköröket, ahol az alapszabályok védelme alatt szemérmetlenül fosztogatták a „tagokat” a kártyaszemély kihasználásával, beszüntesse. Végre azonban akadt egy klub, amely önmagától szánta magát arra, hogy a bakkaratot, ezt a rablójátékot beszüntesse. A VII. kerületi *Polgári Kaszinó* szombaton, 19-én este rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen napirend előtt felolvasták *Kulcsár Ferenc* alelnök levelét. *Kulcsár* azzal a megokolással *mondott* le tiszteletéről, sőt lépett ki a kaszinóból, hogy az ott folyt *bakkarat-játékot* nem tartja *elvével összegyeztethetőnek*. *Benedek Dezső* indítványára a közgyűlés lelkesedéssel *mondotta* ki, hogy a *bakkaratjátékot* a kaszinóból *teljesen kiküszöbölje* és *Kulcsárt* lemondásának visszavonására kéri fel. Valóban követésre méltó példa, melyet több társaskörben igazán megismételhetnének.

— **A suffragettek.** Mikor a suffragettek féltelenségeit az angol alsóházban legutóbb szóvá tették, egy *Maron* nevű képviselő tréfásan azt ajánlotta, hogy *Pankhurst* és híveit deportálják *Szent Ilona-sziget*re. Angliában ezt az indítványt tréfának fogták föl, amint *Maron* képviselő is annak szánta, annál komolyabban vették azonban *Szent Ilonán*. Londoni jelentés szerint a sziget lakói fölirtak az angol kormányhoz, hogy küldje csak bátran hozzájuk a suffragetteket, mert a szigeten nagy a hiány asszonyokban, akik segítenének a mezei munkában. Kezdeskednek róla a szentilonaiak, hogy a suffragettek ott sem alakokat nem fognak betörni, sem másokban, sem magukban nem tesznek kárt.

— **Az utolsó nóta a Bikában.** A régi híres debreczeni Arany-Bika fogadót lebontják és két holdas nagy területén óriási szálló épül a helyére. A régi fogadó bontási munkálataiban már annyira előrehaladtak, hogy a vén *Bika-kávéházában* ma hétfőn éjszaka az utolsó nótát is elhuzta a cigány. *Magyar Imre* híres debreczeni cigányprímás megszákta el az éjszaka a bucsuztató nótákat. Kedden már a főépület falait is bontani fogják.

— **A madridi nábob halála.** Madridban a múlt pénteken egy nevezetes, kiváló spanyol ember hunyt el. Meghalt *Martinez Rivas* vasgyáros, a spanyol vaskirály és most, hogy végrendeletét felbontották, kiderült, hogy *három millió fontot* hagyott hátra. Ővé volt Spanyolországban a legnagyobb hajógyár és a legkiterjedtebb vasbánya, pedig koldusszegényen kezdte, közönséges napszámos volt. A spanyol-amerikai háborúban hazafiságból három hadihajót ajánlott fel a kormánynak. Ezek a páncélosok *Santiago de Cuba* előtt a tengeri csatában elsüllyedtek.

— Becsapott ékszerész. Ma délután megjelent a rendőrségen *Hellinger* Henrik Nádor-utcai ékszerész és elpanaszolta, hogy délből megszólalt az üzletében a telefon:

— Halló, itt *Weilbecker* Ágoston báró beszél . . .

— Tessék parancsolni!

— Kérem, pár ékszerre és órára volna szükségem. Az üzletbe nem mehetek el, de legyen szives, hozzon el egy párat, majd megegyezünk valahogy . . . Itt lakom a Hungáriában . . .

Az ékszerész maga ment el a báróhoz. A báró ur ép reggelizett:

— Csak tegye le azt a pár dolgot . . . — mondtá előkelően és itt a szomszéd szobában várjon meg . . .

Az ékszerész türelmesen várt, de a báró ur még másfél óra múlva se jelentkezett. Erre bátorkodott kinyitni az ajtót. A báró ur nem volt ott, csak hült helyét találta. A báró ur ellillant az ékszerekkel. Az ékszerész kára: ezer korona. A rendőrség az ügyes szélhámost keresi.

— **Felekezeties viszálykodás a békési kaszinóban.** Azok az izgalomok, amelyek mostanában *Békes* nagyközség lakóit fűtik, egyáltalában nem vallanak rá a községre. Az izgalomok keresztülvéve a *Békési Kaszinó* van, amely a husvéti föltámadási körmenet idején nem világította ki az ablakait. Ez nagy fölháborodást keltett a katolikus tagok sorában, akik csakhamar kiderítették, hogy az illumiálást *Szügyi* József református kántor tiltotta meg. A katolikusok azt kívánták, hogy *Szügyi* fejjeze ki sajnálatát, mire *Márk* Ferenc dr. református lelkész tíz társával egyetemben bizalmatlansági indítványt nyújtott be a választmány ellen. Ez az indítvány annyira fölkavarta a községet, hogy valóságos egyházpolitikai csatának vált a helyévé. A kaszinó tegnap tartotta meg közgyűlését, amely bizalmat szavazott a választmánynak, mire a református tagok lelkésziükkel az élükön, kiléptek a kaszinóból. A harezias *Békes* most felelőztet izgalommal várja a bonyodalmak folytatását.

— **Gyilkosság az utcán.** Ma reggel a *Margitkört* 50 számú ház kapuja előtt a járdán egy munkásember holttestét találták. Értesítették a rendőrséget. A kiküldött rendőrtisztviselő megállapította, hogy a halott *Kreblich* Nándor 21 éves napszamos. A mellén késszurás nyoma látszott, s amikor a rendőrorvos megvizsgálta, konstataulta, hogy a szurás a szerencsétlen ember szívére érte és nyomban megölte. Jelentkezett a rendőri bizottságnál *Berendi* Erzsébet cseléd, aki elmondotta, hogy ma kora reggel az udvarlójával *Deltoschi* Sándor husz éves lakatossegéddel beszélgetett. Arra ment *Kreblich* Nándor és beléjük kötött. Szóváltás közben *Deltoschi* kést rántott elő és a támadóját mellbeszurta. Amikor látta, hogy összeesik, elmenekült. A detektívek a gyilkos lakatossegédet kinyomozták *Országház-utca* 5 számú lakásán, ahol aludt. Bevitték a főkapitányságra, ahol letartóztatták.

— **Megálltak a villamosok.** Ma este nyolcz órakor hirtelen megbénult a főváros. A városi villamos sárga kocsijai mintegy vezényszóra megálltak, a villanykörték kialudtak. Így vesztegeltek, szomorúan gubbasztottak majd egy teljes óráig, csak azután indultak meg nagy lassan, lombán czammogva. A vég nélküli sor végighuzódott a körúton, a Dunaparton, egy páran pedig a Szabadság-térre szorultak. Az igazgatóság munkatársunk kérdezősködésére kijelentette, hogy a zavart okozta, hogy egy munkás, aki a Váci-körútnál a kövezetet javította, véletlenül belevágott az egyik kábelbe. A kábel tüzet fogott, sőt a másik főkábelbe is belekapott. Így két főkábel égett el és ezért nem tudtak a villamos kocsi áramot kapni. Erős munka után aztán mégis segítettek a bajon.

— **Pályázat járványorvosi kiküldetésre.** Harminez korona napidij s az utazási költségek megtérítése fejében járványorvosi kiküldetést vállaló orvosdoktorok jelentkezhetnek a belügyminisztérium VII/d. osztályán előjegyzés végett.

— **A Marosba zuhanó szénásszekér.** Aradról jelentik: A Marosparton haladt *Milos* Vazul szénásszekere, rajta ültek *Milos* Vazul és *Szklován* Vazul gazdák. A kocsi összeütközött egy másikkal és a szénásszekér belezuhant a Marosba. Két ember megszbesült, de életüket megmentették.

— **Elvetemült templomablók.** Kisjenőről jelentik: A kisjenői román templomban betörők jártak s a templom kifosztása után csunyánul beszeanyezték. A csendőrség a tetteseket *Petrila* Simon és 18 suhancz társa személyében elfogta. Az elvetemült suhanczok a papi és oltári ruhákat feldarabolva kanyarognak visélik.

— **A lefényképezett parányok.** Wilson tanárnak, a londoni Royal Institut kiváló fizikusának hosszas kísérletezés után sikerült egy eddig szinte hihetetlennek látszó fizikai kérdést megoldani, tudniillik az atom-elméletet a szabad szemmel is látható módon beigazolni. Wilson tanárnak sikerült ezt a hihetetlen dolgot megvalósítani, tudniillik sikerült a parányt alkotó elemekre felbontania, sőt ezt a bomlási processzust sikerült fényképpben meg is rögzíteni. Ezt az eredményt Wilson a Röntgen-sugarak segítségével tudta elérni. A tudós tanár ugyanis egy párával telített kamrán keresztül Röntgen-sugárkévet bocsátott és a sugarak behatása alatt egyes gázatomok felrobbantak, illetőleg alkotóelemeikre, a pozitív villamosságú ion-ra és a negatív villamosságú elektrón-ra bomlottak. Wilson kísérletei előtt az atomok most említett alkotórészei szintén csak az elméleti tudomány feltevései közé tartoztak, míg most már bizonyossággá váltak. A tudós ezt a processzust le is fényképezte, pillanatnyi felvételek segítségével. Erre a célra higanygőzlámpát használt, melynek fényét időnként a kamra belsejébe irányította és az így megvilágított robbanások folyamatát a fényérzékeny lemezen megrögzítette. A fényképekről kitűnik, hogy a robbanás következtében a gázparányok alkotórészei, az ion és az elektrón végtelenül apró, de azért kellő nagyságban már a szabad szemmel is látható sugaras harmatcseppek alakjában válnak el egymástól.

— **Fazekas Ágoston balesete.** Fazekas Ágoston, Pestvármegye alispánját ma sajnálatos baleset érte. A szentendrei polgármester-választáson akart résztvenni, de kissé elkésett a Pálffy-térről induló viczinálisról és azért, hogy a késést behozza, a Margithid budai hídfőjénél leugrott a még robogó villamosról. Elterült az uttest következtén, eszméletét veszítette. A járőkelők nyújtottak segélyt. Csakhamar visszanyerte eszméletét, de a helyett, hogy hazatért volna lakására, lement a viczinálishoz, kiutazott Szentendrére és résztvett a választáson. A választás után heves fájdalmakat érzett, hazakísérték budapesti lakására, ahol most ágybanfekvő beteg.

— **Rémes öngyilkosság.** Kerekes Kálmán ezikszói lakos vasuti ör már régebbi idő óta rossz viszonyban élt feleségével. Szombaton este összeveszett az aszonynyal s ezen való elkeseredésében Kerekes az örház előtt a sinre lefeküdt és a nemsokára arra robogó gyorsvonat keresztül ment rajta. A szerencsétlen ember darabokra szakgatott holttestét reggel találták meg.

— **Botrány a Városligeti Színházban.** Csunya botrány játszódott le tegnap délután a Budapesti Színházban, ahol most egy bécsi társulat vendégszerepel. *Körös* Artur ügyeletes rendőrfogalmazó előtt panaszt tettek *Dancsics* Ákosné, *Smith* Albertné, *Felischmann* Jozefin és *Tockolik* Lambertné, akik elmondották, hogy a színház pénztáránál hat koronáért a háromkoronás helyekre adtak nekik jegyeket. Mialatt a rendőrtisztviselő a panaszokat fölvette, megjelent *Feld* Mátyás a színház direktora és nagy lármát csapott. Azt mondta, hogy a színház jegyeinek az ára tisztán a színház belső ügye és majd megtaníttatja ő a rendőrtisztviselőt. A rendőrtisztviselő végre is kénytelen volt őt figyelmeztetni, hogy eltávolíttatja a színházból, ha el nem hallgat, egyszersmind az összes jegyeket, amelyeket hozzá vittek, lefoglalta. Mikor egy újabb panasztevő jelentkezett, *Feld* Mátyás kitérte kezéből a jegyet és darabokra tépte. A rendőrtisztviselő ismételtelen figyelmeztette *Feld* eljárásának következményeire, fölvetta a panaszokat és a dolgról azonnal jelentést tett. Jelentésében elmondotta a rendőrtisztviselő, hogy egész sorokat adtak el drágábban. A jelentést a főkapitányság közgazgatási osztálya ma áttette a bünyügyi osztályhoz, mert csalásnak látják a dolgot és megindította az eljárást.

— **Házasság.** Szabó István m. kir. államvasuti tisztviselő eljegyezte *Csizmadia* Matildkát, *Csizmadia* I. Gyula nyugalm. tőtanító leányát, Zamárdiban.

Fecze László városi tisztviselő eljegyezte *Csizmadia* Aladár kir. erdőhivatali irodakezelő leányát, Margitkát, Kaposváron.

Fuchs Leó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank czégyvezetője *Frenkel* Irén urhélygygel e hónap 22-én déli 12 órakor a VI. ker. anyakönyvi hivatalnál házasságot köt.

Fényes esküvő volt ma az egyetemi templomban. *Csernách* János hercegeprimás megeskettette *Jurkovich* Gyula belügyminisztériumi s.-fogalmazót *Grosschmidt-Zsögöd* Béni egyetemi tanár *Sarolta* leányával.

Dr. *Békes* Dezső, kórházi főorvos *Gyuláról*, eljegyezte *Wolf* Pál leányát, Mariskát. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A molnár-utcai dráma.** A molnár-utcai dráma második áldozatát: dr. *Hajnik* Pált csak ma tudta kihallgatni a rendőrség. A szerencsétlen fiatal ember most a Vörös kereszt-kórházban fekszik. Azóta, hogy barátjával *Koronghy-Lippich* Dénessel együtt megmérgezte magát, csaknem állandóan eszméletlen volt. Mult hét csütörtökén nyerte vissza eszméletét, mire a kórház igazgatósága értesítette a rendőrséget, hogy kihallgatható. A még mindig gyenge beteg elmondta, hogy *Koronghy* Dénessel együtt hosszabb idő óta foglalkoztak az öngyilkosság eszméjével. Különböző gyógyszerárakban tíz fiola medínált vásároltak össze. A mérget erős spanyol borban oldották fel. Minden pohárba körülbelül husz gramm jutott belőle. Az öngyilkosság okairól nem nyilatkozott *Hajnik*. Megállapították, hogy a két fiatal ember az utóbbi időben éjszakai mulatozásokra sokat költött s örökségük legnagyobb részének nyakára hágtak. Dr. *Hajnik* felgyógyulása most már csaknem biztosra vehető.

— **Csaló igazgatók.** A rendőrség ma két csaló igazgatót tartóztatott le. Néhány nappal ezelőtt jelentettük, hogy *Karcsagi* Karkoska Béla ügynök, akinék a *Ráday-utca* 49. szám alatt adásvételi ügynöksége volt, tíz alkalmazottja övadékát elsikkasztotta és megszökött. Két hét óta bujkált a nyomozó detektívek elől, tegnap után meg akarta látogatni a feleségét, de a kapuban lesbenálló detektívek fölismerék és letartóztatták. — A rendőrség letartóztatta *Német* Márk ötvenegy éves nyugalmazott magyar államasuti ellenőrt, aki az *Anker-köz* 2. számú házban lévő társasházépítő és telekértékesítő részvénytársaság igazgatója volt. *Német* a gondjaira bízott *Déri-utca* 8. számú társasház jövedelmét elsikkasztotta és mintegy ötvenezer korona kárt okozott a társasház résztulajdonosainak. Azonkívül több házmester övadékát is elsikkasztotta.

— **Az örült szakaszvezető.** Szekesfehervárról jelentik: *Mayer* Ferenc 69. gyalogezredbeli szakaszvezető vasárnap éjjel hazatérve, a laktanyában ésszel megtöltötte fegyverét és a hálószobában egymásután tíz lövést tett. A lámpa kialudt és az ablakok kitortek. A katonák rémülten ugráltak ki ágyaikkól, de a lövöldözöt nem merték megközelíteni, mert mindenkit lelővéssel fenyegetett. A laktanyaügyeletes tiszt parancsára egy őrmester le akarta löni a dühöngőt, aki ekkor már társaira kezdett lövöldözni. Már czélba vette *Mayert*, de ennek kifogyván tölténye, újból töltött. Ebben a pillanatban több katona rávetette magát és elvették tőle a fegyvert. *Mayer* valószínűleg megőrült. *Mayer*, mielőtt a laktanyába visszatért, az utcán inzultálta a járőkelőket és egy rendőr el is vette akkor oldal-fegyverét.

— **Harminez ezer villamos jegy.** Mintha valami nagy ünnepély készülne a *Dohány-utca* 12-es számú ház előtt. Lázás előkészületek folynak, hatvan leány rakja be a *Tolnai* Világlapja példányaiba a villamosjegyeket és így már e héten, szerdán trafikok és újságelárusítók százainál kapható lesz a lap. Érdekes, hogy milyen raffinériával vannak ezek a villamosjegyek elhelyezve, csak ha felszakítjuk a lapot, juthatunk a jegyhez. Minden második, harmadik számban van egy ilyen 20 filléres jegy mellékelve.

— **Munkáshalál.** Óbudán a *Homokos-dűlőben* épülő új gázgyár területén két munkás egy facölöpöt akart beleékelni a földbe. *Kontelli* Angeló 47 éves és *Kató* Mihály 27 esztendő s napszamosok dolgoztak. A facölöp lezuhant és *Kontellit* a falhoz lapította. A szerencsétlen ember, mire a mentők a kórházba értek vele, meghalt.

— **Oltárterítőtől zongoratakaró a mulatóházban.** A debreczeni rendőrség különös ügyben indított nyomozást. Az egyik debreczeni éjjeli mulatóhelyen ugyanis egy füzöld színű kihimzett terítőt találtak, amely ott a zongorát fedi. A terítőbe igen sok autogram van belehímözve és éppen ebből gondolják, hogy a mulató tulajdonosa nem igaz uton jutott hozzá. Megállapítható, hogy kegyes hölgyek és urak oltárterítőknek szánták és valószínű, hogy valamelyik fővárosi vagy vidéki templomból lopták el. A terítőn csupa ismert előkelő családok nevei szerepelnek. A rendőrség kérdéseire a mulató tulajdonosa elmondta, hogy a takarót *Budapesten*, a *Teleki-téri* szibvásáron vette. A debreczeni rendőrség megindította az ügyben az eljárást.

— **Veszett kutyák garázdálkodása.** Szikszó-ról jelentik: Forró abautornamegyei községben a veszett kutyák erősen elszaporodtak és a házi állatokban is nagy kárt tettek. Számos gyermeket és több felnőt embert a budapesti Pasteur-intézetbe kellett szállítani veszett állatok harapása miatt. A szikszói főszolgabíró a legerősebb vizsgálatot indította meg az előjáróság ellen, mert a felelőség azt terheli a veszett kutyák elszaporodása miatt.

— **Halálozás,** Marschall Marianna, a Mi Asszonyunkról nevezett pozsonyi reudház főnöknője, 76 éves korában Pozsonyban meghalt.

Dropka Ernőné, Kuosera Micsike 26 éves korában Ószlányban április 18-án elhunyt.

Gróf Bozsa Géza, Szeniczai Ilona Szarvason 41 éves korában meghalt. Az elhunyt nagy szerepet játszott Szarvas város társadalmi életében s a jótékony négyzetnek hosszú időn át volt elnöke. Férjén kívül két gyermeke, **Mária Klára** és **Mária Ilona** grófnők gyászolják.

Ma délelőtt temették el nagy gyászoló közönség részvételével **Deutsch A. L.** dr. rajeczi rabbit. A nagy tudományú és szíve jóságáról széles körökben ismert férfi nyolcvanöt éves kort ért el. A halott felett **Weisz Mór** dr. rabbi mondott lendületes beszédet.

Köpenlyektől táviratozzák: **Bessen Vilmos** tanár szobrász tegnap éjjel szélütés következtében meghalt.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-ntezs 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Fővárosi Orfeum. Még csak egy héttel marad **Asta Nielsen** Budapesten, így tehát — tekintve, hogy évek hosszú sorára le van szerződve a világ legtöbb nagy színpadára — aki még nem látta, használja fel a még rendelkezésre álló rövid időt. Csütörtökön két előadásban lép fel a jeles művésznő. Délután a rendes mérsékelt helyárak mellett.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Oedipus király.** A Nemzeti Színház ma este kezdte meg Sophokles „Oedipus királyá“-val görög tragédia-ciklusát, melyet az „Antigone“ előadása és a „Heten Téba ellen“ *Aischylos* tragédiájának bemutatása fog követni. A mai estén **Ivánfi Jenő** ismételte meg egyik nagyszerű alakítását Oedipus szerepében és mellette **S. Fáy Szereána, Rákos Alice, Mátrai Erzi, Bakó, Gyenes, Pethes, Mihályfy, Bartos** és a többiek osztottak az elismerés tapsaiban.

(*) **Beöthy László Debreczenben.** Szombaton elkészült a szerződés Beöthy és a város között, a melyet Beöthy László alá is írt. Ebben a szerződésben többek között egy olyan pont van, amelyben súlyos pönalékat kötött ki Beöthy Debreczennek szemben, ha 1913 október 16-án át nem adja a város az átalakított színházat. Naponta 1800 kor. kötbért garantál a város az igazgatónak. Ugyancsak pönalékat kötött ki Beöthy a nyári színházra vonatkozólag is, nevezetesen, ha 1914 június 1-ig át nem adja a város a nyári színházat Beöthynek, 1200 korona kárterítéssel felel minden egy-napi késedelemért. A szerződésnek ezek a pontjai igen nagy felháborodást keltek a városban s most már a szerződést megfelelbezik a közgyűléshez.

(*) **A bécsiek a Budapesti Színházban.** Haragú kacagás, jókedv, derű és lelkesedés kísérte a bécsiek mai előadását a Budapesti Színházban. **Buchbinder és Raimann** „Die Frau Gretl“ című bohózatot játszották a maguk sajátos, derűs, bécsi kedélyességükkel és öreg színházi rókák könyösordultáig kacagtak a bájos és vidám műveken. Egy egyszerű és naiv házasságtörési komédia a „Die Frau Gretl“, melyre most, hogy írni kéne, alig emlékszünk, de nem is fontos: játékos vidám estét akartak szerezni szerző és komponista és ezt elérték. Az előadás középpontjában **Hans Niese** állott, akit nem győzött ünnepelni és csodálni a közönség. Utólrhetetlenül nagyskálájú színész Niese, az egészen nagyok közül való. Mellette **Gizella Werbezirk** aratott nagy sikert falrengető hahótákat kelte nyugodt humorával és finom, bájos megjelenés volt az úde kis **Tildi Gottwald**. A férfiak közül **Ohlmül, F. Meyerhofer, Holzer** és **Marenfeld** voltak kitérők.

(*) **Az Iparművészeti Társulat közgyűlése.** Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat vasárnap tartotta huszonnyolcadik évi rendes közgyűlését dr. **Bánczy István** elnöklésével körülbelül kétezer tag részvétele mellett. Közállapo-

tunkra szomorúan jellemző tünet — mondja az elnök — hogy az ország törvényhozásában a művészetnek egyáltalában nincsen képviselése. Társadalmunknak mélyen fészkelő baja, hogy nálunk a „külföldi“ eredetnek még mindig varázserője van. Ebből az a tanulság, hogy minden erőnkkel be kell vinnünk a magyar társadalmat a fejlesztés küzdelmébe. A választmány jelentését a társulat múlt évi működéséről **Györgyi Kálmán** igazgató terjesztette elő. A jelentést egyhangulag tudomásul vette a közgyűlés. A zárszamadásokat és a költségvetést a közgyűlés egyhangulag elfogadta és a felmentvényt a választmányának megadta. Ezután a választásokra került a sor.

(*) **Nyugat-matiné.** Vasárnap délelőtt rendezte a „Nyugat“ irodalmi matinéját ezuttal a Fővárosi Orfeumban, **Bartók Béla** három brilláns kis zongoradarabjának előadásával tüneményes ünnepeletetésben részesült. **Balázs Béla** két misztériuma: „A szent szűz vére“ és a „Kékszakállu herceg vára“ már nem járt olyan nagy sikerrel. **Balázs Béla** kétségtelenül egyike a legmélyebb és legizmosabb talentumoknak a fiatal gárdában. Hibája azonban a modorosság és a magyaroskodás. Ezuttal stilizálni akarta a régi magyar, székely népköltés hangját, de ebben az igyekezetében a csínáltság, a „Mache“ a primér költőiség rovására megy. Ezek a hibák a színpadi beállításban még erősebb reliefet kaptak. A színpadtechnika letompítása, a primitivkedés szintén nem sikerült és ott, ahol élvezhető volt, Maeterlinckre emlékeztetett. De mégis kétségtelen, hogy nagy talentum az, aki ezt a két apróságot írta. „A szent szűz véreben“ az anya iránti infantilis szeretet, a már pathogén baráti érzés és a hitvisi szerelem szembeállítására nagy erővel tanuskodott, a „Kékszakállu herceg várában“ pedig a tulszerelmiség, az asszony és a férfi tragikus küzdelme gyönyörű részleteket villantott meg. Ebben a darabban **Kormos Ilona** produkált csodálatraméltót. Mellette **Kürthy József** férfias és nemcs volt ebben ugy, mint a másik darabban, ahol is **Tarnay Ernő** lírai alakítása és gróf **Coullemont** Edith néhány mélyen megégett szava keltekkel teljes illuziót. **Simonyi Mária** is jó volt. Az előadást **Ignotus** konferencia vezette be. Róla új dicsőretet írni nem volna ildomos. Neki volt a legnagyobb sikere.

(*) **Visszautasított német szerep.** Néhány hónappal ezelőtt, amikor **Jarno József** bécsi színházigazgató megszerezte előadásra **Szomorú Dezső** Bella című színművét, a bécsi direktor tárgyalást folytatott Varsányi Irénnel, a Vigszínház művésznőjével, hogy 3 játszsa Bécsben a Bella című szerepét. A művésznő most aztán tudatta Jarno igazgatóval, hogy nem vállalkozik a kényes föladatra, mert nem bízik a német tudományában. Szívesen föllépne a bécsi közönség előtt, de csak magyar nyelvű előadásban.

(*) **Kinevezés a képzőművészeti tanácsba.** **Jankovich Béla** vallás- és közoktatásügyi miniszter **Kaiser József** műépítész, udvari tanácsost az Országos Képzőművészeti Tanács tagjává nevezte ki.

(*) **Elmaradt vendégszerelés.** Az Operaház műsora e héten némiképp megváltozott, mert **Knöte** Henrik hajor kamaranékes megbetegedett s így budapesti vendégszerelése elmarad. A Knöte-előadásokra váltott jegyek árát a pénztár visszafizeti. Knöte lemondása folytán a Troubadour helyett „Tristan és Isolde“ kerül színpadra, vasárnap pedig Knöte helyett **Martinelli** éneklő ugra **Ramadeszt, Aida** pedig **Langaard Borghild** lesz. Az olasz tenorista ezenkívül még kétszer lép fel e héten, holnap, kedden. A nyugat leányában, amelyet a római bemutatón ő vitt sikerre. Szereplő társai a főszerepekben **Szamosi Elza, Takáts** és **Rózsa**. Ezenkívül **Martinelli** még csütörtökön is fellép a „Tosca“-ban. **Langaard Borghild**dal együtt. **Szerdán Rigoletto** kerül színpadra.

(*) **Színházak hírei.** A Népopera-ban **Titta Ruffó**, a híres olasz baritonista vendégszerelése kedden ér a legkimagaslóbb estéjéhez. **Titta Ruffó** ugyanis ekkor énekl Budapestben először a **Faust**-ban **Meisztót**. **Titta Ruffó** mellett **Faustot** is vendég, **Seidler Pál** éneklő. F. hó 29-én, kedden ismét hangverseny lesz a Népopera-ban. Bemutatásra kerül **Bossi** olasz zeneszerző oratóriuma, az „Énekek éneke“ (Canticum anticorum). Ez alkalommal mutatkozik be a Népopera közönségének a székesfővárosi tisztviselőiből és tanáraiból alakult székesfővárosi énekkar, amelynek 60 női és 50 férfitagja van. Az előadást az énekkar igazgatója, **Sztojanovics Jenő** zeneszerző dirigálja. A kíséretet a Népopera zenekara szolgáltatja.

A Vigszínházban holnap, kedden, a „Mumus“-t, **Gavault Paul** vígjátékát adják. A című szerepet **Varsányi Irén** játssza. Holnapután, szerdán, a „Telefon“-t **Simonyi Mária** játssza.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **Az Akadémia nagyhete.** A mai nappal kezdődött meg a Magyar Tudományos Akadémia nagyhete. Délután öt órakor **Entz Géza** elnöklésével a harmadik osztály tartott ülést. Ezen az ülésen az akadémikusok kilencz előadást tartottak. A felolvasó ülés előtt zártülésen a III. osztály folyó ügyeket intézett el. Este hat órakor **Berzovicsy Albert** v. b. t. t. elnöklésével összes ülést tartott az Akadémia. Az elnök megnyitja után **Karácsonyi János** rendes tag emlékbeszédet tartott **Pör Antal** rendes tag felett. Második előadó **Sebestyén Gyula** volt, aki **Babinger Ferencz** vendégnek az 1515-ki konstantinápolyi rovásírásos magyar nyelvemlékről készült jelentését mutatta be. A nagy tetszéssel fogadott előadások után **Heinrich Gusztáv** főtítkárt terjesztette elő a folyó ügyekről szóló jelentését. — Ezután megválasztották a Péczely regény pályázat ezidei bírálót: **Rákosi Jenő, Beöthy Zoltán** és **Ferenczi Zoltán** személyében. A balkáni gazdasági fejlemények figyelemmel kísérésére alakított keleti bizottság tagjaivá az első osztály **Asbóth Oszkár** és **Goldziher Inácót**, a harmadik osztály pedig **Décsy Mórt** és **Lóczy Lajost** választotta meg. A második osztály még nem jelentette be delegáltjait. Több folyó ügy elintézésével az összes ülés véget ért. Kedden, délután 5 órakor az osztályok tartanak ülést a következő tárgysorozattal: A pályázatok eldöntése, új pályázatok kihirdetése, szavazás az ajánlott levelező és külső tagokra, a II. osztály javaslatot tesz a nagyjuttalom és a Marczibányi mellékjuttalom edaitlése iránt.

* **A fáklyák.** **Henry Bataille** nagyhatású drámája, a Nemzeti Színház legutóbbi ujdonsága, mely a közönségre tudvalevőleg igen nagy hatást tett s a színház legnagyobb sikerű idei ujdonságainak egyike, már most, alig egy-két héttel bemutatása után könyvalakban is megjelent a Fővárosi Színházak Műsora című vállalatban. Az izgatón érdekes cselekvényű, hatásos jelenetekben bővelkedő darabot **Sebestyén Károly** fordította. Teljesen érvényre juttatva dialogusának rendkívüli erejét és minden szépségét. A füzetet a **Lampel R. (Wodianer F. és fiai)** cég adta ki; ára 90 fillér.

* **Az isteni szikra.** **Drégely Gábor** négyfelvonalos komédiája, mely legutóbb került színpadra Magyar Színházban s pompás jókedvvel, peresziflázásnak mulatságos voltával, kitünően karrikírozott alakjaival nagy sikert aratott, most könyvalakban is megjelent. **Drégely** előbbi komédiáját, a „Szerecsen fiát“ körülbelül 15 idegen nyelven adták elő. Bécsben és Berlinben több száz előadást ért. Sikerét legjobban igazolja, hogy minden országban igyekeztek előadni. Az isteni szikra a Franklin-Társulat csinos, elegáns és izléses kiadásában jelent meg s olvasmányának is igen mulatságos könyv. Ára 2 K.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Felrobbant repülőgép.** Turin mellett a mirafiori repülőtéren szombaton súlyos eszerencsétlenség történt. **Szavorov** orosz aviatikus egy motorral felszerelt repülőgépet próbált ki és a repülőgépet **Gallo** nevű utitársával együtt végezte, amikor a motor egyszerre felrobbant és a repülőgép lezuhant. A robbanás következtében **Gallo** teljesen összeégett és szörnyet halt, míg **Szavorov** súlyos égési sebeket szenvedett arcán és lábán, de sebesülései nem életveszélyesek.

© **Az olaszok kormányozható léghajója.** Az olaszok P. V. kormányozható léghajója Róma mellett **Brazianóban** ma reggel 8 órakor felszállott és délután 3 órakor **Verona** mellett simán leszállott. A léghajó a 470 kilométernyi utat átlag 80 kilométeres sebességgel tette meg.

© **Katonai biplán balesete.** Párisból táviratozzák: **Troyesből** jelentik, hogy egy katonai biplán, amelyen két altiszt volt, a millyi táborból felborult és lezuhant. A két aviatikus igen súlyos sebesüléseket szenvedett.

TANÜGY.

= **A polgári iskolai tanárok a kultuszminiszterumban.** Az Országos Polgári Iskolai Egyesület igazgató-tanácsa **Nagy Lajos** alelnök vezetésével tegnap tisztelgett **Benedek Sándor** államtitkárral.

— Becsapott ékszerész. Ma délután megjelent a rendőrségen *Hellinger* Henrik Nádor-utcai ékszerész és elpanaszolta, hogy délelőtt megszólalt az üzletében a telefon:

— Halló, itt *Weilbecker* Ágoston hára beszél . . .

— Tessék parancsolni!

— Kérem, pár ékszerre és órára volna szükségem. Az üzletbe nem mehetek el, de legyen szives, hozzon el egy párat, majd megegyezünk valahogy . . . Itt lakom a Hungáriában . . .

Az ékszerész maga ment el a báróhoz. A báró ur ép reggelizett:

— Csak tegye le azt a pár dolgot . . . — mondta előkelően és itt a szomszéd szobában várjon meg . . .

Az ékszerész türelmesen várt, de a báró ur még másfél óra múlva se jelentkezett. Erre bátorodott kinyitni az ajtót. A báró ur nem volt ott, csak hült helyét találta. A báró ur elillant az ékszerekkel. Az ékszerész kára: ezer korona. A rendőrség az ügyet szélhámost keresi.

— **Felekezeties viszálykodás a békési kaszinóban.** Azok az izgalomok, amelyek mostanában *Békés* nagyközség lakóit fűtik, egyáltalában nem vallanak rá a községre. Az izgalomok keresztüztűzében a *Békési Kaszinó* van, amely a husvéti föltámadási körmenet idején nem világította ki az ablakait. Ez nagy fölháborodást keltett a katolikus tagok sorában, akik csakhamar kiderítették, hogy az illuminálást *Szügyi József* református kántor tiltotta meg. A katolikusok azt kívánták, hogy *Szügyi* fejezze ki sajnálatát, mire *Márk* Ferencz dr. református lelkész tíz társával egyetemben bizalmatlansági indítványt nyújtott be a választmány ellen. Ez az indítvány annyira fölkavarta a közvéleményt, hogy valóságos egyházpolitikai csatáknak vált a helyévé. A kaszinó tegnap tartotta meg közgyűlését, amely *bizalmat szavazott* a választmányra, mire a református tagok lelkészükkel az élükön, *kiléptek a kaszinóból*. A harcias *Békés* most feszült izgalommal várja a bonyodalmak folytatását.

— **Gyilkosság az utcán.** Ma reggel a Margit-körút 50 számú ház kapuja előtt a járdán egy munkásember holttestét találták. Értesítették a rendőrséget. A kiküldött rendőrtisztviselő megállapította, hogy a halott *Kreblich* Nándor 21 éves napszamos. A mellén késszurás nyoma látszott, s amikor a rendőr orvos megvizsgálta, konstata, hogy a szurás a szerencsétlen ember szívét érte és nyomban megölte. Jelentkezett a rendőri bizottságnál *Berendi* Erzsébet cseléd, aki elmondta, hogy ma kora reggel az udvarlójával *Deltoschi* Sándor husz éves lakatossegéddel beszélgetett. Arra ment *Kreblich* Nándor és beléjük kötött. Szóváltás közben *Deltoschi* kést rántott elő és a támadóját mellbeszurta. Amikor látta, hogy összeesik, elmenekült. A detektívek a gyilkos lakatossegédet kinyomozták Országház-utca 5 számú lakásán, ahol aludt. Bevitték a főkapitányságra, ahol letartóztatták.

— **Megálltak a villamosok.** Ma este nyolcz órakor hirtelen megbénult a főváros. A városi villamos sárga kocsijai mintegy vezényszóra megálltak, a villanykörték kialudtak. Így vesztegeltek, szomorúan gubbasztottak majd egy teljes óráig, csak azután indultak meg nagy lassan, lombán csammogva. A vég nélküli sor végighuzódott a körutakon, a Dunaparton, egy páran pedig a Szabadság-térre szorultak. Az igazgatóság munkatársunk kérdésközlésére kijelentette, hogy a zavart az okozta, hogy egy munkás, aki a Váci-körútnál a kövezetet javította, véletlenül belevágott az egyik kábelbe. A kábel tüzet fogott, sőt a másik főkábelbe is belekapott. Így két főkábel égett el és ezért nem tudtak a villamos kocsi áramot kapni. Erős munka után aztán mégis segítettek a bajon.

— **Pályázat járványorvosi kiküldetésre.** Harminez korona napidij s az utazási költségek megtérítése fejében járványorvosi kiküldetést vállaló orvosdoktorok jelentkezhetnek a belügyminisztérium VII/d. osztályán előjegyzés végett.

— **A Marosba zuhanó szénásszekér.** Aradról jelentik: A Marosparton haladt *Milos* Vazul szénásszekere, rajta ültek *Milos* Vazul és *Szklován* Vazul gazdák. A kocsi összeütközött egy másikkal és a szénásszekér belezuhant a Marosba. Két ember megsebesült, de életüket megmentették.

— **Elvetemült templomablók.** Kisjenőről jelentik: A kisjenői román templomban betörők jártak s a templom kifosztása után csunyán beszeanyezték. A csendőrség a tetteseket *Petrila* Simon és 18 suhanc társa személyében elfogta. Az elvetemült suhancok a papi és oltári ruhákat feldarabolva kanczának viselték.

— **A lefényképezett parányok.** Wilson tanárnak, a londoni Royal Institut kiváló fizikusának hosszas kísérletezés után sikerült egy eddig szinte hihetetlennek látszó fizikai kérdést megoldani, tudniillik az atom-elméletet a szabad szemmel is látható módon beigazolni. Wilson tanárnak sikerült a hihetetlen dolgot megvalósítani, tudniillik sikerült a parányt alkotó elemekre felbontania, sőt ezt a bomlási procezzust sikerült fényképbbe meg is rögzíteni. Ezt az eredményt Wilson a Röntgen-sugarak segítségével tudta elérni. A tudós tanár ugyanis egy párával telített kamrában keresztül Röntgen-sugárkévet bocsátott és a sugarak behatása alatt egyes gázatomok felrobbantak, illetőleg alkotóelemeikre, a pozitív villamos-ságu ion-ra és a negatív villamos-ságu elektrónra bomlottak. Wilson kísérletei előtt az atomok most említett alkotórészei szintén csak az elméleti tudomány feltevéséi közé tartoztak, míg most már bizonyossággá váltak. A tudós ezt a procezzust le is fényképezte, pillanatnyi felvételek segítségével. Erre a célra higanygőzlámpát használt, melynek fényét időnként a kamra belsejébe irányította és az így megvilágított robbanások folyamatát a fényérzékeny lemezen megrögzítette. A fényképekről kitűnik, hogy a robbanás következtében a gázparányok alkotórészei, az ion és az elektrón végtelenül apró, de azért kellő nagyságban már a szabad szemmel is látható sugaras harmanzóppok alakjában válnak el egymástól.

— **Fazekas Ágoston balesete.** Fazekas Ágoston, Pestvármegye alispánját ma sajnálatos baleset érte. A szentendrei polgármester-választáson akart résztvenni, de kissé elkésett a Pálffy-térről induló viczinálisról és azért, hogy a késést behozza, a Margithid budai hídfőjénél leugrott a még robogó villamosról. Elterült az uttest kövezetén, eszméletét veszítette. A járókelők nyújtottak segílyt. Csakhamar visszanyerte eszméletét, de a helyett, hogy hazatért volna lakására, lement a viczinálishoz, kiutazott Szentendrére és résztvett a választáson. A választás után heves fájdalmakat érzett, hazakisérték budapesti lakására, ahol most ágybanfekvő beteg.

— **Rémes öngyilkosság.** Kerkes Kálmán ezüsközi lakos vasuti ör már régebbi idő óta rossz viszonyban élt feleségével. Szombaton este összeveszett az aszonnyal s ezen való elkéseredésben Kerkes az örház előtt a sinre lefeküdt és a nemsekára arra robogó gyorsvonat keresztül ment rajta. A szerencsétlen ember darabokra szakgatott holttestét reggel találták meg.

— **Botrány a Városligeti Színházban.** Csunya botrány játszódott le tegnap délután a Budapesti Színházban, ahol most egy bécsi társulat vendég szerepel. *Körös* Artur ügyeletes rendőrfogalmazó előtt panaszt tettek *Dancsics* Ákosné, *Smith* Albertné, *Felischmann* Jozefin és *Tockolik* Lambertné, akik elmondották, hogy a színház pénztáránál hat koronáért a háromkoronás helyekre adtak nekik jegyeket. Mialatt a rendőrtisztviselő a panaszokat fölvette, megjelent *Feld* Mátyás a színház direktora és nagy lármát csapott. Azt mondta, hogy a színház jegyeinek az ára tisztán a színház belső ügye és majd megtanítatja ő a rendőrtisztviselőt. A rendőrtisztviselő végre is kénytelen volt őt figyelmeztetni, hogy eltávolíttatja a színházból, ha el nem hallgat, egyszersmind az összes jegyeket, amelyeket hozzá vittek, lefoglalta. Mikor egy újabb panasztevő jelentkezett, *Feld* Mátyás kitérte kezéből a jegyet és darabokra tépte. A rendőrtisztviselő ismételtén figyelmeztette *Feld* eljárásának következményeire, fölvette a panaszokat és a dolgról azonnal jelentést tett. Jelentésében elmondotta a rendőrtisztviselő, hogy egész sorokat adtak el drágábban. A jelentést a főkapitányság közgazgatási osztálya ma áttette a bünyügyi osztályhoz, mert *csalásnak* látják a dolgot és megindította az eljárást.

— **Házasság.** Szabó István m. kir. államvasuti tisztviselő eljegyezte *Csizmánia* Matildkát, *Csizmánia* I. Gyula nyugalm. támtató leányát, Zamárdiban.

— **Véze** László városi tisztviselő eljegyezte *Csizmánia* Aladár kir. erdőhivatali irodakezeli leányát, Margitkát, Kaposváron.

— **Fuchs** Leó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank cégvezetője *Prekli* Irén urhölgygel e hónap 22-én déli 12 órakor a VI. ker. anyakönyvi hivatalnál házasságot köt.

Fényes esküvő volt ma az egyetemi templomban. *Csernoch* János hercegprímás megeskettette *Jurkovich* Gyula belügyminisztériumi s. fogalmazót *Grosschmidt-Zsögöd* Béni egyetemi tanár *Sarolta* leányával.

Dr. *Békés* Dezső, kórházi főorvos Gyuláról, eljegyezte *Wolf* Pál leányát, Mariskát. (Mindem külön értesítés helyett.)

— **A molnár-utcai dráma.** A molnár-utcai dráma második áldozatát: dr. *Hajnik* Pált csak ma tudta kihallgatni a rendőrség. A szerencsétlen fiatal ember most a Vörös kereszt-kórházban fekszik. Azóta, hogy barátjával *Koronghy-Lippich* Dénessel együtt megmérgezte magát, csaknem állandóan eszméletlen volt. Mult hét csütörtökén nyerte vissza eszméletét, mire a kórház igazgatósága értesítette a rendőrséget, hogy kihallgatható. A még mindig gyenge beteg elmondta, hogy *Koronghy* Dénessel együtt hosszabb idő óta foglalkoztak az öngyilkosság eszméjével. Különböző gyógyszerárakban tíz fiola medínált vásároltak össze. A mérget erős spanyol borban oldották fel. Minden pohárba körülbelül husz gramm jutott belőle. Az öngyilkosság okairól nem nyilatkozott *Hajnik*. Megállapították, hogy a két fiatal ember az utóbbi időben éjszakai mulatozásokra sokat költött s örökségük legnagyobb részének nyakára hágtak. Dr. *Hajnik* felgyógyulása most már csaknem biztosra vehető.

— **Csaló igazgatók.** A rendőrség ma két csaló igazgatót tartóztatott le. Néhány nappal ezelőtt jelentettük, hogy *Karczagi* Karkoska Béla ügynök, akinek a Ráday-utca 40. szám alatt adásvételi ügynöksége volt, tíz alkalmazottja övadékát elsikkasztotta és megszökött. Két hét óta bujkált a nyomozó detektívek elől, tegnap azután meg akarta látogatni a feleségét, de a kapuban lesbenálló detektívek felismerték és letartóztatták. — A rendőrség letartóztatta *Német* Márk ötvenegy éves nyugalmazott magyar államasvasuti ellenőrt, aki az Anker-köz 2. számú házban lévő társasházépítő és telekértékesítő részvénytársaság igazgatója volt. *Német* a gondjaira bízott *Déri-utca* 8. számú társasház jövedelmét elsikkasztotta és mintegy ötvenezer korona kárt okozott a társasház résztulajdonosainak. Azonkívül több házmaster övadékát is elsikkasztotta.

— **Az örült szakaszvezető.** Székesfehérvárról jelentik: *Mayer* Ferencz 69. gyalogezredbeli szakaszvezető vasárnap éjjel hazatérve, a laktanyában ősszel megtöltötte fegyverét és a hátszobában egymásután tíz lövést tett. A lámpa kialudt és az ablakok kitortek. A katonák rémülten ugráltak ki ágyaikkól, de a lövöldözöt nem merték megközelíteni, mert mindenkit lelövélssel fenyegetett. A laktanyaiügyeletes tiszt parancsára egy őrmester le akarta löni a dühöngőt, aki ekkor már társaira kezdett lövöldözni. Már czélba vette *Mayer*, de ennek kifogyván tölténye, újból töltött. Ebben a pillanatban több katona rávetette magát és elvették tőle a fegyvert. *Mayer* valószínűleg megörült. *Mayer*, mielőtt a laktanyába visszatért, az utcán inzultálta a járókelőket és egy rendőr el is vette akkor oldal-fegyverét.

— **Harminez ezer villamos jegy.** Mintha valami nagy ünnepély készülne a Dohány-utca 12-es számú ház előtt. Lázás előkészületek folynak, hatvan leány rakja be a Tolnai Világlapja példányaiba a villamosjegyeket és így már e héten, szerdán trafikok és újságelárusítók százainál kapható lesz a lap. Érdekes, hogy milyen raffiniériával vannak ezek a villamosjegyek elhelyezve, csak ha felszakítjuk a lapot, juthatunk a jegyhez. Minden második, harmadik számban van egy ilyen 20 filléres jegy mellékelve.

— **Munkáshalál.** Óbudán a Homokos-dűlőben épülő új gázgyár területén két munkás egy facölöpöt akart beleékelni a földbe. *Kontelli* Angeló 47 éves és *Kató* Mihály 27 esztendő s napszamosok dolgoztak. A facölöp lezuhant és *Kontellit* a falhoz lapította. A szerencsétlen ember, mire a mentők a kórházba értek vele, meghalt.

— **Oltárterítőtől zongoratakaró a mulatóházban.** A debreczeni rendőrség különös ügyben indított nyomozást. Az egyik debreczeni éjjeli mulatóhelyen ugyanis egy füzöld színű kihimzett terítőt találtak, amely ott a zongorát fedi. A terítőtöbe igen sok autogramm van belehímmezve s éppen ebből gondolják, hogy a mulató tulajdonosa nem igaz uton jutott hozzá. Megállapítható, hogy kegyes hölgyek és urak oltárterítőknek szánták és valószínű, hogy valamelyik fővárosi vagy vidéki templomból lopták el. A terítőn csupa ismert előkelő családok neve szerepelnek. A rendőrség kérdéseire a mulató tulajdonosa elmondta, hogy a takarót Budapesten, a Teleki-téri szibvásáron vette. A debreczeni rendőrség megindította az ügyben az eljárást.

— Veszett kutyák garázdálkodása. Szikszó-ról jelentik: Forró abaujtornamegyei községben a veszett kutyák erősen elszaporodtak és a házi állatokban is nagy kárt tettek. Számos gyermeket és több felnőtt embert a budapesti Pasteur-intézetbe kellett szállítani veszett állatok harapása miatt. A szikszói főszolgabíró a legszigorubb vizsgálatot indította meg az előjárás ellen, mert a felelőség azt terheli a veszett kutyák elszaporodása miatt.

— Halálozás, Marschall Marianna, a Mi 'Aszszonyunkról nevezett pozsonyi reudház főnöknője, 76 éves korában Pozsonyban meghalt.

Dropcs Ernőné, Kucsera Micsike 26 éves korában Ószlányban április 18-án elhunyt.

Gróf Bolza Géza, Szentgyörgyi Ilona Szarvason 41 éves korában meghalt. Az elhunyt nagy szerepet játszott Szarvas város társadalmi életében s a jótékony négyzetnek hosszú időn át volt elnöke. Férjén kívül két gyermeke, Mária Klára és Mária Ilona grófnők gyászolják.

Ma délelőtt temették el nagy gyászoló közönség részvételével Deutsch A. L. dr. rajeczi rabbit. A nagy tudományú és szíve jóságáról széles körökben ismert férfi nyolcvanöt éves korát ért el. A halott felett Weisz Mór dr. rabbi mondott lendületes beszédet.

Köpenyhágától táviratozzák: Bissen Vilmos tanár szobrázr tegnap éjjel szélütés következtében meghalt.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczegnőze 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x Fővárosi Orfeum. Még csak egy hétig marad Asta Nielsen Budapesten, így tehát — tekintve, hogy évek hosszú sorára le van szerződve a világ legtöbb nagy színpadára — aki még nem látta, használja fel a még rendelkezésre álló rövid időt. Csütörtökön két előadásban lép fel a jeles művésznő. Délután a rendes mérsékelt helyárok mellett.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Oedipus király. A Nemzeti Színház ma este kezdte meg Sophokles „Oedipus királyá”-val görög tragédia-ciklusát, melyet az „Antigone” előadása és a „Hetén Téba ellen” Aischylos tragédiájának bemutatása fog követni. A mai estén Iváncsi Jenő ismételte meg egyik nagyszerű alakítását Oedipus szerepében és mellette S. Fáy Szereána, Rákos Alice, Mátrai Erzs, Bakó, Gyenes, Pethes, Mihályfy, Bartos és a többiek osztottak az elismerés tapsaiban.

(*) Beöthy László Debreczenben. Szombaton elkészült a szerződés Beöthy és a város között, a melyet Beöthy László alá is írt. Ebben a szerződésben többek között egy olyan pont van, amelyben súlyos pénálat kötött ki Beöthy Debreczennel szemben, ha 1913 október 16-án át nem adja a város az átalakított színházat. Naponta 1800 kor. kötbért garantál a város az igazgatónak. Ugyancsak pénálat kötött ki Beöthy a nyári színházra vonatkozólag is, nevezetesen, ha 1914 június 1-ig át nem adja a város a nyári színházat Beöthynek, 1200 korona kártérítéssel felel minden egy-napi késedelemért. A szerződésnek ezek a pontjai igen nagy felháborodást keltek a városban s most már a szerződést megfelelbezik a közgyűléshez.

(*) A bécsiek a Budapesti Színházban. Haragó kacagás, jókedv, derű és lelkesedés kísérte a bécsiek mai előadását a Budapesti Színházban. Buchbinder és Raimann „Die Frau Gretl” című bohózatot játszották a maguk sajátos, derűs, bécsi kedélyességükkel és öreg színházi rókák könyvesordultáig kacagtak a bájos és vidám mókákon. Egy egyszerű és naiv házasságtörési komédia a „Die Frau Gretl”, melyre most, hogy írni kéne, alig emlékszünk, de nem is fontos: játékos vidám estét akartak szerezni szerző és komponista és ezt elérték. Az előadás középpontjában Hans Niese állott, akit nem győzött ünnepelni és csodálni a közönség. Utólrhetetlenül nagyskalájú színész Niese, az egészen nagyok közül való. Mellette Gizella Werberzik aratott nagy sikert falrengető hatókat kelte nyugodt humorával és finom, bájos megjelenés volt az üde kis Tildi Gottwald. A férfiak közül Ohlmül, F. Meyerhofer, Holzer és Marenfeld voltak kitűnők.

(*) Az Iparművészeti Társulat közgyűlése. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat vasárnap tartotta huszonnyolcadik évi rendes közgyűlést dr. Bánffy István elnöklésével körülbelül kétszáz tag részvétele mellett. Közállapo-

tunkra szomoruan jellemző tünet — mondja az elnök — hogy az ország törvényhozásában a művészetnek egyáltalában nincsen képviselése. Társadalmunknak mélyen fészkelő baja, hogy nálunk a „külföldi” eredetnek még mindig varázsereje van. Ebből az a tanulság, hogy minden erőnkkel be kell vinnünk a magyar társadalmat a fejlesztés küzdelmébe. A választmány jelentését a társulat múlt évi működéséről Györgyi Kálmán igazgató terjesztette elő. A jelentést egyhangulag tudomásul vette a közgyűlés. A zárszamadásokat és a költségvetést a közgyűlés egyhangulag elfogadta és a felmentvényt a választmányának megadta. Ezután a választásokra került a sor.

(*) Nyugat-matiné. Vasárnap délelőtt rendezte a „Nyugat” irodalmi matinéját ezuttal a Fővárosi Orfeumban, Bartók Béla három brilláns kis zongoradarabjának előadásával tüneményes ünneptetésben részesült. Balázs Béla két misztériuma: „A szent szűz vére” és a „Kékszakállu herceg vára” már nem járt olyan nagy sikerrel. Balázs Béla kétségtelenül egyike a legmélyebb és legizmosabb talentumoknak a fiatal gardában. Hibája azonban a modorosság és a magyaroskodás. Ezuttal stílizálni akarta a régi magyar, székely népköltés hangját, de ebben az igyekezetében a csináltság, a „Mache” a primér költőiség rovására megy. Ezek a hibák a színpadi beállításban még erősebb reliefet kaptak. A színpadtechnika letompítása, a primitivkedés szintén nem sikerült és ott, ahol élvezhető volt, Maeterlinckre emlékeztetett. De mégis kétségtelen, hogy nagy talentum az, aki ezt a két apróságot írta. „A szent szűz véreben” az anya iránti infantilis szeretet, a már pathogén baráti érzés és a hitvesi szerelem szembeállításra nagy erővel tanuskodott, a „Kékszakállu herceg várában” pedig a tulszerelmiség, az asszony és a férfi tragikus küzdelme gyönyörű részleteket villantott meg. Ebben a darabban Kormos Ilona produkált csodálatraméltót. Mellette Kürthy József férfias és nemes volt ebben ugy, mint a másik darabban, ahol is Tarnay Ernő lírai alakítása és gróf Coullemon Edith néhány mélyen megégett szava keltettek teljes illuziót. Simonyi Mária is jó volt. Az előadást Ignó conferecea vezette be. Róla új dicsőretet írni nem volna ildomos. Neki volt a legnagyobb sikere.

(*) Visszaautasított német szerep. Néhány hónappal ezelőtt, amikor Jarno József bécsi színházigazgató megszerezte előadásra Szomoró Dezső Bella című színművét, a bécsi direktor tárgyalást folytatott Varsányi Irénnel, a Vigszínház művészével, hogy 5 játszsa Bécsben a Bella című szerepét. A művésznő most aztán tudatta Jarno igazgatóval, hogy nem vállalkozik a kényes földatra, mert nem bízik a német tudományában. Szívesen föllépne a bécsi közönség előtt, de csak magyar nyelvű előadásban.

(*) Kinevezés a képzőművészeti tanácsba. Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter Kauer József műépítész, udvari tanácsost az Országos Képzőművészeti Tanács tagjává nevezte ki.

(*) Elmaradt vendégszerelés. Az Operaház műsora e héten némiképp megváltozott, mert Knöte Henrik bajor kamaranékes megbetegedett s így budapesti vendégszerelése elmarad. A Knöte-előadásokra váltott jegyek árát a pénztár visszafizeti. Knöte lemondása folytán a Troubadour helyett „Tristan és Isolde” kerül színre, vasárnap pedig Knöte helyett Martinelli éneklí újra Ramadest, Aida pedig Langaard Borghild lesz. Az olasz tenorista ezenkívül még kétszer lép fel e héten, holnap, kedden. A nyugat leányában, amelyet a római bemutatón ő vitt sikerre. Szerelő társai a főszerepekben Szamosi Elza, Takáts és Rózsa Ezenkívül Martinelli még csütörtökön is fellép a „Tosca”-ban, Langaard Borghilddal együtt. Szerdán Rigoletto kerül színre.

(*) Színházak hírei. A Népeperában Titta Ruffó, a híres olasz baritonista vendégszerelése kedden ér a legmagasabb estéjéhez. Titta Ruffó ugyanis ekkor éneklí Budapesten először a Faust-ban Meisztót. Titta Ruffó mellett Faustot is vendég, Seidler Pál éneklí. E hó 29-én, kedden ismét hangverseny lesz a Népeperában. Bemutatásra kerül Bossi olasz zeneszerző oratóriuma, az „Enekek éneke” (Canticum canticorum). Ez alkalommal mutatkozik be a Népepera közönségének a székesfőváros tisztviselőiből és tanáraiból alakult székesfővárosi énekkar, amelynek 60 női és 50 férftagja van. Az előadást az énekkar igazgatója, Sztójánovics Jenő zeneszerző dirigálja. A kíséretet a Népepera zenekara szolgáltatja.

A Vigszínházban holnap, kedden, a „Mumus”-t. Gavault Paul vigjátékát adják. A címűszerepet Varsányi Mária játssza. Holnapután, szerdán, a „Telefon”-t. Amélie.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* Az Akadémia nagyhete. A mai nappal kezdődött meg a Magyar Tudományos Akadémia nagyhete. Délután öt órakor Entz Géza elnöklésével a harmadik osztály tartott ülést. Ezen az ülésen az akadémikusok kilencz előadást tartottak. A felolvasó ülés előtt zártülésen a III. osztály folyó ügyeket intézett el. Este hat órakor Berzovicsy Albert v. b. t. t. elnöklésével összes ülést tartott az Akadémia. Az elnök megnyitja után Karácsonyi János rendes tag emlékbeszédet tartott Pör Antal rendes tag felett. Második előadó Sebastyén Gyula volt, aki Babinger Ferencz vendégnek az 1515-ki konstantinápolyi rovásírásos magyar nyelvemlékről készült jelentését mutatta be. A nagy tetszéssel fogadott előadások után Heinrich Gusztáv főtitkár terjesztette elő a folyó ügyekről szóló jelentését. — Ezután megválasztották a Péczy regény pályázat ezidei bírálót: Rákosi Jenő, Beöthy Zolt és Ferenczi Zoltán személyében. A balkáni gazdasági fejlemények figyelemmel kísérésére alakított keleti bizottság tagjaivá az első osztály Asbóth Oszkárt és Goldziher Inácot, a harmadik osztály pedig Décsy Mórt és Lóczy Lajost választotta meg. A második osztály még nem jelentette be delegáltjait. Több folyó ügy elintézésével az összes ülés véget ért. Kedden, délután 5 órakor az osztályok tartanak ülést a következő tárgysorozattal: A pályázatok eldöntése, új pályázatok kihirdetése, szavazás az ajánlott levelező és külső tagokra, a II. osztály javaslatot tesz a nagyjutalom és a Marozibányi mellékjutalom edaiteléséről.

* A fákllyak. Henry Bataille nagyhatású drámája, a Nemzeti Színház legutóbbi ujdonsága, mely a közönségre tudvalevőleg igen nagy hatást tett s a színház legnagyobb sikerű idei ujdonságainak egyike, már most, alig egy-két héttel bemutatása után könyvalakban is megjelent a Fővárosi Színházak Műsora című vállalatban. Az izgatón érdekes eseményű, hatásos jelenetekben bővelkedő darabot Sebastyén Károly fordította, teljesen érvényre juttatva dialogusának rendkívüli erejét és minden szépségét. A füzetet a Lampel R. (Wodiamer F. és fia) cég adta ki; ára 90 fillér.

* Az isteni szikra. Drégely Gábor négyfelvonásos komédiája, mely legutóbb került színre a Magyar Színházban s pompás jókedvvel, persziflázának mulatságos voltával, kitűnően karrikírozott alakjaival nagy sikert aratott, most könyvalakban is megjelent. Drégely előbbi komédiáját, a „Szerecsse fiát” körülbelül 15 idegen nyelven adták elő. Bécsben és Berlinben több száz előadást ért. Sikerét legjobban igazolja, hogy minden országban igyekeztek előadni. Az isteni szikra a Franklin-Társulat csinos, elegáns és izléses kiadásában jelent meg s olvasmányának is igen mulatságos könyv. Ára 2 K.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Felrobbant repülőgép. Turin mellett a mirafiori repülőtéren szombaton súlyos szerencsétlenség történt. Szlavorov orosz aviatikus egy motorral felszerelt repülőgépet próbált ki és a repüléseket Gallo nevű utitársával együtt végezte, amikor a motor egyszerre felrobbant és a repülőgép lezuhant. A robbanás következtében Gallo teljesen összezégett és szörnyet halt, míg Szlavorov súlyos égési sebeket szenvedett arcán és lábán, de sebessülései nem életveszélyesek.

© Az olaszok kormányozható léghajója. Az olaszok P. V. kormányozható léghajója Róma mellett Bracianóban ma reggel 8 órakor felszállott és délután 3 órakor Verona mellett simán leszállott. A léghajó a 470 kilométernyi utat átlag 80 kilométeres sebességgel tette meg.

© Katonai biplán balesete. Párisból táviratozzák: Troyosból jelentik, hogy egy katonai biplán, amelyen két altiszt volt, a millyi tábor fölött felborult és lezuhant. A két aviatikus igen súlyos sebessüléseket szenvedett.

TANÜGY.

= A polgári iskolai tanárok a kultuszminiszteriumban. Az Országos Polgári Iskolai Egyesület igazgató-tanácsa Nagy Lajos alelnök vezetésével tegnap tisztelgett Benedek Sándor államtitkár-

nál, egyttal átnyújtotta a polgári iskolai státusz-rendezésre vonatkozó emlékiratot. Az államtitkár hamgoztatta a polgári iskola szép feladatát és megígérte, hogy a felhozott kérdéseket egyenkint tanulmányozni fogja.

= A reform polgáriiskola. Az Országos Polgári Iskolai Egyesület igazgató-tanácsa szombaton dr. Sággy Gyula egyetemi tanár elnöklete alatt ülést tartott. A tárgysorozat legfőbb pontja a reformiskolák végleges tantervének megállapítása volt. Beható vita után sikerült egyhangú határozattal úgy a mezőgazdasági, mint az ipartechnikai irányú hatóságos polgári iskola óratervét a modern kor követelményei szerint megjelölni. A megállapított tantortvet emlékirattal kapcsolatban legközelebb küldöttség fogja átadni Jankovich Béla miniszternek és Bárczy István dr. polgármesternek.

FŐVÁROS.

X Bécsei orvosok Budapestén. Az osztrák belügyminiszter megkeresésére a m. kir. belügyminiszter arról értesítette a polgármestert, hogy a bécsi tudományegyetem közegészségügyi intézetének tiszti orvosi tanulmányi kirándulást terveznek Budapestre és felkérte a polgármestert, gondoskodni arról, hogy a főváros közegészségügyi és szociális intézményeinek megtekintése alkalmából a bécsi vendégeket kellő utbaigazításban, kálauzolásban és magyarázatokban részesítsék. A polgármester a program összeállításával, a vendégek kálauzolásával Buzay Károly tanácsost, a közegészségügyi osztály vezetőjét bízta meg. A vendégek e hó 22-én este a nyugati pályaudvaron érkeznek, ahol őket dr. Vaszilievits János alpolgármester és Buzay Károly tanácsos fogják fogadni. A vendégek négy napig időznek a fővárosunkban s ezalatt az idő alatt Folkusházy Lajos, Buzay Károly, dr. Buzáth János, dr. Márkus Jenő, dr. Wildner Ödön tanácsosok és dr. Magyarovits Mladen tiszti főorvos kálauzolás mellett a következő intézményeket tekintik meg: április 23-án, délelőtt központi fertőtlenítő-intézet, Rakospalota-uti városi kislakások, Népház, Népszálló. Ezen a napon a vendégek a Népszálló rendes ebédjén is résztvesznek. Délután a vízvezeték teletet tekintik meg. Április 24-én, délelőtt a kispesti állami munkástelepet, a Szent László- és Szent Gellért-kórházakat, az Üllői-uti tisztviselői bérházakat tekintik meg, délután pedig az Artézi-fürdőt és esetleg az állatkertet is. Április 25-én: kenyérgyár, kőbányai-uti állami gépgyár és a Simor-utcai munkástelepet, délután az új Szent János-kórház, Április 26-án, délelőtt az István-uti állami főgimnáziumot, a sertésközvagóhidat és a központi vásárcsarnokot.

(Az Artézi (Széchenyi-) fürdő felügyelőbizottsága. A Széchenyi-fürdő üzemvezetésének ideiglenes szabályozásáról szóló szabályozás, amely legutóbb tárgyalta a fürdőügyi bizottság, azt a rendelkezést is tartalmazza, hogy a fürdőintézmény felügyelőre és állandó ellenőrzésére albizottságot alakítsanak. A szabályozás rendelkezése folytán megalakították a Széchenyi-fürdő albizottságot és pedig a következőképen: elnök: dr. Vaszilievits János alpolgármester, helyettes elnök: dr. Márkus Jenő tanácsos, tagjai: dr. Adler Zsigmond, Dick Béla, Glück Frigyes, Márkus József, dr. Reiner Ede, Szabó József és dr. Váczonyi Vilmos. Hivatalból tagjai: Barczay Lajos, a fürdő igazgatója és dr. Mayer Árpád, a fürdő főorvosa.

(A fertőtlenítő intézet szervezeti szabályrendelete. A jogügyi bizottság ma délelben Piperkovits Bátor tanácsos elnöklésével ülést tartott. A székesfővárosi fertőtlenítő-intézetek szervezeti szabályrendelete ügyében, a belügyminiszter íratot intézett, amelyben a szabályrendelet bizonyos módosítások keresztülvitelét kívánta. A közegészségügyi osztály a miniszter leírata értelmében módosította a szabályrendeletet, amelyhez a közegészségügyi bizottság legutóbb tartott ülésén már hozzájárult. A jogügyi bizottság ma tárgyalta ezt a módosított szabályrendeletet és ahhoz hozzájárult. A Szent István-kórházban létesítendő szülészeti és nőgyógyászati osztályon szülőkészsé vált egy díjtalan rendelő-orvosi állásnak, továbbá egy alorvosi és segédorvosi állásnak szervezése. A közegészségügyi osztály erre vonatkozó előterjesztését a jogügyi bizottság ma elfogadta.

EGYESÜLETEK.

(—) A magyar posta, táviró és távbeszélő üzemi kezelési tisztviselők országos egyesülete vasárnap délután öt órakor tartotta első évi rendes közgyűlését. A rendkívül látogatott közgyűlést Kerényi Kálmán egyesületi elnök nyitotta meg. A közgyűlésen a rendes tárgysorozaton kívül elhatározták, hogy a segéd-tiszt és kezelőnői kar helyzetének javítása céljából emlékiratot intéznek a kereskedelmi kormányhoz. Kérik továbbá, hogy a vasutas fizetésrendszerrel részükre kreált 1200 koronás állásokat szüntessék meg és hogy a postai kezelőnőket a rendes tisztviselői létszámba sorozzák be. A közgyűlés emelkedett hangulatban az egyesület védnökéül megválasztotta Follérth Károly vezérigazgatót, Demény Károly és dr. Hennyey Vilmos főigazgatókat és díszelnökül Battenberg Lajos főtanácsost. A közgyűlést társasvacsora követte, amelyen a postás élet kitünőségei is jelen voltak.

(—) A magyar királyi államvasutak alkalmazottainak fogyasztási szövete vasárnap délután a régi képviselőház tanácstermében megtartott harminczadik évi rendes közgyűlésén, amelyen Markos György főfelügyelő elnökölt. — Az elnök megnyitóját az évi jelentéshez Kómvics István szövegezte fel. A közgyűlés azután az évi jelentést elfogadta és a felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadta. Végül a költségvetést állapították meg, majd rátértek az igazgatóságnak az alapszabályokat módosító javaslataira. A napirend utolsó pontja a választás volt.

(—) A Ferencz József kereskedelmi kórház, budapesti kereskedelmi betegápoló egyesületi betegsegélyező pénztár vasárnap délelőt tartotta meg az évi rendes közgyűlését, amelyen Heinrich Ferencz elnökölt. A közgyűlésnek különös érdekességet biztosított az, hogy ugyanabban az időben a biztosított tagok egyrésze a Pesti Lloyd társulat termében értekezletet tartott, hogy a vezetőséggel szemben elégtelenségüket fejezzék ki. Szávost Sándor felszólalása után az évi jelentést egyhangulag tudomásul vették, azután Szilasi Simon titkár terjesztette elő a felügyelőbizottság jelentését a zárszámadásokról. A felmentvény megadása után a közgyűlés véget ért.

(—) A Belvárosi Polgári Kör Székely Ferencz udvari tanácsos elnöklete mellett vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését. A titkári jelentést elfogadása után Alapy Béla a pénztári jelentést és a jövő évi költségelőirányzatot terjesztette elő, majd a tisztújítást ejtették meg. Alelnökké Grünbaum Miksát és dr. Kunz Jenőt választották meg. Első háznapy báró Oertzen Ottó, második háznapy dr. Lengyel Béla lett.

(—) A Számvevőégi Tisztviselők Országos Egyesülete tegnap, vasárnap délelőt 9 órakor tartotta meg alakuló közgyűlését a régi képviselőház üléstermében. Az ország minden részéből összegyűltek a pénzügyi számvevőégi tisztviselők, hogy a pénzügyminiszterhez intézendő memorandum szövegét megállapítsák és hogy tarthatatlan állapotok orvoslásának módzatait megbeszéljék. Elhatározták a nagygyűlés, hogy népes küldöttség útján juttatja el a memorandumot Teleszky János pénzügyminiszterhez és dr. Véghe Mihály miniszteri tanácsos, számvevőégi igazgatónak. Délután három órakor a Katolikus Kör fehértértermében megalakították a „Számvevőégi Tisztviselők Országos Egyesületét”. Az alakuló közgyűlést elnökválasztással kezdték, megválasztották az Országos Egyesület elnökéül Mátisz Kálmán pénzügyi tanácsost. Az alapszabályok megállapítása után az új egyesület tisztikarát választották meg.

(—) A budapesti Szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata hétfőn délután tartotta meg XXXIX. évi rendes közgyűlését a Hungária-szálló különtermében. Glück Frigyes elnök megnyitó-beszédében szólt az összetartásról és az együttműködésről és felhívta a kartársak figyelmét a vendéglősiipar fejlesztésére. A megnyitó után az évi jelentést terjesztette be az ipartársulati titkár. A titkári jelentést tudomásul vették, majd a számvizsgáló-bizottság jelentésében beszámoltak a társulat vagyoni helyzetéről. Ezután a jövő évi költségvetést mutatták be a közgyűlésnek, amelynek letárgyalása után a felmentvényt a közgyűlés megadta. Elnökké ismét Glück Frigyeset választották meg. Az ipartársulat közgyűlése után a temetkezési egyesület közgyűlését tartották meg és a jelentések és zárszámadások letárgyalása után a tisztikart megválasztották.

(—) A Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos egyesületének petroleumi szakosztálya tegnap ülést tartott, amelyen az egyesület elnöksége részéről dr. báró Kohner Adolf udvari tanácsos, társelnök jelent meg. Tárgyalta azt a felterjesztés-tervezetet, amelyet az egyesület a legutóbbi

közgyűlés határozata értelmében a nyersolajkutatások intenzívebb felkarolása végett a pénzügyminiszteriumhoz intéz. A szakosztály végül dr. Boros Gusztáv főtitkár referátuma alapján több díjszabási kérdést tárgyalta és eszmecsere folytatótt a motorbenzin áranak kérdéséről.

(—) A Vonatkísérők Országos Otthona vasárnap tartotta meg az évi közgyűlését Birki Mihály elnöklésével. A népes közgyűlésen a hazai vasutak összes telepállomásainak vonatkísérői képviseltették magukat. Az évi jelentés letárgyalása után a folyó évi költségelőirányzatot állapították meg. Végül a megüresedett tisztviselői állásokat töltötték be.

TÖRVÉNYSZÉK:

Fegyelmi az ügyvédi kamara ügyésze ellen.

— A lovagias elintézkések folytatása. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 21.

A budapesti Ügyvédi Kamara választmánya, mint fegyelmi bíróság most hozta meg határozatát abban az ügyben, amelyben a kamara ügyésze, dr. Baracs Marcell kérte önmag ellen a fegyelmi eljárás lefolytatását.

A fegyelmi bíróság határozatában kimondotta, hogy a bántó állításoktól egyik felet sem lehet elzárni, mert ezek az állítások a vitatott jogokkal és az ezek lerontására irányuló védelemmel szorosan összefüggnek.

Báró Madarassy Beck Gyula orsz. képviselő indított neje, szül. Guttman Lili bárónő ellen, akinek dr. Baracs Marcell ügyvéd a képviselője. Ebben a nagy elkeseredéssel folyó válópertben báró Madarassy Beck Gyula, a felperes, keresetében, de még inkább az ezt kiegészítő jegyzőkönyvben alperesként szereplő feleségét a legsúlyosabb vádakkal illette.

Az alperes bárónő jogi képviselője, dr. Baracs Marcell, védelem, egyttal viszontkeresetnek nevezett beadványában válaszolt, erőiesen visszautasítva a felperesnek alperes nőre vonatkozó sértő kijelentéseit, s ennek nevében azt állította ebben a periratában, hogy felperes családjában a perpatvarnak volt otthona, a férfiak a házban kívül csapongók, a nők veszekedők, a szülők zsarnokok, a gyermekek tiszteletlenek.

A bárónő ügyvédjének ezt a kijelentését báró Madarassy Beck Gyula sértőnek találta és ezért kihívó levelet intézett dr. Baracs Marcellhez, amelyben tiltakozott az ellen, hogy az ügyvéd elleniratában szülei emléket bemocskolja és ezt az eljárását beostelenségnek nevezte.

Dr. Baracs Marcell, hogy magát a báró Madarassy Beck Gyula által felhozott vád tekintetében tisztázza, fegyelmi feljelentést kért önmaga ellen a budapesti ügyvédi kamaránál.

A budapesti ügyvédi kamara választmánya mint fegyelmi bíróság úgy határozott, hogy az eljárást mellőzi.

Indokolásában előadja többek közt, hogy abban a perben, amelyben dr. Baracs Marcell alperesnőt képviseli, felperes a házasság felbontását kéri azon a czímen, hogy alperesnő erkölestelen életet él. Felperes keresetének eme körvonalai is kétségtelenné teszik, hogy jogai érvényesítésével alperesnő erkölesi egzisztenciáját és az anyát megillető legfőbb jogot támadja meg. Felperes fellépésének törvényes voltához semmi kétség sem férközhetik, de ebből következik viszont alperesnőnek is ama joga, hogy az ellene irányzott támadást minden törvényes eszközzel elhárítsa. A jogrend követelménye, hogy az ügyvéd a jogok érvényesítésénél és védelménél szabadon mozoghasson. E jogot igénybe vették alperes ügyvédjei és azért kell, hogy ez megillessen alperesnő ügyvédjét is, már csak azért is, mivel alperesnő részéről alig értékelhető jogok kerülnek elbírálás alá.

Kétségtelen, hogy úgy fel, mint alperes bántó állításokkal támadják egymást, de ilyenek állításától egyik felet sem lehet elzárni, mert ezek az állítások a vitatott jogokkal és az ezek lerontására irányuló védelemmel szorosan összefüggnek; családi jogok érvényesítésénél mindig összeütköznek a legkényesebb érzelmeik. Amikor tehát dr. Baracs Marcell annak a kérdésnek tárgyalásánál, hogy melyik család hivatottabb a gyermekek nevelésére, felperes támadásával szemben az idézett védelmet terjesztette elő, nem vétett az 1887. XXVIII. t.-ez. ellen és nem lépte át az illos és tisztességes pervétel szabályait.

§ A csódtömegmondokosságok és az ügyvédi kamara. A csódtömegmondokosságok kirendelésének szabályozásával foglalkozott vasárnap délelőtt a budapesti ügyvédi kamara tagértekezlete, amelyen az ügyvédek nagy számban jelentek meg. Brüll Ignác dr. udvari tanácsos, a kamara elnöke nyitotta meg az értekezletet. Beszédében utalt a kérdés nagy jelentőségére s annak az óhajának adott kifejezést, hogy a gondnoki kirendelések dolgát a jövőben sikerülni fog az összes érdekelt felek megnyugtatására megoldani. Azután Blauner Mór dr. részletesen okolta meg javaslatát, amelyet a nagyszámú hallgatóság nagy érdeklődéssel kísért végig. Pap József dr. kamarai helyettes elnök azt tartotta szükségesnek, hogy a gondnokok kirendelésének terhet vegyék le a bíróságok válláról és azt az ügyvédi kamarákra bizzák. Blauner Mór dr. válaszolt ezután a felszólalók érveire és az értekezleten elhangzottakra és ezzel az értekezletet véget ért.

§ A Déry-ügy a törvényszéken. A királyi táblának a Déry-Lukács-pörben hozott végzése, melyben a váloság bizonyítását teljes mértékben elrendeli, mint már megírtuk, a minap érkezett le a budapesti büntetőtörvényszékhez. A törvényszék elnöke, mint értesülünk, most végzésileg felhívta Déry Zoltánt és a királyi ügyészséget, hogy a bizonyítást illetően nyolcz nap alatt tegyenek előterjesztést.

§ Justh-Pályi-sajtóper. Megírtuk lapunkban, hogy Justh Gyula, az 1848-as függetlenségi párt vezére sajtópört indított dr. Pályi Ede lap-szerkesztő ellen, mert ez több cikkében hazaárulónak nevezte őt. Justh vádiratát adott be Pályi ellen, rágalmazás és becsületsértés címén. A vádirat ellen Pályi kifogásokkal élt, de a budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa ma Pályit a kifogások elutasítása mellett vád alá helyezte.

§ Pista a bíróság előtt. Kossuth Ferencnek, a 48-as függetlenségi párt elnökének nagy népszerűsége vergődött szolgálja, Vida Pista ma ismét a bíróság előtt állt. Kulcsár Béla tett ellene panaszt, amelyben elmondta, hogy a volt komornyikjának a felesége arculitette. A pofon, bár gyöngéd kéztől származott, elég hatalmas volt arra, hogy a napi események sorában mint szenzáció foglaljon helyet. Másnap majdnem hasonló meglepetés érte Kulcsár Bélát. Kossuth Ferenc előszobájában találkozott magával Vida Istvánnal, aki esernyőjével támadt rá. Kulcsár csak úgy menekült meg a tettségességtől, hogy a revolverét neki szegezte Vida Istvánnak, aki ezek után beírte néhány válogatott fajtából való szóbeli inzultussal. Bezeredy járásbíró mára idézte meg ebben az ügyben a feleket, elhatározta, hogy a két panaszt egyesíti Kulcsár Bélának két másik panaszával, melyekben ugyancsak rágalmazással vádolja Vidéket, s a tárgyalást a jövő hónap 29-ére elhalasztotta.

§ Achim András kártérítési pöre. Achim András 1909. évben egy este az államvasutak átjáróhidja melletti ideiglenes uton csabai tanyájára kocszott, de kocsija a megvilágítatlan uton az árokba fordult. Achim lábizomszakadást kapott és kártérítési pert indított az államvasutak ellen 36.000 korona erejéig. A két elsőfokú bíróság és most a Kuria is elutasította a keresetet, mert Achim örökösei nem tudták bizonyítani, hogy az átjárónál akkor alkalmazott lámpák nem lettek volna meggyújva, sőt tanuk igazolták, hogy Achim nem ott hajtott el kocsiával, ahol kellett volna, hanem meg akarta rövidíteni a rendes utat.

§ Automobilos banditák kivégzése. Párisból jelentik: Deibler mester ma hajnalban vágta ki a Santé-fogház udvarán Soudy, Callemine és Meunier halálraírt autómobilos banditákat. Deibler szombaton még Versaillesben volt elfoglalva, ahol Barrée kétszeres rablógyilkoson hajtotta végre a halálos ítéletet. A kivégzés előtti estén Callemine-nak halálsejtelméi voltak és mikor a vacsorájukat a cellába vitték, odaszólt társaihoz: Pajtások, ez az utolsó vacsoránk. Lakjatok jól, többet nem vacsoráztok. Reggel korán a cellában megjelent a hivatalos bizottság és az ügyész felolvasta a halálos ítéletet és az igazságügyminiszter utasítását, amely tudatta, hogy a közársaság elnöke nem adott kegyelmet. Szóltanul és daczosan hallgatta a három haramia a felolvasást s azután betoppant Deibler mester legényeivel, egy percz sem telt bele és a három elitelt guzsba volt kötve. Kivitték őket a székérre, amely megindult a Boulevard Arragon át a vérpádhoz. A kivégzésnél csak a törvényszéki emberek, a hírlapírók és alig néhány nagy protekciós kíváncsi lehettek jelen. Elsőnek Soudyt emelték le a székérről és futva vitték a hóhérlegények a guillotinehoz, Deibler megragadta, fehér keztyűs kezével a bárd alá szorította és az apacs szépen megfésült feje begurult a fűrészporos kosárba. Már akkor három pribék odahozta Callemine-t is. A filozófus anarchista gunyosan mosolygott és egy árva szó sem hagyta el ajkát, szemhéja sem rezdült, mikor Deibler őt vette elő. Utolsónak maradt Meunier. Amint a hóhér megragadta, az apacs odafordult a jelenlévőkhez és elegáns fejtartással így szólt a törvényszék embereihez és a hírlapírókhoz: — „Viszontlátásra, uraim!” A forradalom óta ez volt az első eset, hogy egyszerre három elitelt került vérpádra.

§ Elkésett tömegmondokosság. A kereskedelmi és váltótörvényszék elnöke, amióta a protekciós csódtömegmondnoki kirendelések körül az igazságügyminisztériumban és az ügyvédek között mozgalom indult meg, ügyel arra, hogy a csódtömegmondokosságok az idősebb ügyvédek közül nevezessenek ki. Így történt, hogy Steiner Miksa és Társa köszönnagykereskedő cég csódtömegmondnokaként dr. Popper Lipót ügyvédet nevezte ki a kereskedelmi törvényszék elnöke. Dr. Popper Lipót az ügyvédi lajtsromban 1875. év óta volt bejegyezve. Dr. Popper Lipót lemondott a több száz ezer koronás csódtömegmondokosságról, mert idegbeteg, munkaképtelen, járni alig tud és ügyvédi irodája már régen nincsen. Egy hónappal ezelőtt az ügyvédet a mentők szállították be a kis hónapos szobából álló lakásáról a Kun-utca 4. szám alatt lévő székesfővárosi fiókkórházba. Ide kézbesítették tehát a magával tehetetlen beteg embernek a csódtömegmondnoki kinevezésről szóló értesítést. — Én sohasem kerestem a protekciót — jelentette ki az öreg ügyvéd — és nem is volt soha összeköttetésem. Most ér az a szerece, hogy egy ilyen nagyobb cég csódtömegmondnokaként kineveztek, de fájdalom, későn jött, mert akármilyen szegény is vagyok, le kell mondanom csódtömegmondnoki állásomról, mert munkaképtelen vagyok. Ügyvédi irodám sincsen, most rokonaim támogatásából élek.

§ Gyilkos anya a bírái előtt. Ma kezdte tárgyalni a pozsonyi esküdtszék Hamberger Teréz 41 éves hajadon varrónő bűnpörét, aki tavaly augusztus 16-án három gyermekét megölte. Tétének okául a varrónő azt adja elő, hogy igen nagy nyomorban volt, táplálékot sem tudott már nyújtani gyermekeinek, lakásából pedig, mert a házbért nem fizette, távoznia kellett volna. Hamberger Teréz nyolcz hónap óta van már a fogházban s arra kérte ügyvédjét, hogy bármilyen lesz is az ítélet, ne felebbezzon. Reggel kilenc óra körül nyitotta meg az elnök a főtárgyalást. A bűnös rettenetes egykedvűséggel adja elő a történeteket. Hozzá tartozója nincs, három, házasságon kívül született gyermeke már meghalt, a másik harmat nyomora fölötti nagy elkeseredésében ölte meg. A gyilkosság reggelén azzal ment el hazulról, hogy a gyermekeinek ennivalót szerez. Mikor hazatért, gyermekeit alva találta. Előkereste magánál tartott forgópisztolyát és először a tizéves Katalin szájába lött, aki rögtön meghalt, majd az ugyanazon ágyon alvó 5 éves Adolfint lötte arcon. Mikor a kisleány sikongani kezdett, selyemszalagot csavart a nyaka köré és megfojtotta. Ezután a bölcsőben fekvő tizenhárom hónapos Imére akart löni, de célt tévesztett. Később megfojtotta a csecsemőt is. Ekkor leült, leveleket írt, majd vacsorát hozott egy házbéli családnak. Mikor visszatért a lakásba, ahol három gyermekének véres holtteste feküdt, magára akart löni, de nem talált. Ekkor fel akarta magát akasztani egy szögre, de a vékony spárga elszakadt. Már késő este volt, elfáradt és elaludt a holttestek mellett. Másnap reggel kiment, postára adta a levelet, melyben háziurával közölte a történeteket és a Dunába akart ugrani. Arra járó emberek elzavarták. Ekkor hirtelen eszébe jutott, mit tett és a rendőrség felé sietett, hogy feljelentse magát. Már későn, mert a rendőrök ekkorra tudták a gyilkosságról és egy Takács nevű rendőr utközben letartóztatta. Az ügyészség még tizrendbeli sikkasztással is vádolja Hamberger Terézt. A tárgyalás valószínűleg csak holnap nyer befejezést, mert a tárgyalásra igen sok tanut idéztek be.

§ A fogház „nagyasszonya.” Így hívják a budapesti büntetőtörvényszék fogházában özv. Basa Péterné, született Desseő Ilona marosvásárhelyi származású, 58 éves volt tanítónőt, aki legutóbb pénzügynökökkösdéssel és csendes uzsorával foglalkozott. Megunva a népoktatás keserű kenyerét, tiz évvel ezelőtt pénzügynöknek csapott fel Újpesten, ahonnan csakhamar beköltözött Pestre. Miután kikémlelte áldozatainak vagyoni helyzetét, rávette őket arra, hogy megtakarított vagyonukat bizzák ő reá gyümölcsözőbb elhelyezésük céljából és kiszemelt áldozatai lassankint odaadták a pénzüket neki. Özv. Basa Péterné eleinte magas kamatot fizetett klienseinek a neki átadott pénzeszegek után, de később beszüntette a kamatfizetést. A vége a dolognak az lett, hogy nem fizette vissza azokat

az összegeket, amelyeket ő gyümölcsözőbb elhelyezés céljából átvett. A tömeges feljelentések folytán a mult év március 21-től előzetes letartóztatásba, illetve vizsgálati fogságba helyezték Basa Péternét. Ma kezdte meg özv. Basa Péterné és társa, Moser Emil monstre bűnpörének főtárgyalását a büntetőtörvényszék. A tárgyaláson, amelyre körülbelül száz sértett és tanu van heidézve, a vádlottó tagalta bűnösségét. Siránkozó hangon adta elő védekezését s olyan szinben akarta magát feltüntetni, mintha ő is károsult lenne. Itéltre előreláthatólag csak napok múlva kerül a sor.

§ A nagykereskedő sikkasztói. Temesvárról jelentik: A Deutsch Márkus és fia temesvári nagykereskedő cég nemrégiben feljelentést tett a rendőrségnél Schönberg Dezső könyvelő, Schwimmer Ármin és Tenyer József utazók ellen, akik másfél év óta közösen különböző sikkasztásokat követtek el a cég kárára oly módon, hogy a két utazó a vidéki megrendelőktől künnlevőségeket szednek be és nyugtáznak, Schönberg főkönyvelő pedig ezeket a tételeket elkönyveli. Ezzel a manipulációval körülbelül huszeder koronát sikkasztottak el és egymás között felosztották. A vizsgálóbíró kihallgatta a vádlottakat, akik beismerésben vannak. Elrendelték előzetes letartóztatásukat, amely ellen a vádlottak felfolyamodást jelentettek be.

Meghívó

a Lombard és Váltóüzlet R-T.

Budapest, V., Váci-körut 22. szám alatt, 1913. április hó 30-án, délelőtt 9 órakor tartandó

rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a zárszámadások előterjesztése és a mérleg megállapítása.
2. Határozathozatal a felmentvény megadása, a nyereség felosztása és kifizetése tárgyában.
3. Felügyelő-bizottság számának és díjazásának megállapítása.
4. Választások az igazgatóságba.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása.

Megjegyzés: A részvényesek, akik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, kötelesek legalább 60 nap óta saját nevékre írott részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt legkésőbbben 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézetnél V., Váci-körut 22., letenni.

Az igazgatóság.

Tisztelt Közgyűlés!

A mult évi közgyűlésen nyert megbízásunk teljesítésével a lefolyt 1912-ik üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben betervezni.

Az intézeti ügykezelést a lefolyt év folyamán rendszeresen ellenőriztük, s ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában példás rend és pontosság uralkodik. Az év folyamán többször rovanasoltunk, s a készpénzt és értékeket mindenkor a legnagyobb rendben — ugyintén a zárszámadásokat is — teljeseznek találtuk.

Budapest, 1913. április.

A Lombard és váltóüzlet r-t. felügyelő-bizottsága.

Mérleg-számla.

Vagyon: Értékpapíromány K 813.888.—. Lombard-kölcsönök K 130.333.00. Átmerési tételek K 2.421.700. Veszteség K 5.109.37. Összesen: K 834.842.37.
Tether: Részvénytöke K 30.000.—. Elfogadványok K 470.800.—. Tartalékalap K 7.071.37. Hitelezők K 317.471.—. Összesen: K 834.842.37.

Nyereség- és veszteség-számla.

Tartozik: Tiszti fizetések K 2.477.39. Adók K 1.350.04. Házbér K 6.00.—. Kamatok K 41.515.31. Összesen K 46.322.74.
Követel: Nyereség az értékpapírokon K 39.844.25. Költség K 970.12. Veszteség K 5.490.37. Összesen: K 46.322.74.

Budapest, 1912. december 31.

Megvizsgáltuk és a könyvekkel egyetemben rendben találtuk.

A Lombard és Váltóüzlet r-t. Igazgatósága.

A Lombard és Váltóüzlet r-t. Felügyelő-bizottsága.

SPORT.

Dessewffy Alajos emlékvsereny.

Budapesti ügetőversenyek: negyedik és ötödik nap.

Valóságos népvásdortlás volt vasárnap délután az Erzsébet királyné-uti pályán. Ily néptömeget rég nem láttunk együtt egyik versenypályán sem. A nagy látogatottsággal arányban állott azonban a **csört** is, mert elsőrendű volt.

A Dessewffy-memorial nyolcz indulója közül Curry lett a favorit Rossi lovag Marte-ja előtt. A start rettenetesen rossz volt, úgy, hogy a két fogadott ló hosszakat vesztett, ellenben Jean Jacques rögtön élen termett s be is vezetett. Mikor Curry lábrakapott, a második helyre hozta fel lovasa, azonban a forszírozott iram következtében felvágott s egészen visszaesett.

Hatalmas meglepetéssel ért véget a másik érdekesebb futam: a Turf-díj, amelyet a második körben felnyomult Sir Todd nyert meg Ivan le Cosaque ellen. A francia lovat azonban diszkvalifikálták. Ez a sors érte Concurrent-et is. Herold és Pierrot pedig teljesen formán kívül futottak.

Részletes eredmények:

I. Háromévesek versenye. Díj 1300 K. 1. Wankó L. Stelldichein (Maszár), 2. Liliom (Schwitzer), 3. Lidike (Feiser). — Nem helyezve: Cynthia, Leontine, Sédric, Queen Woodnut I., Diabolo. — Tot.: 10:23, 20:33, 57, 36. — Idő: 1 p. 39.5 mp.

II. Turf-díj. Díj 2000 K. 1. Br. Kohner W. és Pusztaberényi ménes Sir Todd (Schwitzer), 2. Rendezvous (Brunati), 3. Herold (Ederer). — Nem helyezve: Mágánás, Hammurabi, Ivan le Cosaque, Deuchester, Concurrent, Pierrot. — Tot.: 10:49, 20:50, 85, 31. — Idő: 1 p. 26.4 mp.

III. Szentandrási díj. Díj 1500 K. 1. Br. Sternbach L. Omeard Ever (Maszár), 2. Impostor (Feiser), 3. Ludas (Capovilla). — Nem helyezve: Eszeveszett, Lea, Ida P., Mety, Marschall, König, Delibáb, Imperátor. — Tot.: 10:36, 20:45, 82, 77. — Idő: 1 p. 33 mp.

IV. Gróf Dessewffy Alajos-emlékvsereny. Díj 10.000 K. 1. Wolai ménes Jean Jacques (Ederer), 2. Tenore (Tamberi), 3. Marte (Rossi). — Nem helyezve: Jóság, Wolfpassing, Valient Victory, Lord Caid, Curry. — Tot.: 10:71, 20:41, 49, 59. — Idő: 1 p. 32.9 mp.

V. Eladóverseny. Díj 1800 K. 1. Bauer R. Páva S. (Ederer), 2. Lebemann (Rauch), 3. Johanna L. (Bauer). — Nem helyezve: Grille, Istók, Pipiske, Siess E. U., Hallunke, Márta, Félzemű, Primus, Gretchen, Iluskám, Hedvig. — Tot.: 10:33, 20:20, 42, 45. — Idő: 1 p. 31.1 mp.

VI. Vasárnapi verseny. Díj 1300 K. 1. Körmenyi ménes Körmenyi (Romoli), 2. Infantka (Novák), 3. Istar (Ederer). — Nem helyezve: Mili, Becces, Lullu W., Maggiolino, Laci, Lord Ryswood, Caid. — Tot.: 10:105, 20:61, 66, 47. — Idő: 1 p. 36.7 mp.

VII. Kettesfogatu urkocsiverseny. Díj 2000 K. 1. Ruzicska F. és Román M. Pardon-Deputy's Boy (Orosz), 2. Matyi-Lord Fritz (Hanzely), 3. Czigány-legény-Lármás (Mádi-Kovács). — Nem helyezve: Charivari-Guy Revelstoke. — Tot.: 10:90, 71, 34. — Idő: 1 p. 45.9 mp.

VIII. Kettesfogatu lórkocsiverseny. Díj 800 K. 1. Wertheimer L. Lord Nalling-Nechlet, 2. Dreyfus-Róbert, 3. Impereur-Minkusch. — Indult még 3 fogat. — Tot.: 10:29, 20:31, 202.

Kedden az Indiana-díj és a Morgitzigeti díj emelkednek ki. Az előbbiben Lizzie, Peter Bellini s Vera Violetta, az utóbbiban Lógós, El Dorado és Igraszka fognak jól futni.

Jelöltjeink:

- I. Istar-Liliom.
- II. Jelen-Erica.
- III. Medium-Imperátor.
- IV. Peter Bellini-Lizzie.
- V. Lógós-Igraszka.
- VI. Wolai ménes-Tappan hájt.
- VII. Uray-fog-Bernrieder-fog

A Marchfeldi díj.

Bécsi tavaszi versenyek: ötödik és hatodik nap.

A Marchfeldi díj téli favaritjáról: Fabel-ről azt híresztelték a Przedswit után, hogy nincs rendben s a publikum erre mit tehetett mást, egy másik lovat kezdett fogadni s végül kislült, hogy a rossznak híresztelt Fabel egyszerűen legaloppozta társait. Az igaz, hogy kitűnő startot vett. Az istállóknak természetesen megvan a mensége a Przedswit és a Marchfeldi díjat illetőleg tapasztalható formaváltozásra: Fabel Bécsbe való szállítása közben a „nyelvéen megsértette magát”. Éva csak a távig bírta a gyors iramot, itt teljesen visszaesett. A Gaseony-kancza még nagyon messze van múlt évi őszi formájához. A másik eset a

Leopoldsbergi gátverseny-ben történt. Még szombaton úgy volt, hogy a Szemere-istálló nem indít benne lovat, de ha mégis indul valamelyik, ez csak Outing lehet. Livia teljesen számításon kívül esett, mert hisz trénera állítása szerint az öt éves sánta s a verseny napjára csodálatosan annyira kihaverte a baját, hogy — a beavatóttak által erősen lefogadva — megnyerte a versenyt. Második Plutokrat lett s csak ezután következett a nagy favorit: St-Gilgen, Tüz pedig helyzetlen, szintugy Troja. Hát ha még ezek után sem indul mozgalom a könyvesek ellen, akik nélkül ilyen hallatlan dolgok nem fordulnának elő, nagyon csodálnók.

Részletes eredmények:

I. Laacsburgi díj. Díj 3000 K. Táv. 1000 m. 1. Péchy A. 36 sk Frou-Frou 54 kg (Shaw), 2. Dreher A. 46 sm Tiber 60 és fél kg (Ferguson), 3. Br. Springer G. 46 sm Macaulay 62 és fél kg (Carlake). — Könnyen háromnegyed hosszal első, 3 hosszal harmadik. — Tot.: 10:35. — Könyvfogadás: 2 Frou-Frou.

II. Leopoldsbergi díj. (Gátverseny.) Díj 10.000 K. Táv. 2800 m. 1. Szemere M. 56 sk Livia 71 és fél kg (Szente), 2. Badesco Gy. 66 stpner Plutokrat 67 és fél kg (Nosal), 3. Br. Uchtritz Zs. 56 sm St-Gilgen 61 és fél kg (Cormick). — Futottak még: Tüz, Minca, Troja, Hableur. — Biztosan háromnegyed hosszal első, 6 hosszal harmadik. — Tot.: 10:32, 20:31, 50, 36. — Könyvfogadások: 3 St-Gilgen, Livia, 8 Plutokrat.

III. Marchfeldi díj. Díj 20.000 K. Táv. 1200 m. 1. Mr. Adrien 46 pk Fabel 60 és fél kg (Janek), 2. Zombory Erzsébet 46 stpm Ferke 59 és fél kg (Carlake), 3. Rohonczy G. 36 sk Mumus 50 kg (Varga). — Futottak még: Salvator, Eva, Agrár, Lollipop, Opponent. — Könnyen 2 hosszal első, ötnegyed hosszal harmadik, 1 hosszal negyedik. — Tot.: 10:53, 20:50, 38, 98. — Könyvfogadások: 4 Fabel, Ferke, 10 Mumus.

IV. Magus-verseny. (Háromévesek.) Díj 5000 K. Táv. 2000 m. 1. Mautner V. sm Morphy 50 kg (Korb), 2. Br. Springer G. stpm Apart 53 kg (Painter), 3. Lov. Landau H. sm Lieblos 50 kg (Gulyás). — Futottak még: Nagyörül, Waterloo. — Fél hosszal első, 5 hosszal harmadik. — Tot.: 10:61, 20:40, 28. — Könyvfogadások: 1 és negyed reá Apart, 4 Morphy.

V. Pardon-handicap. Díj 5000 K. Táv. 1200 m. 1. Dreher A. pm Tiroler 45 kg (Janek), 2. Mautner V. stpm Dovecot 57 kg (Jurnik), 3. Rödey R. stpm Szaracén 48 és fél kg (Baluska). — Futottak még: Lumpel, Csapodár, Jeanne d'Arc, Titan, Kruszelnica, Dara, Minister, Spavaldó, Quenelle. — Félhosszal első, fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:142, 20:74, 54, 43. — Könyvfogadások: 6 Dovecot, Szaracén, 8 Tiroler.

VI. Gaswerk akadályverseny. Díj 5000 K. Táv. 4000 m. 1. Lov. Ostoia-Ostaszewski 56 fm Polish Gallowsy 71 kg (Ziemianski), 2. Hg. Pálffy M. 46 sm Jonathan 67 és fél kg (Huxtable), 3. Egyedi A. 46 stpner Nótárius 64 kg (Nosal). — Futottak még: Littleworth, Elgin, Samuela, Chimere IV., Bob Dancer, Gretelein, Nidor, Deni, Carolling. — Könnyen 1 hosszal első, 6 hosszal harmadik. — Tot.: 10:32, 20:30, 31, 65. — Könyvfogadások: 3 és fél Polish Gallowsy, 4 Jonathan, 10 Nótárius.

VII. Handicap. Díj 3000 K. Táv. 1600 m. 1. Br. Springer G. 46 sm Zergebak 57 és fél kg (Carlake), 1. Geist G. 46 pm Csavargó 48 és fél kg (Schuster), 3. Mr. H. Milne 66 stpner Tchabouk 45 és fél kg (Markó). — Futottak még: Bánk-fán, Tempora mutantur, Dálnok, Matchless, Elegie, Lamoral, Falurossza. — Holtverseny, másfél hosszal harmadik. — Tot.: 10:20-40, 20:34 és 58, 51. — Könyvfogadások: 3 Zergebak, 6 Csavargó, 7 Tchabouk.

A Kishér-verseny, a Trial Stakes próbája holnap a főszám. 1600 méterre futhatnak a Derby évjárat jobb képviselői 8000 koronáért. Oly nagyság is van köztük, mint Mosci Ksiaze, a Derby favoritja, továbbá Enoch. Papirforma szerint Mosci Ksiaze-nak kellene győznie, de nem hisszük ezt, mert tudvalevőleg a Sac-á-papier-ménnek sok munka kell, míg top kondícióba lehet hozni s épp azért nem lepődünk meg, ha Aides momentan formájával mind a kettőt legyőzi. Jelöltjeink:

- I. Ferguson-lov.—Bess.
- II. Csapodár—Nelson.
- III. Aides—Mosci Ksiaze.
- IV. Rangos—Adamello.
- V. Mautner-ist.—Buzogány.
- VI. Floridsdorf—Jehuda.
- VII. Love me—Dan!... Saba.

( ) Káposztásmegyer. Vasárnap sem a program, sem a publikum száma nem felelt meg a várakozásnak. A papirforma ugyan bevalt minden futamban, mert a leginkább fogadott lovak győztek. A napot megnyitó Eladók handicapja a két fogadott ló: Lotti Robinson és Péter közt holtversenyben ért véget, de az is bizonyos, hogy erősebb lovassal Péter jobban futott volna. A Nyeretlenek versenye-ben a Dávid-istálló Gribines-et nyergelte fel, de ez még nagyon zölden futott ahhoz, hogy nyerjen s csak harmadik lett Bergl és az egész uton kezért Don mögött. A Gátverseny-

ben Etelka volt erősen fogadva. Lovasa azonban úgy ennek, mint az istálló másik lovának: Garonne-nak, esélyét teljesen aláasta rossz taktikájával. Végül is Orissa lett a győztes. A Dunakeszi handicap-ban Bihar előnyös súlyával sem érvényesült. Falevel-lel szemben, sőt még a második pénztől is elütötte Wilkolak. A Földi akadályverseny walkover volt Spinozza számára. A díjat nem adták ki, de így is egy értékes tiszteletdíjhoz jutott gróf Esterházy. A napot bezáró Ujmajori díjat pedig Krasznoludek nyerte meg mint reás favorit. De csak az utolsó pillanatban, röi idő fejjel. — Részletes eredmények:

I. Eladók handicapja. Díj 1000 K. Táv. 1800 m. 1. Lotti Robinson (Juhász), 1. Péter (Bauer), 3. Senate. — Futottak még: Rivoli, Pipiske. — Holtverseny, 1 és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:1, 16:16, 10:18. — Könyvfogadások: 1 és fél Lotti Robinson, 2 Péter.

II. Nyeretlenek versenye. Díj 1200 K. Táv. 1800 m. 1. Bergl (Kiss G.), 2. Don, 3. Gribines. — Nem helyezve: Via, Gulliver II. — Kizdelem után nyakhosszal első, 1 hosszal harmadik. — Tot.: 10:24, 10:14, 20. — Könyvfogadások: 1 és fél Bergl, 6 Don.

III. Gátverseny. (Handicap.) Díj 1400 K. Táv. 2800 m. 1. Orissa (Lázár), 2. Mén Marót, 3. Garonne. — Nem helyezve: Etelka, Rontó Pál. — Biztosan 1 hosszal első, 1 hosszal harmadik. — Tot.: 10:30, helyre.: 10:18, 24. — Könyvfogadások: 3 Orissa, Mén Marót.

IV. Dunakeszi handicap. Díj 1200 K. Táv. 1400 m. 1. Falevel (Folis), 2. Wilkolak, 3. Bihar. — Nem helyezve: Espana, Waste, Puica, Turandot. — Biztosan 1 hosszal első, félhosszal harmadik. — Tot.: 10:23, 10:14, 18, 14. — Könyvfogadások: 2 Bihar, 2 és fél Falevel, 6 Wilkolak.

V. Földi akadályverseny. Díj 2100 K. Táv. 4800 m. 1. Spinozza (Esterházy).

VI. Ujmajori díj. Díj 1200 K. Táv. 1200 m. 1. Krasznoludek (Lipták L.), 2. Cocos, 3. Aba. — Nem helyezve: Faczár, Igaz legyen! — Kizdelem után félhosszal első, fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:20, 10:15, 18. — Könyvfogadások: 1 és fél reá Krasznoludek, 5 Cocos.

( ) Vasárnapi labdarugó-mérkőzések. Három nemzetközi mérkőzés került vasárnap eldöntésre, amely közül kettő magyar győzelemmel végződött. Különös fontossággal bír a FTC győzelme a WAF fölött 4:1 arányban, amely eredmény a jövő heti csztrak—magyar válogatott match előtt igen respektábilis és a magyar színek előreláthatólagos győzelmét jelenti. Igaz ugyan, hogy a WAF csapatából csak két játékos választottak be a reprezentatív csapatba, viszont a FTC-ből fog valószínűleg kikerülni a magyar csapat zöme; továbbá a WAF jelenleg nincs a régi kiváló és félelmetes formájában, bajnokcsapatunk teljesítménye mégis elsőrangú. Idegen, rossz pályán, pártos bíráskozás mellett ez az eredmény a FTC idén elért győzelmei között kétségtelenül a szépségdíjat nyerne meg. Mind a két félidőben nagy fölényben volt a FTC és Pataki révén szerezte meg már az első percekben a vezető goalt, amelyet a félidő vége felé még egyvel megtoldott. Szünet után Schlosser rugta a másik két goalt, míg a bécsiek egyetlen goalját Prohaszka csinálta, kiváltót produkált a zöld-fehér csapatban Pataki. — A második nemzetközi győzelem a MTK szerezte meg. A Hungária-uti pályán a KFUM Bold Club dán csapatot verte meg 3:0 arányban. A gyenge klasszist képviselő dán csapatból a közönség nem sokat várt és főleg a MTK, továbbá a kék-fehérek reprezentatív jelöltjeire volt kíváncsi. Cente-halfot e célból játszott Hlavay György, aki briliáns formájáról adott tanubizonyosságot. Jelenleg nincs még egy ilyen közép-fedezetünk. Kivüle még Révész, Sebestyén és Bíró mutatták be a footballjáték legrejtettebb szépségeit. Lane csodaszép goaljaival tűnt ki a csatárból, ahonnan ötször küldte a dánok hálójába a labdát. Kevesebb jót mondhatunk a vendégesapatról, amelyben csak a balhátvéd és a jobb fedezet mutatott elfogadható játékot. A harmadik nemzetközi mérkőzés szintén Bécsben került eldöntésre, az UTE és a Rudolphshügel között, amely — sajnos — a bécsi csapat győzelmével végződött 2:0 arányban. Itt érvényesült az idegen pálya, bíró stb, továbbá az UTE új összeállításu csapattal kísérletezett, ami megboszulata magát, mert a bécsiek félidőnként egy-egy goallal biztosították maguknak a győzelmet. Három elsőosztályu bajnoki mérkőzést bonolyítottak le továbbá csapataink, amelyek közül egy eldöntetlenül és kettő a favoritesapatok győzelmével végződött. A BAK—BTC-match 0:0 arányu volt. Megerősített csapattal játszott a BAK — Károlylyal és Gálossal — de a győzelmet dacára a nagy fölényének, goalképtelensége miatt nem tudta megszerezni. A MAC—33. FC. 1:0 végződött az atléták győzelmével, amely csapatban különösen Bodnár mutatott briliáns formát. A Türekvés győzelme biztos és fölényes volt az utolsóelőtti helyen vergődő TTC fölött.

( ) A magyar válogatott csapat. A Magyar Labdarugó Szövetség válogató bizottsága ma esti ülésén állította össze a válogatott csapatot, amely április 27-én Bécsben Ausztria reprezentatív csa-

pata ellen fogja képviselni a magyarokat. A csapat a következő: Zsák—RRumbold, Payer—Biró, Bródy, Blum, Weisz, Tóth, Pataky, Schlosser, dr. Borbás. Tartalékok: Révész, Sebestyén és Bodnár.

KÖZGAZDASÁG.

Az „Adria“ m. kir. tengerhajózási közgyűlése. Az „Adria“ m. kir. tengerhajózási részvénytársaság ma délután tartotta meg rendes közgyűlését Lánzy Leó v. b. t. t., főrendiházi tag elnöklete alatt. A kereskedelmi kormány Gyöngyössi János miniszteri tanácsos, a társulat miniszteri biztosa képviselte. Az igazgatóság által a közgyűlés elé terjesztett évi jelentés szerint az 1912. üzletév

konjunkturái a tengerhajózási nézve rendkívül előnyösen alakultak, a viteldíjak a nemzetközi szonylatokban hosszú idő óta nem észlelt magasságra emelkedtek, úgy, hogy az 1912. üzletév mérlege 1.568.683.99 K tiszta nyereséggel záródik, ami 324.059.54 koronával több, mint az előző évé. Az 1912. évi összforgalom 1.054.429 tonna volt, tehát 45.700 tonnával több a tavalyinál. Ebből az összforgalomból esik a kivitelre 362.329 tonna (+ 69.101 tonna), a behozatalra 88.338 (+ 4.216 tonna), a közbeeső kikötők egymásközi forgalmára 603.762 (— 27.617 tonna.) A társaság Földközi tengeri vonalainak összforgalma 270.243 (+ 18.107) tonna volt, amelyből a kivitelre 47.815 (— 5008) tonna, a behozatalra 25.465 (— 2695) tonna és a közbeeső kikötők forgalmára 196.963 (+ 26.813) tonna esik. Északafrikai menetrendszerű kőthet-kinti szolgálatát ideiglenesen, amíg új gőzösei elkészülnek, a társaság mostani hajóanyagával tartotta fenn. E vonal összforgalma 37.502 (+ 17.091) tonna volt, ebből a kivitelre 11.007 (+ 5619) tonna, a behozatalra 1946 (+ 206) tonna és a közbeeső kikötők egymás között lebonyolított forgalmára 24.549 (+ 11.608) tonna jutott. A társaság az előző évi 403 járatával szemben 419 járatot teljesített és pedig 209 járatot Fiuméből és 210 járatot Fiuméba. Az új egyezmény értelmében a társaság kiviteli díjszámlái mindkét földközi tengeri, továbbá északafrikai vonalon, nemkülönben a portugáliai szolgálatban most már a kereskedelmi kormány fenhatóságának vannak alávetve. Az elvállalt kötelezettségeinek teljesíthetése és a személforgalom fokozott igényeinek kielégíthetése végett a társaság az 1912. év május és június hónapjaiban a galasgowi Cyde Shipbuilding and Engineering Co. hajógyárában a társaság két új gőzöst rendelt, amelyek az utasok kényelme és biztonsága érdekében a legmodernebb berendezéssel és felszereléssel lesznek ellátva. Az új hajóknak, augusztus, illetve november végére kell elkészülniük. E gőzösek az északafrika-marokkói vonalon fognak szolgálatot teljesíteni. Az új szolgálatok ellenében a társaság évi állami segélye a tengerhajózási fejlesztésére felvett költségvetési összeg keretén belül az eddigi 2.010.000 K-ról 2.920.000 koronára emeltetett fel. Az 1912. üzletév mérlege szerint az 1911. évről új számlára áthozott 48.551.51 korona hozzászámítása után összesen 1.617.235.50 K állt a közgyűlés rendelkezésére, melynek hovatartozása tekintetében elhatározták, hogy a befolyt évi tiszta nyereségből, vagyis 1.568.683.99 koronából az alaptőke 5 százalékos kamatoztatására fordítatik 500.000 K, a fennmaradó összeg 5 százaléka, azaz 53.484.20 K a tartalékalaphoz esatoltatik. Az igazgatóság 10 százalékos jutaléka 101.524.98 K, felülszámításai kifizetendő 800.000.— K, úgy, hogy a fenti 500.000.— K-val együtt az 1913. évi 12. számú részvénytársaság 26.— K-val fog a társulat fiúmei, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank budapesti, a K. K. Priv. Österr. Laenderbank és a Wiener Bankverein bécsi főpénztáránál f. év május 1-től kezdve beváltani. A még fennmaradó részből rendkívüli dotáció gyűjtött tartalékalaphoz esatolandó 120.565.80 K, amely ezáltal 4.750.000.— koronára emelkedik. Új számlára átvendő 41.710.52 K. A felmentvények megadása után az igazgatóság tagjaivá az eddigiek, a felügyelő-bizottság tagjaivá pedig budai Goldberger Gyula, hevesi Hevesy Lajos, baranyavári Ullmann

Emil és Lisznai Damó Tihamér (új) választottak meg.

A Phöbus közgyűlése. A Phöbus Villamos Vállalatok Részvénytársaság igazgatósága április 19-én délután három órakor Székely Ferenc udvari tanácsos elnöklete alatt tartott ülésén állapította meg az 1912-iki üzletév mérlegét, nyereség és veszteség számláját, melyet a folyó évi május hó 10-ik napján délután 4 órára egybehívandó évi rendes közgyűlése elő fog terjeszteni. Az 1912. évi mérleg a leírások és értékesítések tartalékalapnak 250.000 koronával történt dotálása után 506.946 korona 43 fillér tiszta nyereséget mutat ki. Az igazgatóság oly indítványt fog a közgyűlés elé terjeszteni, hogy az 1912. évi részvénytársaság az előző évi 7 százalékkal szemben 7.5 százalékkal, vagyis egyenként 15 koronával váltassék be.

Az Országos Központi Takarékpénztár, hazánk e legrégebb intézetének egyikét, több milliós veszteség érte az utolsó másfél esztendő óta. A takarékpénztár a vidéken tönkrement minden egyes pénzügyintézetnél angazsálva volt és a budapesti nagy inzulvenziák is súlyosan érintették, sőt egyes itteni fizetésképtelenségeknél százezrek erejéig voít képviselve. Ezek a nagy summák ha nem is tekintethetők egészen elveszetteknek: mindenesetre az egyébként megakadt tételekkel együtt több milliót tett ki az az összeg, amely ily módon immobilis anyaggá vált. A takarékpénztár helyzetére természetesen ezek a tételek ninosenek befolyással, mert az intézetnek nagy titkos és mérlegezerü rezervái vannak, de mégis jellemző a pénzpiac rémes helyzetére, ha olyan rigorozus óvatossággal vezetett intézet, mint az Országos Központi Takarékpénztár, ilyen regeteg veszteséget szenvedhet.

A Fonciere biztosító forgalma. Folyó év első negyedében a Fonciere Pesti Biztosító-Intézet életbiztosító osztályánál 1273 ajánlat 6.954.147 korona biztosítási tőkére és 3652.16 koronajáradékra nyújtott be; 1147 kötvény 5.413.647 kor. tőkérel és 3642.16 korona járadékról állított ki. A díjbevétel 1.860.244 koronára rug. Haláleset 80 jelentetett 364.090 korona összegről.

Törvényjavaslat az új ágyugyárról. Dr. Teleszky János pénzügyminiszter a hét folyamán a király előtt való kihallgatáson adja elő a kormányának a magyar ágyugyár alapítására vonatkozó törvényjavaslatát. Ezek szerint az ágyugyár 13 millió korona alaptőkével alakul meg, melynek nagyobb részét, 7 milliót az állam, a hiányzó részt pedig a Skoda-gyár jegyzi. A törvényjavaslat szerint az ágyugyár magyar karakterű lesz: főképpen magyar vezetés alatt fog állani, csak magyar munkások dolgozhatnak benne és a lehetőség szerint honi ezikekből fogja készítményeit előállítani. A törvényjavaslatot a parlament hir szerint még a nyári szünet előtt elintézi és a gyár felállítására vonatkozó munkálatok a parlamenti tárgyalások után azonnal kezdetüket veszik.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Steiner Móricz divatárú üzlet, Budapest, Dobány-utca 10.; ifj. Streit Sámuel Veszprém; Szabó Jenő börgyára, Budapest, Ráday-utca 11—13.; Felberbauer István Hódmezővásárhely.

A keleti vasutak magyar és osztrák bankok kezében. A nagy magyar és osztrák vezető bankjaink most perfektuálják az év egyik legnagyobb üzletét. Arról van szó, hogy 32 magyar és osztrák pénzügyintézet konzorciumot alapított a keleti vasutak részvénytöbbségének megszerzésére. Az üzlet már készen is van s a napokban a végleges megállapodásokat szankezionálni is fogják. Ezt az üzletet a külügyminisztérium kívánta azzal, hogy a Balkán gazdasági politikáját jobban irányíthatjuk, ha a keleti vasutak vezetése a monarchia pénzügyintézetének kezében van. Természetes, hogy a pénzügyintézeteket ebben a nagyszabású tranzakcióban úgy az osztrák, mint a magyar kormány hathatósan támogatni fogja. A keleti vasutak részvényeinek többsége eddig német kezében volt.

Székesfehérvár pénzügyi helyzete. Székesfehérvárról jelentik: Az új városközség, az új vágyóhid és egyéb törvényhatóságilag jóváhagyott középítkezésekre Székesfehérvár városának 3 millió korona kölcsön a különböző városi alapokból, az új városi közönségnek, mindössze egyetlen ajánlatot kapott Budweisből. Dr. Sára Gyula polgármester a pénzügyi szakosztály és a törvényhatóság tagjait értekezletre hívta össze, amelyen elhatározták, hogy a most folyó vízvezetési építkezéseknél esedékessé

vált fizetések teljesítésére 350.000 koronát vesznek kölcsön a különböző városi alapokból, az új városközség, az új vágyóhid és járványkórház építését elhalasztják addig, míg a város a szükséges kölcsönt meg tudja szerezni.

A kereskedők egyesületének közgyűlése. A Magyar Kereskedők Egyesülete vasárnap délelőtt tartotta meg évi közgyűlését. A közgyűlés tudomásul vette az előterjesztett számadásokat és költségvetést, valamint az alapszabálmódosításokat. Azután disztagnak megválasztották dr. Mály Ferenc műszaki felügyelőt és dr. Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselőt. Végül a választásokat ejtették meg. Elnök újból Bosnyák Izsó lett.

A vetések állása. Az utóbbi napok abnormis időjárása arra indította a földmívelésügyi minisztert, hogy holnap kedden délelőtt rendkívüli közleményben tegye közzé a vetések állásáról szóló jelentést. A jelentést úgy tőzsei, mint gazdák körében nagy érdeklődéssel várják.

Egybehívott közgyűlések.

Április 23. Városi villamos vasút r.-t.
Április 26. Atlantica tengerhajózási r.-t.
Április 30. Ganz—Danubius vasúti r.-t.
Május 5. Ganz-féle villamosági r.-t.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 20. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Farkas Béla dr. soproni és Faluhelyi Ferenc dr. nagykanizsai törvényszéki joggyakornokokat a győri, dr. Kacsóvics Jenő Andor váci járásbírói joggyakornokot a balassagyarmati, dr. Fellner József gyulafehérvári törvényszéki joggyakornokot a tordai törvényszékhez, Pattantyus Ábrahám János dési törvényszéki joggyakornokot a nyárádszeredai járásbíróshoz, végül dr. Adorján Imre budapesti lakos, ügyvédjelöltet a szolnoki törvényszékhez jegyzőkké, Schmilovics Ernő és dr. Rácz József budapesti V. ker. járásbírói joggyakornokot dr. Vaisz-féle alapítványi joggyakornokká, Bresztenszky Imre paksi járásbírói és Mezey Ferenc szatmárnémeti törvényszéki betétszerkesztő szakdiákokat önálló működési körrel föl nem ruházott betétszerkesztő irnokká,

a nyitrai törvényszék elnöke Partl Rezső malackai járásbírói telegkönyvi betétszerkesztési napibere szolgát a galgóczi járásbíróshoz III-ad osztályu hivatalosulává;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter a vezetés alatt álló minisztérium számvevőségéhez Mingovits Jenő fizetéstelen számtisztet a XI. fizetési osztályba számtiszté, Takács István számgyakornok-jelöltet pedig segélydiás számgyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Göczi Károly nyárádszeredai járásbírói joggyakornokot a tordai törvényszékhez helyezte át.

Névmagyarosítások. A helyügyminiszter kisköru Kohn József, Árpád és Armin budapesti lakosok Turi ra, kisköru Szichala István budapesti lakos Szántó-ra, kisköru Leipniker Hugó budapesti lakos Hajdu-ra, kisköru Weisz Vilmos munkácsi lakos Verzenyi-re, kisköru Gschel Albert budapesti lakos Székely-re, Günsberger József kezeli lakos, valamint Jenő, Dezső, Nándor és István nevű kisköru gyermekei Gárdi-ra, Moskovits Jehuda Lipót miskolci lakos saját, valamint Vilmos és Lilla nevű kisköru gyermekei Molnár-ra, Krotky Lajos és Pirnyik Veronika budapesti lakosok Komos-ra, Framberger Antal kisköru lakos Pusztai-ra, kisköru Pipusz Gyula szabadkai lakos Fodor-ra, Róth Izidor nyíregyházi lakos Boros-ra, Vilhelm János vallási lakos saját, valamint Antal nevű kisköru gyermeko Vértes-re, Grünberger Ignác kisköru lakos Pogány-ra, kisköru Mandl Jenő és Géza budapesti lakosok Mörö-re, kisköru Purman István fogarasi lakos Perlaki-ra, Pauer György budapesti lakos Tót-ra, Kapalla János úpepi lakos Komárom-ra, Schrikl Lajos szombathelyi lakos Szilgyi-ra, Halpert Éliás budapesti lakos családi nevének Alpár-ra kért átváltoztatását megengedte.

Felolós szerkesztő:
DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ.

Kiadó-tulajdonos:
Magyar Ujságkiadó Vállalat.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Jogszigorítók! A határ 1913 október 31.
Ügyvédire készülők! A határ 1913 október 31.
Ha tisztosgesen biztos sikerrel akar elkészülni
**alapvizgára, szigorlatra,
bírói és ügyvédi vizgára,**
keresse föl azonnal
Dr ERŐS VILMOS jogi szem-
náriumat
IV., Sütő-utca 6. Telefon 118—57.
Prospektus! Jogászotthon!
Bennlakóknak kitünő ellátás.

TŐZSDÉK.

Gabonatözsde.

Budapest, április 21. A készáru piacra ma... Budapest, április 21. A készáru piacra ma... Budapest, április 21. A készáru piacra ma...

A készáru piacra ma... Budapest, április 21. A készáru piacra ma...

200 q 79 kg. 22.95 K, 300 q 79 kg. 22.95 K. — Pestvi... Budapest, április 21. A készáru piacra ma...

Table with columns for 'Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1913-ra.' and various commodity prices like Buza, Rozs, Zab, etc.

Table with columns for '1 óra 30 perczkor zárulnak:' and commodity prices like Buza, Rozs, Zab, etc.

Értéktözsde.

Budapest, április 21. A lapok békés hangu... Budapest, április 21. A lapok békés hangu...

szilárdult az irányzat. Később a hausse realizá... Budapest, április 21. A készáru piacra ma...

Az előzősde kötetett: Osztrák hitel 632-632.50... Budapest, április 21. A készáru piacra ma...

A déli tőzsdén kötetett: Osztrák hitel 632.50-633... Budapest, április 21. A készáru piacra ma...

Utózsde: Osztrák hitel 632.50, Magyar hitel 330... Budapest, április 21. A készáru piacra ma...

Bécs, április 21. Mivel a nemzetközi helyzet... Budapest, április 21. A készáru piacra ma...

10 óra 30 perczkor. Osztrák hitel 631.50, Magyar... Budapest, április 21. A készáru piacra ma...

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Main financial table with columns for 'Budapesti értéktözsde', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalmok', 'Iparvállalatok', 'Borszjegyok', and 'Közlekedési vállalatok'. Includes various stock and bond prices.

Két és fél millió korona nyereményre játszik évente

11 húzdon, ha megrendel nálunk 48 havi 6 koronás részletfizetésre

**1 drb Konvertált jelzálog sorsjegyet,
1 drb Jósziv, 2 drb Erzsébet-sorsjegyet**

Mind a négy sorsjegyet együttvéve

6 korona
havi részlet fizetendő
48 hónapon át.

Küldjön be postautalványon 6 koronát, melynek vetele után azonnal megkapja a sorsjegyek számával ellátott részletlevelet, melyek már az április 25-iki húzásokon is

azonnali játékjogot

biztosítanak. Az utolsó részlet kifizetése után megkapja az eredeti sorsjegyet, melyek bármikor eladhatók, vagy elzálogosíthatók.

Egy millió,

500.000, 300.000, 100.000,
100.000 stb. koronás, összesen
871 nyeremény évente.

Húzások: április 25, május 15, június 25,
július 1, augusztus 25, október 25, no-
vember 1 és 15, december 27, febr. 25,
március hó 1. Utolsó húzás 1969-ben,
mely idő alatt 38 millió kor. került ki-
sorsolásra. Minden sorsjegynek leg-
alább egyszer ki kell húzatnia.

A legkisebb nyeremény, melyet minden konvertált jelzálog sorsjegynek okvetlenül nyernie kell, 150 K. Ezen a legkisebb nyereménnyel kisorsolt sorsjegy a rajta levő nyereményszelvényvel tovább játszik az összes nyereményhúzásokon s így egy sorsjegyre több nagy nyeremény is eszéklik. Egy ilyen nyereményjegynek mai készpénzre kb. 80 kor., tehát a Konvertált sorsjegy tulajdonosa a legkedvezőbb esetben is 140 korona törlesztési összegét és 80 korona értékű nyereményjegyet, vagyis összesen 220 koronát kap.

Központi Váltóüzlet Részv.-Társ.

Budapest, V. ker., Szabadság-tér 3. szám.

INGYEN nyugtázzuk a harmadik részletet annak, aki az első kettőt egyszerre küldi be!

Húzás: április hó 25-én!

Nagyobb csoport: 48 havi 12 (tizenkét) koronás részletfizetésre

1 drb Konvertált jelzálog sorsjegy

1 drb Pestl Hazai Takarékpénztár sorsjegy

1 drb Magyar vörös kereszt sorsjegy

1 drb Olasz vöröskereszt sorsjegy.

1 drb Jósziv sorsjegy

1 drb Erzsébet királyné sorsjegy

1 drb Bazilika sorsjegy

Mind a 7 sorsjegyet együttvéve havi 12 korona fizetendő 48 hónapon keresztül. Évente 22 húzds. Főnyeremény 1 millió korona. **Évi összes nyeremény 4 millió.**

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.
107940—1913. F. II.

Uj személyvonatpár forgalomba helyezése a győr—jutas—ujdombovári vonalon.

Folyó évi május hó 1-től a győr—jutas—ujdombovári vonalon Győr—Hajmáskér között egy új személyvonatpár fog hetenként egyszer közlekedni.

És pedig: Győrből indul minden hétfőn éjjel 2 óra 10 perckor csatlakozással a Győrbe éjjel 1 óra 52 perckor érkező wieni személyvonathoz. Érkezés Hajmáskérré reggel 5 óra 30 perckor. Ellen irányban Hajmáskérről indul minden szombaton délután 12 óra 55 perckor, érkezés Győrbe délután 4 óra 25 perckor, ahol csatlakozik a Győrből délután 4 óra 35 perckor induló wieni gyorsvonathoz.

E vonatok I., II. és III. osztályu kocsikkal fognak közlekedni és csak az állomásokon fognak megállani.

Máv. igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

FÉRFIAK NEMI BAJAIT

hugyszervi bajokat, syphillist, önfertőzésből származott idegbajokat, különösen pedig a **férfégyengeség** (impotenzia) **makaos alakjait**, melyek már más kezeléssel dacoltak, meglepő eredménnyel gyógyítja racionálisan kombinált módszerével számos évi gazdag tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI

spezialista, v. kórházi orvos (a nemi betegek osztályán)

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalan válasz. — Kívánatra gyógyszerék.

Rendelés: 9—3, este 5—7-ig.
Budapesten, Rákóczi-út 8/a.

(Lépesóházi bejárat.)

Modern tőkeértékesítés.

Magánosan álló egyének, gyermektelen házaspárok és olyanok részére, kiknek szükségletük túlhaladják vagyonuk kamatait, kiknek inkább áll érdekükben, hogy maguknak minden veszteség nélkül élethossziglan nagyobb évi jövedelmet biztosítsanak, mint az, hogy tőkéjüket örökösök részére megőrizték, legalkalmasabb egy **életjáradék** megszerzése. Például egy 65 éves katonában **3,5% = 350 K-t** kap évente, ellenben **életjáradék fejében 10,68% = 1068 K-t** kap évente, tehát több, mint háromszoros jövedelmet szerez magának, ha a szerszódást

„AZ ANKER“

élet- és járadék-biztosító társaságnál

Budapest, VI., Deák-tér „Anker-palota“

köti meg.

Állomány 1910. végén

Összes vagyon	— 195.116.550.02 korona.
Biztosítási állomány	90.008 Kötvény
596.142.373.27 korona	biztosítási tőke
1.701.779.11	évjáradék

EVŐESZKÖZÖK

ezüstből és alpacca ezüstből,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

GUMMI

halhólyag
valódi francia és angol gyártmány, tucatankint 2., 4, 6, 8, 10., 12., és 14. K. s tucatnál 20% engedmény.

Mintagyűjtemény
12 darab különféle színű óvszer 4 K.

NAKIRA
törv. védett valódi indiai paragummi férfi-különlegesség tucatja 12.-kor, 3 tucatnál 20% engedmény.

Uterus-Spray női különlegesség
14.-korona. Pass. Ocinsiv, orvosi rendeltetőre 5-10 koronáig
Bidet ..... korona **10.**
Irrigátor 3.— korona és feljebb.

Részletes, ábrás leírást ingyen, bérmentve és titoktartással küld a

Magyar Orvosi Múzeum,
Budapest, VII., ker., Rákóczi-út 32.
(A Rókus-kórházzal szemben.)

UJ KÖNYVI!

GYULAI PÁL
KRITIKAI DOLGOZATOK

1854—1861.

Ára 5 korona.

Hét nagyobb kritikai esszé van a kötetben, Gyulai Pál munkásságának az az irodalomtörténeti fontosságú része, melyet irodalmunk leghatalmasabb kritikusa és felelmetes polemikusává küzdötte fel magát.

Megrendelhető:

LAMPÉL K. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, Andrássy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

ASZONYOK!

Csak az én kipróbált szerem feltűnhetetlen havihavizavarok esetében. Eredménytelen, drága és ocsó szerektől óva intek mindenkit. Cseppeimnek megkísérlése után (I. erejű Márka 4.50, II. erejű Márka 6.50.) Ön azonnal meg fog győződni. K. S. aszony írja: „A küldött cseppek a célnak azonnal megfeleltek, alkalommal kérek 1 üveg II-od erejűt, mivel sok ismerősöm van.“ Csak postával, vámentesen, titoktartás mellett küldi St. Antoniuslaboratorium Berlin 494, Brühlstrasse 8.

NYV!

AI PÁL
OLGOZATOK
-1861.

korona.

kritikai essay
on, Gyulai Pál
ak az a iroda-
ontosság része,
amunk loghatal-
úsává és felai-
kusává küzdötte
magát.

delhető:

K. R. könyv-
(Wodianer F.
énytársaságnál
ndrássy-út 21,
inden könyv-
edésben.

NYVOK!

n kipróbált
lumlábatat-
ai) zavarok
bredmény-
és ócsa
va intok
Caepelm-
sítésé után
Márka 4.50.
Márka 6.50.)
al meg fog
K. S. asz-
a: „A kül-
nek a célnak
megfeleltek;
al kérek i
le erjű, mi-
ismerőm
ak postával,
esen, titkot
küldi St. An-
terium Ber-
eltestrasse 8

esítés.

a házaspárok
tulhadják
érdekükben,
trül élethosz-
tanak, mint
megőrizték,
megszerzése.
K betét után
5% = 350
k fejében
tehát több,
ez magának,

ER

ságnál
er-palota

02 korona.
Kötvény
ítási tóko
adék

Meghívó
Az Országos Magyar Vasutas Takarékpénztár r.-t. Budapesten, az intézet tanácstermében, V., Váci-körút 22. sz.) 1913 április 30-án, délelőtt 10 órakor tartandó

rendes közgyűlésre.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, a zárszámadások előterjesztése és a mérleg megállapítása.
  2. Határozathozatal a felmentvény megadása, a nyereség felosztása és kifizetése tárgyában.
  3. Az igazgatótanács számának és díjazásának megállapítása.
  4. A választmányi tagok számának megállapítása.
  5. A felügyelőbizottság számának és díjazásának megállapítása.
  6. Az igazgatóság indítványa egy pénztárat beolvasztása tárgyában.
  7. Az alapszabályok módosításai.
  8. Választások az igazgatóságba.
  9. A felügyelőbizottság megválasztása.
- Megjegyzés: A részvényesek, kik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, kötelesek legkésőbb 60 nap óta saját nevükre írott részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt legkésőbb 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézet pénztáránál (Budapest, V., Váci-körút 22.) letenni.

Az igazgatóság.

Mérlegszámla.

Vagyon. Pénztárkészlet K 339.726.90. Váltótárca K 5.475.866.24. Devizák K 13.284.752. Folyószámla-adócsok értékpapír fedezete K 1.159.900.55. Jelzálogkölesség K 757.979.50. Értékpapírok K 311.253.93. Lejáró K 24.000.—. Aranytálya K 33.291.64. Váltóüzlet és főkók K 339.768.66. Nyugdíjnyel-érték K 31.787.61. Összesen K 8.431.961.98.

Tőke. Részvénnyel K 3.000.000.—. Tartalékalkap K 192.519.66. Nyugdíjalap K 31.787.61. Betétek könyvszámlákra és folyószámlán K 2.859.916.59. Hitelezők folyószámlán K 376.944. Visszeszámlított váltók K 1.211.176.06. Cedált jelzálogtélékek K 650.000.—. Átmeneti kamatok K 86.681.25. Átmeneti tételek K 238.49. Hátralékos osztalék K 19.062.45. Övadákok K 11.500. Nyereség 1911. évben K 4318.48. Nyereség 1912. évben K 187.817.39 = 192.135.87. Összesen K 8.631.961.98.

Nyereség-vesztés számla.

Tartozik. Kifizetett és tökéltett kamatok K 610.661.01. Adók K 34.160.37. Házbr K 11.045.—. Tisztí fizetés K 69.016.28. Költség K 40.467.08. Leírás K 24.229.41. Nyereség 1911. évről K 4318.48. Nyereség 1912. évről K 187.817.39 = 192.135.87. Összesen K 861.714.97.

Követel. Nyereségához az 1911. évről K 4318.48. Kamatbevételek K 845.957.89. Jutalék K 114.869.36. Váltóüzlet és főkók nyeresége K 16.569.24. Összesen K 951.714.97. Budapest, 1912. december 31.

Az Országos Magyar Vasutas Takarékpénztár r.-t. felügyelő-bizottsága.

Tisztelt közgyűlés!

A múlt évi közgyűlésen nyert megbízásunk teljesítésével a lefolyt 1912-ik üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben betérjeszteni.

Az intézeti ügykezelést a lefolyt év folyamán rendszeresen ellenőriztük s ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában példás rend és pontosság uralkodik. Az év folyamán többször rovincsoltunk s a készpénzt és értékeket mindenkor a legnagyobb rendben, — ugyancsak a zárszámadásokat is — teljeseknek találtuk.

Budapest, 1913. április.
Az Országos magyar vasutas takarékpénztár r.-t. felügyelő-bizottsága.

Most jelent meg!
GYULAI PÁL
BIRÁLATOK
1861-1903.
Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT
Ára 5 korona
Megrendelhető:
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrásy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

Meghívó
a Hazai építő részvénytársaság

Budapest, V. Váci-körút
22. szám alatt 1913. évi
április hó 30-án, dél-
lőtt 9 órakor tartandó

rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, a zárszámadások előterjesztése és a mérleg megállapítása.
2. Határozathozatal a felmentvény megadása, a nyereség felosztása és kifizetése tárgyában.
3. Felügyelőbizottság számának és díjazásának megállapítása.
4. Választások az igazgatóságba.
5. A felügyelőbizottság megválasztása.

Megjegyzés: A részvényesek, akik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, kötelesek legalább 60 nap óta saját nevükre írott részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt legkésőbb 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézetnél (V., Váci-körút 22.) letenni.

Az igazgatóság.

Nyereség-vesztés számla. Kiadás: Veszteség elővezetés 1913. évről 466.67 K, költség 4833.54 K, személyzeti fizetés 5362.90 K, adó és vízdíj 19933.58 K, kamat 40694.82 K, illeték 2158.56, biztosítás 367.32, nyereség 1912. évben 2089.34 K, 1911. évi veszteség 466.67 K; marad 1022.67 K. Összesen 75440.06 K. **Bevétel:** Házbrékek 75440.06 K. Összesen 75440.06 K.

Mérleg számla. Vagyon: Ingatlan 940000.— K. OMVT. 16400.67 K. Összesen: 956400.67 K. **Tőke:** Részvénnyel 50000.— K. Előfordvány 463500.— K. Jelzálogkölesség 445278.— K. Átmeneti tételek 6000.— K. Nyereség 1912. évben 2089.34 K, 1911. évi veszteség 466.67 K. Marad 1022.67 K. Összesen: 956400.67 K. Budapest, 1912. december 31.

Megvizsgáltuk s a könyvekkel mindenben egyezően rendben találtuk.

A Hazai Építő r. t. Igazgatósága.
A Hazai Építő r. t. Felügyelő-bizottsága.

Tisztelt Közgyűlés!

A múlt évi közgyűlésen nyert megbízásunk teljesítésével a lefolyt 1912-ik üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben betérjeszteni. Az intézeti ügykezelést a lefolyt év folyamán rendszeresen ellenőriztük, s ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában példás rend és pontosság uralkodik. Az év folyamán többször rovincsoltunk, s a készpénzt és értékeket mindenkor a legnagyobb rendben — ugyancsak a zárszámadásokat is — teljeseknek találtuk.

Budapest, 1913. április.

A Hazai Építő Részvénytársaság felügyelő-bizottsága.

Sajnos, de való,

hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akitől vére és testi nedve meg vannak fertőzve és akl fiatalok könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapoton csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes, nagy tapasztalatu specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nem életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezőse is.

Ilyen magasztos hivatásu dr. Palócz v. kórházi orvos, egészségt. tanár országos híri intézete (Budapest, IV., Múzeum-körút 13.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sobeket, huyesó-, hólyag-, ideg- és hátgerincebajokat, az önfertőzés és szifilis utóbajait, magömlést, elgyengült férfitört (impotentiát), kezdődő elme zavart, aranyeret, sörveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nem szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak leveleire kimerítő felvilágosítást afelől, hogy otthon mi módon gyógyítható ki gyökeresen a bajából (a leveleiben csak válaszbélyegyet kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik vagy kiváratra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerokról is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10—12-ig d. u. 3—5 óráig, (vasárnap déli 12-ig.) **ENRICH 606 kurát is végeznek.** Cím: **Dr. Palócz, specialista-orvos, Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 13.**

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi amerikai cipő-különlegességek kizárólagos elárúsítása.

Tavaszi ujdonságok!

BUDAPEST
IV., Kigyó-tér 1. (Királyi bórpalota)
V., Dorottya-utca 6.
VII., Erzsébet-körút 42.

DEBRECEN
Piac-utca 44.
ZAGREB
Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

Az egész világot uraló eredeti The Champion

kerékpárokat dupla harangcsapágyval és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 10 és 16 koronás részletre adjuk és kerékpár-alkatrészeket az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, eszegeköt, lámpákat, pedálokat, lancokat, konuszokat és eszegeköt öntésforgalmunk következtében mindenféle nagyban eredeti gyári áron szállítunk vidékre is bárhová.
LÁNG JAKAB és FIA
kerékpár- és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Fióküzletek: Baross-tér 3. és Budán: Margit-körút 6. Minthogy a Helical Premier kerékpárokkal, — az utolsó 2 évben rendkívül sok költemetlenségünk volt, kénytelenek voltunk a kerékpárok forgalombahozatát megszüntetni. **Diszárjegyzékünk 1600 kóppel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.**

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

Házasságok

diszkrétan, minden igénynek megfelelően közvetít...

Egyedül álló

keresztény árvalány, karcsú, magas termetű, szőke...

Idősebb

jó állású, nyugdíjkepes hivatalnok idősebb, de felül...

Gyorsírás

és gyorsíró. A Gyakori Gyorsíró Társaság szaktanfolyama...

Szülőoltványok

szülővesszők és kitűnő érmelléki hegyi borokról...

MINDEN

fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható...

Köhög?

Használjon Réthy-féle cizorkát ára 60 fillér...

Ujpesten

három utcára terjedő 600 négyszögletes telek...

Parlamenti

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola...

Parcellázható

92 hold eladó Dévaványa mellett.

Régi jó üzlet

vegyeskereskedés Budapest környékén teljesen berendezve...

Jókarban

lévő butor, mely áll: 2 szekrény, 2 ágy, 1 nagy ebédlő-asztal...

20.000 drb

gyönyörű rózsák, a legjobban bevált és leghálásabb minőségben...

FR. SPORA

rózsakivétel Klattauz (Böhmen)

A magyar memoár-irodalom értékesége I

ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM

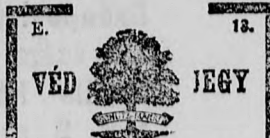
Első kötet. Ára 6 korona

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése...

Egymillió gyümölcsfa

Alma 100 darab, minőség szerint 25 koronától feljebb...

Gróf Bathányi Zsigmond uradalmi intézője...

Dió-kivonat

az ősz hajnak festésére. Régióta kipróbált tökéletesen ártalmatlan...

MACZUSKI A.

Wien, III/2. Erubergasse 2. Raktárak Budapestben: Török J. gyógyszer...

Feltalálónak

díjtalanul kiad szabadalmi tanácsadó találmányokat...

Saját gyártmányú fürdőkádbak 14 kor-tól feljebb...

AZ EN UJSÁGOM

előfizetési ára: Negyedévre . 2.50 K...

SINGER és WOLFNER

Andrássy-ut 16. sz.

MAKAY BÉLA

uj könyve: A LÁP VIRÁGA és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bűbájosa...

Ára 4 korona. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése...

Találmányokat

főmegeikket megvétele külföldnek állandóan keres...

Róval és Társas szabadalmi és értékesítési osztálya...

Tokaji

szamorodni 1906. évi 8 liter 11 korona...

Hirdetések felvételnek a kiadóban

12 kor. helyett csak 5 kor.

17.000 pár ábraszertűt finom tűző, gombos és csinos bőrcipők...

MIKSZATH KALMAN

utolsó könyve: Tövisszes látogatásban

Elbeszélések. (Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regényterjedéke.)

Ára füzete 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése...

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai)...

200.000 darab disz- és sorfa

különös szép vadgesztenye, gömbkac, gömbkörös, tölgy, krisztustóvis...

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése...

Zálogcédulákat vesznek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat...

Ajtók, Ablakok vasrudonyok, használtak és újak...

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-89.

ADORJÁN ANDOR könyve: SORSOK ÉS PÁLYÁK

Irodalmi arcképek. Ára 3 kor. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése...

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nél Budapest, Andrássy-ut 21

AZ ATHENAEUM A KÖNYVTÁR legújabb kötete: az olasz irodalom hírneves művelőinek...